

Provincie Zeeland

Provinciale Staten

Concept-notulen van 25 april 2014

(vast te stellen tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
6 juni 2014)

1. Opening en berichten van verhindering	1
2. Mededelingen	2
3. Vaststellen agenda	2
4. Vaststellen notulen	2
5. Ingekomen stukken	3
6. Brief van de Rekenkamer van 25 maart 2014, met verslag over 2013(14005226)	3
7. Brief Water Natuurlijk te Leiden van 8 april 2014 met afschrift brief aan GS over regeling geborgde zetels in de waterschapsbesturen(14005945)	3
8. Brief van verschillende dorpsraden van 11 april 2014 over het voorstel aanleg fietstunnel op de kruising Sloeweg/Stoofweg binnen het project verbreding Sloeweg(14006154)	3
9. Brief van de gemeente Sluis van 9 april 2014 over de motie "Behoud vaarfrequentie fietsvoetveer Breskens-Vlissingen(14005407)	3
10. Verzoek van het lid Robesin van 19 april 2014 tot interpellatie over de (zeer) zorgwekkende kwestie veerdienst Vlissingen-Breskens (14006668)	3
11. Ingekomen stukken GS en cvdK.....	3
12. Brief van GS van 25 februari 2014 over businesscase Leisure hotspot Breskens(14003534)	3
13. Brief van GS van 18 maart 2014 met zienswijze 1e begrotingswijziging 2014 RUD Zeeland (14004720)	3
14. Brief van cvdK van 23 maart 2014 aan PS inzake bijdrage aan coalitievorming in Den Haag (14005494)	3
15. Brief van GS van 25 maart 2014 over verkeersplan noodsituaties Westerscheldetunnel(14005101)	3
16. Brief van GS van 25 maart 2014 over GSM-bereik in Zeeland(14005111)	3
17. Brief van GS van 25 maart 2014 over Ride for the Roses Zeeland 2014(14004586)	3
18. Brief van GS van 1 april 2014 met aanvullende financiële informatie over het project Sloeweg (14005683)	3
19. Brief van GS van 1 april 2014 over herdenking 70 jaar Slag om de Schelde(14005588)	3
20. Brief van GS van 8 april 2014 over marinierskazerne Vlissingen, met bijlage brief minister van Defensie aan cvdK(14005885)	3
21. Brief GS van 8 april 2014 met dekkingsvoorstel extra krediet voor de Sloeweg(14005886)	4
22. Brief GS van 22 april 2014 over Delta-AVA op 16 mei 2014(14006485)	4
23. Brief GS van 22 april 2014 over de afdoening toezegging commissie REW nr. 101 inzake statenvoorstel GR en de Grevelingen met het Haringvliet tot GR Zuidwestelijke Delta (SERV-135)(14006464)	4
24. Brief van GS van 22 april 2014 met reactie op de brief van de drie dorpsraden aan PS inzake de door hen gewenste fietstunnel Stoofweg-Sloeweg(14006487)	4
25. Brief van GS van 22 april 2014 over Europese aanbesteding concessie openbaar vervoer over de weg 2015-2024(14006297)	4
26. Hamerstukken	4
27. Statenvoorstel Nieuwe wegen-Leefbaarheid & Bevolking 2014-2018 (BLD-138)	4
28. Statenvoorstel Verordening systematische toezichtinformatie Zeeland(CST-139)	4
29. Statenvoorstel Verstrekken van een lening t.b.v. oprichting Kredietunie Zeeland (BLD-140)	4
30. Interpellatie veerdienst Vlissingen-Breskens	4
31. Voorstellen	12
32. Gewijzigd statenvoorstel verhogen projectbudget voor de Sloeweg naar 58 miljoen euro (UITV-142)	12
33. Statenvoorstel Wijziging algemene subsidieverordening Zeeland 2013, inhoudende aanpassing van artikel 5, provinciale topinkomensnorm (SERV-133)	29

34. Statenvoorstel fusie gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap De Grevelingen met -schap Het Haringvliet, tot GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta (SERV-135)	35
35. Brief van GS van 22 april 2014 over de algemene aandeelhoudersvergadering (AVA) DELTA NV, houden op 16 mei 2014 (14006485)	47
36. Vragensessie	56
37. Vragen van het lid Van Dijen over rederij Dijkhuizen	56
38. Vragen van het lid Van Dijen over verdaging vragen SCOOP/ZB.....	57
39. Moties niet behorend bij een agendapunt	58
40. Motie van het lid Harpe c.s. over modernisering waterschapsbestuur	59
41. Motie van het lid Aalfs c.s. over de geborgde zetels waterschap	60
42. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd.....	62
43. Sluiting.....	62

**Drieëndertigste vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**
vrijdag, 25 april 2014

(zittingsperiode 2011-2015)

Vrijdag 25 april 2014

Voorzitter: de heer drs. J.M.M. Polman,
commissaris van de Koning in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden mr. T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), F. Babijn (PvZ), A.P. Beekman, C.W. Bierens, ing. J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, mr. H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, drs. ing. R.M. Haaze, P.A. Hamelink, dr. A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, ing. R. Muste, J.R. Oudeman, C.M. de Paepe, B.J.M. Pauwels, P.L. de Putter, J.C. Robesin, G.D. Roeland, drs. R. Ruissen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, tezamen 38 leden (er is één vacature), alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 09.30 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten, medewerkers van de griffie en de ambtelijke organisatie, belangstellenden op de publieke tribune en degenen die deze vergadering thuis volgen, allen hartelijk welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland. In het bijzonder heet ik welkom Mina, de vriendin van Eric Hageman.

Bij de opening van deze vergadering staan wij stil bij het overlijden van onze collega, lid van Provinciale Staten, Eric Hageman. Eric werd te Middelburg geboren op 30 november 1960 en hij overleed op 10 april 2014. Hij was statenlid sinds maart 2003.

Onze gedachten gaan in de eerste plaats uit naar zijn dierbaren, zijn dochters Veerle en Gemma, en naar Mina en haar dochter Lotte. Wij verliezen in Eric Hageman een sympathiek, inhoudelijk gedreven sociaal-democraat die opkwam voor gelijke kansen voor iedereen. Hij had een speciaal, scherp oog voor kwetsbare mensen.

Daarnaast lag zijn hart bij en was zijn inzet gericht op het realiseren van ruimtelijke kwaliteit in onze provincie. Hij was actief als vice-voorzitter van de commissie sociale en bestuurlijke zaken, van 2003 tot 2007. Daarna was hij lid en ook plaatsvervangend voorzitter van de commissie welzijn. Vanaf 2011 was hij, naast vice-voorzitter van de PvdA-fractie, lid van de commissie bestuur, financiën en welzijn.

Zoals hij het mij heeft gezegd: zijn "finest hour" was zijn voorzitterschap van de Stuurgroep Zeeland 2040, belast met het voorbereiden van onze toekomstvisie. Bij dit proces was hij zeer betrokken. Hij was aanwezig bij allerlei bijeenkomsten en drukte daar zijn stempel op. Helaas was hij bij de vaststelling van de toekomstvisie door onze Staten niet zelf aanwezig, maar hij heeft zich met hart en ziel ingezet voor wat hem zo dierbaar was: zijn provincie Zeeland.

Dames en heren, leden van de Staten, ik was mede namens u bij hem op zondag 6 april. Samen met Ina hebben wij teruggeblikt op dingen die hij in zijn leven had gedaan, in de politiek. Op dat moment was hij fysiek zwak, maar geestelijk ontzettend sterk en helder. Hij vertelde mij dat hij op een steenworp afstand van de Abdij was geboren. Hij speelde op het Abdijplein; dat was zijn speelplaats. Hij zei mij: ik speelde tussen die statenleden die daar kwamen, van die heren met hoge hoeden op. En ik zei hem: je bent er zelf één geworden. Zijn reactie was: gelukkig, Han, zonder hoge hoed.

Hij was er trots op dat hij via de politiek een bijdrage had geleverd ten behoeve van zijn geliefde Middelburg, waar hij eerst in de partijpolitiek actief was, en later ten behoeve van onze provincie. Hij trad daarbij niet op de voorgrond. Zo kenden wij Eric niet. De tweede viool, zo zei hij, vond ik altijd prima; het ging mij niet om het spel of de personen, maar de inhoud stond bij mij altijd centraal. Dat was iets, zo zei hij, waar sommigen aan moesten wennen. Het was de inhoud die hem dreef om te doen en te zeggen wat hij deed en zei.

In alles wat hij deed, was die inhoudelijke gedrevenheid opvallend, ook buiten de politiek, in de cultuur, in de jazz, tot en met zijn passie voor

brouwerijhistorie en bier. Hij was terecht zeer trots op het boek dat hij enkele jaren geleden schreef en dat werd uitgegeven: "Hop en gerst veredeld; de geschiedenis van bier in en rond Middelburg, van 1800 tot 2000". Hij zei mij op die zesde april: "Je hebt het toch wel gelezen?". Ik moest bekennen dat ik het nog niet helemaal had gelezen, maar ik heb het nu bijna uit en kan zeggen dat het een geweldig onderdeel is van de rijke geschiedenis van Middelburg. Terecht is het één van de relatiegeschenken die wij als provincie kennen.

Naast zijn trots op zijn beschrijving van deze geschiedenis, was hij onvoorstelbaar fier op zijn voorzitterschap van de Stuurgroep Zeeland 2040. Hij heeft daarmee écht bijgedragen aan onze toekomst. Namens u, leden van de Staten, heb ik hem gezegd: Eric, je hebt je stempel gedrukt en mee de toekomst van Zeeland vorm gegeven.

Dames en heren, laten wij gaan staan en Eric Hageman gedurende een moment van stilte herdenken.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter, dames en heren. Namens de fractie van de PvdA dank ik u, voorzitter, voor de mooie woorden die u over Eric heeft gesproken.

Namens Mina leg ik de volgende verklaring af: "Hierbij wil ik iedereen bedanken die Eric heeft gesteund tijdens zijn ziek zijn. Eric kreeg zoveel warme en ontroerende kaartjes, berichtjes en bloemen, en dat gaf ons kracht. Eric vertelde over zijn werk in de Staten. Hij bleef tot het einde van zijn leven betrokken. Vaak las ik de kranten voor, en Eric reageerde daarop. Eric was een positief mens, en ook over de politiek en zijn collega's in de politiek bleef hij respectvol. Hij zag altijd het goede in de mens. Eric had zo graag nog zoveel willen betekenen. Namens Erics meiden, Veerle en Merel, mijn dochter Lotte en familie: bedankt voor de steun die wij mochten ontvangen, ook na het overlijden van Eric.

De **voorzitter**. Dank je wel, Annebeth. Mina, bijzonder en mooi, dat je hier bij ons wil zijn.

Dames en heren, wij richten onze blik op onze agenda voor deze ochtend, want wij moeten doorgaan. Zo had Eric het ook gewild.

2. Mededelingen

De **voorzitter**. Er zijn geen berichten van verhindering.

Mevrouw Schönknecht heeft meegedeeld dat zij tussen 11.00 en 12.00 uur niet aanwezig zal zijn, vanwege de ondertekening in de Admiraliteitszaal van de uitvoeringsovereenkomst Natuur tussen Staatsbosbeheer en de provincie Zeeland.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter**. Een interpellatieverzoek is ingekomen van het lid Robesin, in verband met de veerdienst Vlissingen-Breskens. Ik leg de Staten de vraag voor of zij met het houden van deze interpellatie kunnen instemmen. Mij blijkt dat dat het geval is. Ik stel voor, de interpellatie te houden voorafgaande aan de behandeling van de bespreekvoorstellen. Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

De leden hebben bij de ingekomen stukken een brief aangetroffen inzake de algemene aandeelhoudersvergadering-DELTA, te houden op 16 mei 2014. Het afdoeningsvoorstel met betrekking tot deze brief is: behandelen. Zojuist is in het Presidium afgesproken dat deze brief, ook al is zij wat laat binnengekomen, inderdaad wordt behandeld, en wel na afhandeling van de bespreekvoorstellen.

Gisteravond nog zijn er vragen binnengekomen voor de vragensessie. Het betreft vragen over een rederij en over de kwestie SCOOP/ZB. Daarnaast zijn er twee moties die niet behoren bij een agendapunt, één over de geborgde zetels in het waterschapsbestuur en één over de modernisering van het waterschapsbestuur.

Met inachtneming van deze aanvullingen en mededelingen wordt de agenda vastgesteld.

4. Vaststellen notulen

De **voorzitter**. Aan de orde is de vaststelling van de notulen van de vergadering van Provinciale Staten, gehouden op 14 maart 2014. Het is goed om te weten dat sommigen deze notulen goed lezen. Mevrouw De Milliano heeft daarbij opgemerkt dat op blz. 31, linkerkolom, in het midden, de woorden "De voorzitter" moeten worden vervangen door de woorden: "De heer Hijgenaar". Wij hebben het nagegaan; het klopt.

Mij blijkt dat de Staten met deze wijziging instemmen.

De aldus gewijzigde notulen worden vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

- 6. Brief van de Rekenkamer van 25 maart 2014, met verslag over 2013 (14005226)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt deze brief voor kennisgeving aangenomen.

- 7. Brief Water Natuurlijk te Leiden van 8 april 2014 met afschrift brief aan GS over regeling geborgde zetels in de waterschapsbesturen (14005945)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te behandelen tijdens de op 23 mei 2014 door de commissie BFW te houden vergadering.

- 8. Brief van verschillende dorpsraden van 11 april 2014 over het voorstel aanleg fietstunnel op de kruising Sloeweg/Stoofweg binnen het project verbreding Sloeweg (14006154)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van statenvoorstel verhogen krediet Sloeweg.

- 9. Brief van de gemeente Sluis van 9 april 2014 over de motie "Behoud vaarfrequentie fietsvoetveer Breskens-Vlissingen (14005407)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

- 10. Verzoek van het lid Robesin van 19 april 2014 tot interpellatie over de (zeer) zorgwekkende kwestie veerdienst Vlissingen-Breskens (14006668)**

Dit verzoek is bij de behandeling van het agendapunt "Vaststellen agenda" ingewilligd.

- 11. Ingekomen stukken GS en cvdK**

- 12. Brief van GS van 25 februari 2014 over businesscase Leisure hotspot Breskens (14003534)**

- 13. Brief van GS van 18 maart 2014 met zienswijze 1e begrotingswijziging 2014 RUD Zeeland (14004720)**

- 14. Brief van cvdK van 23 maart 2014 aan PS inzake bijdrage aan coalitievorming in Den Haag (14005494)**

- 15. Brief van GS van 25 maart 2014 over verkeersplan noodsituaties Westerscheldetunnel (14005101)**

- 16. Brief van GS van 25 maart 2014 over GSM-bereik in Zeeland (14005111)**

- 17. Brief van GS van 25 maart 2014 over Ride for the Roses Zeeland 2014 (14004586)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen.

- 18. Brief van GS van 1 april 2014 met aanvullende financiële informatie over het project Sloeweg (14005683)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van statenvoorstel verhogen projectbudget Sloeweg.

- 19. Brief van GS van 1 april 2014 over herdenking 70 jaar Slag om de Schelde (14005588)**

- 20. Brief van GS van 8 april 2014 over marinierskazerne Vlissingen, met bijlage brief minister van Defensie aan cvdK (14005885)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen.

21. **Brief GS van 8 april 2014 met dekkingvoorstel extra krediet voor de Sloeweg (14005886)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van statenvoorstel verhogen projectbudget Sloeweg.

22. **Brief GS van 22 april 2014 over Delta-AVA op 16 mei 2014 (14006485)**

Bij de behandeling van het agendapunt "Vaststellen agenda" is besloten, deze brief te behandelen na afhandeling van de bespreekvoorstellen.

23. **Brief GS van 22 april 2014 over de afdoening toezegging commissie REW nr. 101 inzake statenvoorstel GR en de Grevelingen met het Haringvliet tot GR Zuidwestelijke Delta (SERV-135)(14006464)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van het genoemde statenvoorstel.

24. **Brief van GS van 22 april 2014 met reactie op de brief van de drie dorpsraden aan PS inzake de door hen gewenste fietstunnel Stoofweg-Sloeweg (14006487)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van het statenvoorstel verhogen projectbudget Sloeweg.

25. **Brief van GS van 22 april 2014 over Europese aanbesteding concessie openbaar vervoer over de weg 2015-2024 (14006297)**

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te behandelen in de commissie E&M.

26. **Hamerstukken**

27. **Statenvoorstel Nieuwe wegen-Leefbaarheid & Bevolking 2014-2018 (BLD-138)**

28. **Statenvoorstel Verordening systematische toezichtinformatie Zeeland (CST-139)**

29. **Statenvoorstel Verstrekken van een lening t.b.v. oprichting Kredietunie Zeeland (BLD-140)**

Deze voorstellen worden achtereenvolgens zonder discussie en zonder stemming aangenomen.

30. **Interpellatie veerdienst Vlissingen-Breskens**

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik heb mij tijdens de Paasdagen nu eens niet beziggehouden met eieren kleuren --ik heb ze ook niet willen verstoppen om ze later niet meer terug te kunnen vinden-- maar met de kleurrijke historie van onze provincie, meer in het bijzonder waar het gaat om de verbindingen die met de zwaarste inspanningen en discussies beetje voor beetje tot stand zijn gekomen. Ik wil in dit verband graag twee schriften noemen.

In de eerste plaats noem ik "Zeeuwse verwachting en Zeeuwse herinnering" van wijlen hoofdredacteur van de PZC Gommert de Kok, die ik goed heb gekend. Vroeger zaten wij hier samen op de perstribune. In de tweede plaats gaat het om een stuk dat mooi bij het nu aan de orde zijnde onderwerp past, "Varen tussen de overkanten, 150 jaar geregelde veerdiensten in Zeeland", van Rinus Antonisse.

Het verleden, voorzitter, kan ons veel leren voor de toekomst. Een enkele passage uit "Zeeuwse verwachting en Zeeuwse herinnering" wil ik u in het kader van deze interpellatie niet onthouden. Wij gaan terug naar het jaar 1865. Gommert de Kok stelt vast dat er op dat moment nog weinig van redelijk functionerende verbindingen viel te constateren. Het was een heel moeilijke situatie. Als je van de Brabantse Wal naar Middelburg wilde reizen, deed je daar zeven uur over. Ik zal u de details besparen, voorzitter, maar

daar kwam heel wat méér aan te pas dan nu wordt vermeld in de aanbesteding van Connexxion...

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Wanneer komt de heer Robesin aan bij het jaar 2014? Ik vind het een prachtig verhaal, maar ik denk toch dat wij nu bezig zijn met zijn interpellatie betreffende de fastferry, en niet met al datgene wat in het verleden is gebeurd.

De **voorzitter**. Ik denk dat mevrouw Meulenberg datgene verwoordt wat velen denken, maar neem aan dat de heer Robesin nu wat de interpellatie betreft tot zijn "point" komt.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik vind het jammer, voorzitter, dat mevrouw Meulenberg op deze wijze reageert. Ik wilde nog slechts opmerken dat het in die tijd de normaalste zaak van de wereld was dat de oversteek van Kortgene naar Wolphaartsdijk niet met een veerdienst maar zwemmend werd gemaakt. Daar wil ik het bij laten, maar ik vind het jammer dat de historie niet de kans krijgt om ons nog wat meer boodschappen mee te geven.

Voorzitter. De veerverbinding Vlissingen-Breskens is een goede verbinding; er hoeft niet gezwoommen te worden... Ik licht mijn interpellatie over dit onderwerp als volgt toe. "In Middelburg wordt het voor Zeeuws-Vlaanderen geregeld, alsof wij generaliteitslanden zijn...". Professor Jaap Schijven uit het West-Zeeuwsvlaamse Retranchement slaakte deze verzuchting in de PZC van 18 april jongstleden. Voor alle duidelijkheid: "generaliteitslanden" waren gebieden in de tijd van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden", onder direct bestuur van de Staten-Generaal. Een enigszins cynische constatering als die van professor Schijven, een man die zeer begaan is met het wel en wee van onze regio, valt naast vele andere uitingen. Een hele stroom van grote bezorgdheid en frustratie is voorspelbaar te verwachten als de communicatie tussen bestuur en burger tekortschiet. De massale commotie --denk alleen maar aan de actie op Facebook van de laatste weken-- in verband met het mogelijk verdwijnen van de veerdienst Vlissingen-Breskens valt hieraan goeddeels toe te schrijven. Het gaat om een ernstige zaak die dringend om duidelijkheid vraagt, voordat er volgende stappen worden gezet; vandaar deze interpellatie.

Voorzitter. Het is niet voor het eerst dat er vanaf deze plek harde noten worden gekraakt over de informatievoorziening vanuit de Abdij, rechtstreeks of via de media. Pleidooien om lessen te trekken uit de diverse processen die communicatief krom en rommelig zijn verlopen, schieten kennelijk hun doel voorbij, hetgeen zeer valt te betreuren. Of wordt er door het college en zijn ambtelijke ondersteuning onvoldoende prioriteit

gegeven aan de uitvoering van toezeggingen die duidelijk aan de Staten zijn gedaan? Positief is in elk geval dat de gedeputeerde die communicatie in haar portefeuille heeft, hard bezig is om verbeteringen in te zetten.

Deze interpellatie is niet, zoals een vorige keer wél het geval was, uitsluitend gericht op mankgaande communicatie en magere berichtgeving, maar ook op de inhoud. De kwestie begon met een simpel persbericht op 10 april jongstleden, waarin kortweg werd gemeld dat het aanbestedingstraject geen enkele kandidaat had opgeleverd voor de exploitatie van de veerdienst Vlissingen-Breskens, na 31 december 2014. Zo'n eerste, zorgwekkend bericht, zonder verdere toelichting, leidt doorgaans tot een negatieve opinievorming, die vervolgens lastig is recht te zetten. Deze situatie wordt alleen maar erger naarmate de vervolginformatie en discussies nog meer vragen oproepen en leiden tot nog grotere bezorgdheid. Dat is, jammer genoeg, ook nu weer gebeurd.

Daarom, voorzitter, is het van het grootste belang dat hier en nu voor elke journalist, elke Zeeuwse burger en allen die Zeeland hebben gekozen of kiezen om er te werken, te studeren of om er vakantie te houden, volstrekt helder wordt wat er precies met de fastferry aan de hand is, waar de problemen liggen en hoe ze in welk tempo worden opgelost. Over nut en noodzaak van de fastferry behoeven wij het hier niet te hebben. In het geheel van het openbaar vervoer in Zeeland is de fastferry een onmisbare schakel, een levensader in economisch en maatschappelijk opzicht.

Voorzitter. Als wij in de geschiedenis van dit fietsvoetveer duiken, is vast te stellen dat er in 1996 een bestuursakkoord is gesloten tussen Rijk, provincie en de NV WOV in oprichting. In artikel 9 van dit akkoord is geregeld dat de provincie, na opheffing van de veerdiensten, dus de PSD, een fietsvoetveer tussen Vlissingen en Breskens zal doen exploiteren of zelf zal exploiteren. Destijds was het de bedoeling om voor deze OV-verbinding van het Rijk een vergoeding te krijgen, en dat is ook gelukt. Binnen het geldende OV-regime kreeg de provincie een extra vergoeding van het Rijk en sinds 2005 is het veer opgenomen in de zogenaamde BDU.

Bij de overdracht van de aandelen-Westerscheldetunnel in 2009 is ook gesproken over het fietsvoetveer, hetgeen logisch is. In die overeenkomst lezen wij dat het genoemde artikel 9 onverkort van kracht blijft. Kortom, de provincie Zeeland is nog steeds gebonden aan de verplichting om dit veer in stand te houden. Ik verwijs hierbij naar het genoemde bestuursakkoord en de akte van aandelenoverdracht, voor zover iemand die stukken zou willen inzien.

De formulering in het bestuursakkoord van 1996 leidt ons inziens tot de conclusie dat er wel degelijk sprake is van een verplichtende factor. Immers, hier is een opdracht verwoord: "de provincie zal"... De herhaling van deze bepaling in de akte van aandelenoverdracht maakt dit nog sterker. Zou het Rijk op deze bepaling een beroep doen wanneer Provinciale Staten zouden besluiten om het fietsvoetveer te laten vervallen, dan is het vrijwel zeker dat de extra bijdrage in het kader van de BDU komt te vervallen.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Maar hoe komt u er nu bij om te veronderstellen dat het veer gaat vervallen? De gedeputeerde is volop bezig om oplossingen voor dit probleem te zoeken. Hij heeft vooraf gezegd dat hij er álles aan wil doen om het veer in stand te houden. En ú praat al over de mogelijkheid dat het veer weggaat... Het vaart in elk geval nog tot 1 januari 2015. Wij hebben nog driekwart jaar om tot oplossingen te komen.

De heer **Robesin** (PvZ). Mevrouw Meulenberg, het is nu de tweede keer dat u vrij pinnig reageert. Dat neem ik maar voor lief, maar deze interpellatie is mijn interpellatie en u zult horen waar ik naar toe wil. Het is helemaal nog niet zeker dat het veer blijft bestaan. Dat horen wij straks wellicht van de gedeputeerde, maar op dit moment is dat niet zeker. Het is tegen die achtergrond dat deze interpellatie wordt gehouden.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter...

De heer **Robesin** (PvZ). Ik dacht, voorzitter, dat de aanvrager van een interpellatie bij zijn toelichting daarop niet in de rede werd gevallen, maar dat gebeurt nu wél.

De **voorzitter**. Ik heb hierover met de griffier overlegd, waarbij is gebleken dat wij geen regel kennen die aangeeft dat in deze situatie interrupties niet zijn toegestaan.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. De heer Robesin stelt dat er onrust bestaat bij de mensen in Zeeuws-Vlaanderen. Mijn vraag aan zijn adres is: bent u niet bang dat u met deze interpellatie die onrust alleen maar aanwakkert?

De heer **Robesin** (PvZ). Neen, ik wil dat die onrust vandaag wordt weggenomen. Deze vraag van u is volstrekt overbodig. Ik zou daar nog wel wat aan toe kunnen voegen, maar ik laat het hier maar bij... Als wij datgene doen wat de door mij genoemde verplichtende factor inhoudt, blijft het veer bestaan, maar dat is de grote vraag.

Voorzitter. Dat er inderdaad sprake is van een verplichtende factor, wordt nog eens bevestigd in de notulen van de vergadering van de statencommissie verkeer en vervoer, gehouden op 8 februari 2002. Daaruit blijkt dat de Staten zich duidelijk hebben verplicht om deze veerdienst hoe dan ook in stand te houden. Dat was een voorwaarde om in te stemmen met de realisatie van de Westerscheldetunnel, zo benadrukte onze collega van de VVD Hans van Geesbergen. Hij zal zich dit wellicht nog goed kunnen herinneren. Er kan dus geen enkele twijfel over bestaan dat de Staten destijds die verplichting op zich hebben genomen, maar ik ben benieuwd of dat op dit moment nog volledig wordt erkend, mevrouw Meulenberg...

Als dat wél het geval is, voorzitter, kunnen wij niet anders dan denken en handelen op grond van het feit dat deze veerdienst een kerntaak van de provincie is en dat het veer dat dient te blijven. In de PZC van 18 april jongstleden stond boven een artikel over het veer dat de huidige portefeuillehouder zou hebben erkend dat de provincie "vastzit" aan het veer. Ik leg hem de vraag voor of dit juist is weergegeven.

Voorzitter. Naast de al gestelde vragen verkrijgt mijn fractie graag een zo concreet mogelijk antwoord op de volgende vragen. Waarom is er op 10 april 2014 door de provincie een korte persmededeling uitgestuurd waarin slechts vermeld stond dat de aanbesteding-fastferry niet één kandidaat had opgeleverd om de veerdienst voor een nieuwe periode te exploiteren? "Geen belangstelling voor voortzetting veer Westerschelde", zo kopte de krant, "Toekomst fastferry onzeker". Toen ontstond er pas écht onrust; de beer was daarmee echt los, zoals dat heet.

Wat was nu het nut van dit summiere persbericht? Was het tijdstip wel handig gekozen? Had het bericht niet wat breder getrokken kunnen worden, bijvoorbeeld met de verzekering dat de veerdienst zélf geen gevaar liep en er andere oplossingen in het verschiet lagen, zoals het volledig bij de provincie terugbrengen van de veerdienst?

Waarom is het persbericht niet naar de Staten gestuurd, zodat zij deze boodschap niet op vrijdagmorgen via de krant moesten vernemen? Wordt wel voldoende beseft dat het zo niet kan?

Provinciale Staten, zo meldt de Zeeuwse ochtendpers op zaterdag 12 april, vinden het onacceptabel dat de veerdienst verdwijnt. Opeens regent het vragen en mededelingen. De gedeputeerde zegt dat er een veerverbinding blijft, maar op grond waarvan zegt hij dit? Hoe is de gedeputeerde in deze bewering aangestuurd door de communicatie-adviseurs in dit huis? Of stond hij

erop dit naar eigen inzicht zo naar voren te brengen?

De provincie kan niet garanderen, zo lezen wij later, dat het veer na het aflopen van de concessie op 31 december 2014, nog zal blijven varen. Ik verwijs naar de Zeeuwse dagbladders van maandag 14 april. Hoe verhoudt dit zich tot datgene wat eerder is gezegd?

Lagen er wel of geen meer scenario's op de plank, zulks in afwachting van het aanbestedingsresultaat? Of was er nog niet echt over nagedacht hoe het eventueel zonder marktpartij verder zou moeten of kunnen?

Is er naar het oordeel van het college al dan niet sprake van een harde verplichtende factor, dus niet zomaar een verplichtende factor, maar een keiharde, om de veerdienst in stand te houden?

Zijn de Staten wel of niet verantwoordelijk voor een goed functionerende verbinding tussen Vlissingen en Breskens? Wat gaat het college doen als er helemaal geen alternatieven blijken te zijn en vastgesteld moet worden dat alle mogelijkheden uitputtend zijn onderzocht? Worden de boten dan stilgelegd, of kan Veolia dan worden overgehaald om onder bepaalde condities nog een poosje door te gaan in een soort overgangssituatie? Kortom, hoe gaat het college ervoor zorgen dat het fietsvoetveer daadwerkelijk in de vaart blijft, met een voldoende frequentie in de afvaarten en een goed voorzieningenniveau?

Waarom, voorzitter, was deze aanbesteding niet aantrekkelijk voor de markt? Was er misschien geen of in onvoldoende mate een realistische verhouding tussen kosten en baten? Lag wat de eisen betreft de lat wellicht te hoog? Heeft het college niet verzuimd om zich voldoende rekenschap te geven van een mogelijke impasse, zoals die zich nu voordoet? Lag er, toen het eerste persbericht uitging, helemaal niets op de plank, geen enkel scenario, geen enkele redenering in verband met de mogelijkheid dat zich geen enkele exploitant zou melden? Het is toch logisch dat men hierover van tevoren nadenkt?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De hamvraag, gesteld door de heer Robesin, is: blijft het veer bestaan, zulks op grond van de overeenkomst van 1996, artikel 9? Ja, dat is zeker: daartoe zijn wij verplicht. Wij hebben het zo afgesproken. Als die situatie gewijzigd moet worden, zijn het de Staten die al dan niet akkoord gaan met een voorstel dat in die wijziging voorziet. Dat ligt gewoon vast. Het gaat om een afspraak die wij met elkaar hebben ondertekend, en die blijft zo.

Mijnheer Robesin, ook los van uw artikelen, uw geschiedenis en wat u erbij aanhaalt --ik vind het interessant want ik houd wel van geschiedenis-- voel ik mij verplicht om deze veerdienst in stand te houden. Immers, dat is goed voor Zeeuws-

Vlaanderen, voor beide overkanten. Het is niet één keer in mijn hoofd opgekomen dat die veerdienst zou verdwijnen, absoluut niet. Daarom heb ik tegen de pers gezegd wat ik heb gezegd. Als gevraagd wordt waarom ik naar de pers ben gegaan, kan ik zeggen dat ik dat niet heb hoeven doen omdat die pers mij de laatste weken constant belde, met de vraag: wat komt er uit de concessie? Je kunt dan zeggen dat je dat niet weet, maar toen ik het eenmaal wist, moest ik wel naar buiten treden. Ik kon het niet verbergen. Je hebt het met de busconcessie gezien; allerlei partijen gaan zélf naar buiten toe. Daarom heb ik gedacht: ik ga maar éerst.

Voorzitter. Ik heb daarbij gezegd: er zal "een" veerdienst blijven. Ik koos voor dat woord "een" omdat ik toen niet wist, écht niet wist hoe dit probleem zou kunnen worden opgelost. Gevraagd is of er scenario's waren. Ja, die waren er. Dat heb ik ook verteld. Scenario's voor de lange termijn, de toekomst, zijn in ontwikkeling. Echter, op dát moment dacht ik --kijkend naar de marktpartijen en de concessie lezend-- dat er inschrijvers zouden zijn. Welnu, ze kwamen er niet en toen had ik een probleem. Daarom heb ik over "een" veerdienst gesproken, zij het dat ik eerst met het college wilde spreken. Dat hoort zo, vind ik.

Tussen het moment waarop het persbericht verscheen en het moment waarop het college hierover vergaderde, is er ook het een en ander besproken. Toen wij in het college een weg vonden waarop wij eventueel voor de korte termijn verder zouden kunnen gaan, zijn wij naar buiten gegaan en hebben wij gezegd: wij denken dááaraan. Het desbetreffende persbericht heb ik éerst naar de griffier, de griffie, gestuurd, zulks overeenkomstig de gemaakte afspraak, en het is daar blijven liggen vanwege een beveiligingslek waardoor die gehele week het emailverkeer uit is gevallen. Dus: wat dat betreft moet men niet bij mij zijn; ik heb gedaan wat wij hadden afgesproken.

Voorzitter. Wij zijn met een projectteam bezig. Wij hebben aanbiedingen en zijn allerlei dingen aan het onderzoeken. Goed heb ik in de gaten --het is hier ook gezegd-- dat het om een OV-lijn gaat. Dat betekent dat je aan concessiewetgeving gebonden bent. Gebleken is dat er in die wetgeving heel veel over bussen en treinen staat, maar weinig over boten. Aan de hand van de kwestie-Doeksen heeft men kunnen zien dat er van regels kan worden afgeweken. Ik ben al die zaken op een rij aan het zetten, zowel voor de korte als voor de lange termijn, maar ik ben gebonden aan wetgeving en andere zaken. Een aantal dingen moet ik zeker weten. Ik denk dat wij de volgende week --als het goed gaat-- een plan aan het college zullen kunnen voorleggen.

Om nu al met een en ander naar buiten te treden... Voorzitter, er zijn veel maatschappijen die

mij nu bellen. Er zijn heel veel mensen die denken dat zij alle problemen kunnen oplossen. Voor ik naar buiten ga treden, moet ik zéker weten of datgene wat men voorstelt kan of niet kan. Immers, dán trek je een broek aan.

Eén ding heb ik gezegd, voorzitter: er blijft een veerdienst. Daar ga ik voor. Als men geen veerdienst meer wil hebben, moet daar hier toe besloten worden. Ik kan nu wel naar buiten treden en allerlei verhalen gaan vertellen, maar ik heb alleen maar gezegd: er zal een veerdienst blijven; daar ga ik voor. Hoe het vervolgens uitpakt, weet ik nog niet. Ik weet wél dat er wegen zijn die mogelijk tot een oplossing leiden, en daarmee kom ik terug. Het kan niet te lang duren, maar ik kan zeggen dat er wegen worden geopend waarvan ik eerder dacht dat ze er niet zouden zijn. Er zit dus beweging in en wij denken dat wij binnen niet al te lange tijd een weg kunnen aangeven voor de korte termijn, en een weg voor de lange termijn. Meer kan ik er nu niet over zeggen omdat al datgene wat men hierover zegt, moet worden onderbouwd, gelet op nationale en Europese wetgeving waaronder concessiewetgeving, en afhankelijk is van overleg met het ministerie. Dat moet eerst in kaart worden gebracht; daar ben ik druk mee bezig.

Gevraagd is of ik naar communicatie adviseurs luister. Voorzitter, stel dat ik dat zou doen, dan nog ben ik verantwoordelijk voor uitingen, en niet die adviseurs. Al datgene wat ik in het openbaar zeg, moet men mij aanrekenen en niet degenen die mij eventueel iets influisteren. Overigens, daar luister ik niet altijd naar... Hoe dan ook, ik ben verantwoordelijk. Men moet mij aanpakken in verband met mijn uitingen. Ambtenaren kunnen zich niet verdedigen.

Voorzitter. Als ik nu dit hele veld overzie, is mijn conclusie dat het niet onmogelijk is dat wij er snel uitkomen. Men moet nog even wachten.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik vind het jammer dat de gedeputeerde niet ingaat op de hele serie vragen die ik heb gesteld. Misschien vind hij dat niet nodig, maar graag had ik gezien dat hij er stuk-voor-stuk op was ingegaan. Welnu, voor mij hoeft dat niet --zijn boodschap is duidelijk-- maar wat hij hier nu "dropt" leidt wél onmiddellijk weer tot grote bezorgdheid bij het publiek, omdat het niet duidelijk is.

De heer **Van Heukelom** (GS). Maar wie begint er nu over?! Ik begin er niet zelf over...

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik ben blij met datgene wat de gedeputeerde heeft gezegd, maar dat geldt niet voor de wijze waarop hij op mijn vragen heeft gereageerd. Die vragen worden kennelijk niet beantwoord.

Ik ben begonnen met het aspect communicatie en later ben ik ingegaan op de inhoud. Waarom gebeurt het altijd zoals het gebeurt? De gedeputeerde geeft aan dat marktpartijen meteen naar buiten willen om bekend te maken wat er gebeurt. Voorzitter, het is toch een samenspel; je doet dit toch gezamenlijk? De gedeputeerde heeft het deze week wel op een keurige manier gedaan, maar hij had natuurlijk mijn vragen al gelezen...

Voorzitter. Ik vind niet alleen dat er serieus naar dit probleem moet worden gekeken maar ook dat er goed moet worden geluisterd naar de communicatie adviseurs. Natuurlijk is de bestuurder verantwoordelijk. Hij is degene die tegenover de Staten verantwoording moet afleggen en moet aangeven waarom ontwikkelingen zich hebben voorgedaan. Niettemin zou ik graag eens willen weten waarom het altijd zo gaat zoals het ook nu weer is gegaan. Dat eerste persbericht sloeg natuurlijk helemaal nergens op. Dat doe je zo niet. Iedere communicatie adviseur zal dat zeggen. Als het begin van dergelijke berichtgeving verkeerd is, blijft het meestal fout gaan. Ik weet dat er in het college een gedeputeerde is die zich hier druk om maakt, gelukkig. Wij zijn daar blij mee, maar wij vragen ons ook af: waarom gebeurt dit steeds weer opnieuw?

De gedeputeerde heeft mij wel eens gezegd: Robesin, PR en communicatie, dat is mijn sterkste kant niet. Welnu, voorzitter, dat moet dat maar een sterkere kant worden. Zo kan het immers niet blijven. Mijnheer Van Heukelom, als u in deze zaal met een op zich positief bericht komt --in de zin van: ik denk dat ik er binnenkort helemaal uit ben-- dan wordt dat opgeschreven en dan leidt dat opnieuw tot vragen. Voorzitter, hóe gaat de gedeputeerde dit probleem dan oplossen? Als dat niet duidelijk wordt aangegeven, had hij beter kunnen zwijgen. Misschien had hij beter met dat eerste persbericht kunnen wachten. Los van de digitale perikelen...

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Dit college wordt volgens mij niet op de goede plek gegeven. Mijnheer Robesin stelt een heleboel vragen en vervolgens zegt hij tegen de gedeputeerde: je had beter kunnen zwijgen. Ik krijg de neiging om de gedeputeerde nu hetzelfde advies te geven, want dit leidt nergens toe.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Deze opmerking snap ik absoluut niet. Wat ik probeer is duidelijkheid te verkrijgen. Dat mag ik toch?! En dan krijg je zó'n reactie... Volgens mij slaat ook dát nergens op.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik zit hier een beetje met gekromde tenen, niet in de

laatste plaats omdat ik er goed van op de hoogte ben hoe belangrijk het fietsvoetveer voor de toenmalige Staten was en, naar ik aanneem, ook voor de huidige Staten is. Tegen die achtergrond heb ik een aantal weken geleden gezegd dat het voor ons gaat om een ereschuld tegenover de bevolking, om linksom of rechtsom deze verbinding in stand te houden. Wij dienen daarover in deze Staten op een fatsoenlijke manier te communiceren. Daarmee bedoel ik: niet met hijgerige vragen die op zich weer onzekerheid creëren, en niet via Facebook. Zelf zit ik niet op Facebook en dus kan ik het allemaal niet volgen, maar op een gegeven moment vond de PZC dat ik toch wel een mening moest hebben, omdat er al 5.000 meningen op Facebook waren gegeven. Ik heb bij die gelegenheid gezegd dat ik mijn mening graag baseer op informatie, en die heb ik op dit moment niet.

Voorzitter. De VVD-fractie is nog steeds van mening dat er met betrekking tot de instandhouding van deze veerdienst sprake is van een ereschuld tegenover de bevolking van Zeeland en, daarachter, de toeristen die hier vaak komen. Ik betreur het dat deze duidelijke boodschap niet vanaf het begin uit het college van GS naar voren is gekomen. Ik denk dat daarmee de basis is aangegeven waarop alle heibel is ontstaan. Als directe klip en klaar zou zijn gezegd: wij vinden dat deze verbinding moet blijven --als wij dat als Staten in koor zeggen-- moet dat de Zeeuwse bevolking vertrouwen geven. De behandeling van dit onderwerp op deze ochtend doet daaraan eerder afbreuk, omdat er geen eenheid wordt uitgestraald terwijl die er wel is.

Ik vraag de heer Robesin: laten wij ons voordeel doen met de antwoorden van de gedeputeerde, en laten wij in dezelfde positieve zin in onze omgeving daarover communiceren. Laten wij het vertrouwen uitspreken dat op 1 januari 2015 de boot gewoon nog steeds vaart.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Mijn fractie wil vooral kwijt dat deze veerdienst in stand moet blijven. De vraag in welke vorm, op welke manier, dat moet gebeuren, willen wij graag uit de politiek houden. Ook in het verleden is hierover al het nodige gezegd en zijn er allerlei eisen gesteld in verband met de frequentie van de afvaarten enz., maar ik denk dat hier vooral economische en praktische, bedrijfsmatige afwegingen een rol spelen. Wij hebben het tenslotte over een concessie die op dit moment kennelijk door marktpartijen niet interessant wordt gevonden. Ook is het mogelijk dat er een spel wordt gespeeld.

Voorzitter. Enerzijds wil ik terughoudendheid, anderzijds dank ik de gedeputeerde voor zijn beantwoording. De rol van de Staten is ook hier kaderstellend. Wij vinden het interessant om van de

gedeputeerde een tijdpad te vernemen zodat wij weten wanneer wij de kaders kunnen stellen en op welke manier wij kunnen aangeven, beslissen, hoe dit veer blijft varen. Dat dit veer moet blijven varen, is het standpunt van de fractie van de ChristenUnie. Dat zal gebeuren.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Er is nog niet veel duidelijkheid omdat de gedeputeerde nog zoekt naar oplossingsrichtingen. Eigenlijk zouden wij er dankbaar voor moeten zijn dat Veolia dit heeft afgestoten en er geen andere partijen zijn die hierop ingaan. Immers, als gevolg hiervan is er een unieke gelegenheid om deze voorziening weer gewoon in eigen beheer te nemen en te houden. Ofwel: dit is een mooie opmaat naar een eigen OV-bedrijf in Zeeland.

Voorzitter. Wij hebben schriftelijke vragen gesteld over het fietsvoetveer. Daar ga ik nu niet op in; de beantwoording wachten wij af. Wel voeg ik er een vraag aan toe. Zou het niet verstandig zijn geweest om het wat breder te trekken en de gehele OV-concessie voor marktpartijen bijna onmogelijk te maken, zodat wij als provincie zouden kunnen zeggen: sorry, er is geen marktpartij, wij kunnen het gewoon weer zélf gaan doen en betrekken er meteen ook het fietsvoetveer bij?

Voorzitter. De SP is tegen marktwerking, onder andere in het openbaar vervoer en in de zorg. Je moet dergelijke zaken niet aan de markt geven maar bij de overheid laten. Dat scheelt heel wat werk en kosten. Kijk maar waar wij het nu over hebben... Wij hadden ons dit kunnen besparen wanneer wij het gewoon in eigen beheer hadden gehouden.

Ook onze fractie is van oordeel dat deze veerdienst hoe dan ook moet worden behouden. Waar het gaat om de manier waarop dat moet gebeuren, wachten wij de ontwikkelingen af.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Natuurlijk vindt ook mijn fractie dat deze verbinding er moet blijven. Ik hoop van harte dat morgen met een grote kop in de krant wordt vermeld wat de gedeputeerde nu heeft gezegd: het fietsvoetveer blijft.

Voorzitter. Direct na het verschijnen van het eerste persbericht, op 10 april, hebben wij schriftelijke vragen gesteld. De beantwoording daarvan is verdaagd tot na 13 mei. Ondanks het belang dat wij hechten aan het behoud van deze verbinding, had wat ons betreft deze interpellatie vandaag niet gehouden behoeven te worden, juist om onrust te voorkomen. Zoals al is aangegeven door de heer Van Geesbergen, zijn wij er hier allemaal van overtuigd dat deze veerdienst er moet blijven. Wij zijn blij dat uit de woorden van de gedeputeerde blijkt dat het college naar een

oplossing aan het zoeken is die erin voorziet dat deze verbinding er nog heel lang zal zijn.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Wij hebben niet veel vragen maar maken wel enkele opmerkingen. Het college heeft zich tot nu toe steeds ingezet voor dit fietsvoetveer en zal dat ook blijven doen. Daarover bestaat wat ons betreft geen onduidelijkheid. Het veer blijft, en dat wisten de fracties die zich hierover de laatste weken hebben uitgelaten. Het is dus maar de vraag wie er voor onrust zorgt...

De vraag die vandaag aan de orde is, is: op welke wijze blijft het veer? Welnu, wij zien dat het college naar oplossingen zoekt. Die oplossingen kunnen niet in een "mum van tijd" worden aangereikt. Wij gunnen het college er de tijd voor om met goede oplossingen te komen.

Verder wijs ik erop dat het de Staten zelf zijn geweest die besloten hebben om geld weg te halen bij het fietsvoetveer. Wij hebben die kwestie bij het college neergelegd en nu zien wij wat eventueel de gevolgen kunnen zijn. Je zult met minder geld hetzelfde moeten blijven doen.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Nu wordt gezegd dat wij, als Staten, geld hebben weggehaald bij het fietsvoetveer. Ik ondersteun dat de SP-fractie daar niet vóór heeft gestemd.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Mijn fractie vraagt aandacht voor de mensen die op deze veerdienst zijn aangewezen: scholieren, mensen die voor hun woonwerkverkeer gebruikmaken van de fastferry enz. Wij vinden het belangrijk dat in de komende periode deze doelgroepen heel goed worden geïnformeerd, zodat men weet wat er gebeurt, welke acties er worden ondernomen, op welke termijn er een oplossing kan worden verwacht enz. Wij houden het college voor: hou goed voeling met de mensen die op deze veerdienst zijn aangewezen. Verder bepleiten ook wij dat het college ten behoeve van de Staten met een stappenplan komt zodat zij tegen de achtergrond van hun kaderstellende rol kunnen meedenken over de wijze waarop voor de toekomst aan deze voorziening vorm moet worden gegeven.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Wat mij betreft zou morgen de krantenkop kunnen luiden: "Niets nieuws onder de zon". Immers, ik heb nog geen nieuwe dingen gehoord. De gedeputeerde heeft al een aantal keren gezegd dat hij hard werkt aan een voorstel. Welnu, ook GroenLinks denkt in oplossingen. In een ver verleden hebben wij al eens een notitie geschreven met de mooie titel "Geen veer laten". Ik weet dat de gedeputeerde bijna elke week mijn weblog leest en daar heb ik

een suggestie gedaan, in de zin van: zo zou het óók kunnen. Hoe dan ook, ik laat dit voorlopig graag aan het college over. Ik denk dat de soms wat emotionele discussie van vandaag de zaak geen goed doet.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. De heer Robesin heeft in zijn betoog een vergelijking gemaakt tussen Zeeuws-Vlaanderen en de Generaliteitslanden. Dat vind ik misplaatst. Immers, Zeeuws-Vlaanderen is gewoon een volwaardig onderdeel van Zeeland.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat heb ik niet gezegd. Ik heb iemand geciteerd. Overigens, er is veel méér gezegd dan alleen maar dat.

De heer **De Kaart** (PvdA). Dan vind ik het een verkeerd gebruikt citaat, voorzitter. Hier past mijns inziens geen Calimero-gedrag. Het is zelfs schadelijk voor de beeldvorming van Zeeuws-Vlaanderen.

Het fietsvoetveer is een belangrijke voorziening, als schakel in het OV tussen Vlissingen en Breskens. Naast zijn betekenis voor het woonwerkverkeer, is het veer ook een toeristische attractie. Deze verbinding is dan ook van sociaal-economisch belang. De PvdA-fractie ondersteunt dat handhaving ervan voor haar zeer belangrijk is.

Aan de hand van de openbare aanbesteding is gebleken dat er geen belangstelling bij het bedrijfsleven is om deze verbinding te exploiteren, hetgeen wij betreuren. Het college denkt aan de mogelijkheid om de veerdienst tijdelijk in eigen beheer te nemen en onder te brengen bij de NV Westerscheldetunnel. Mijn fractie wil het college deze ruimte geven. Gedurende deze periode kan dan worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de verdere toekomst.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Ook zonder deze interpellatie rekent mijn fractie erop dat het college alles uit de kast haalt om deze zo noodzakelijke veerverbinding ook na 31 december 2014 gewoon "in de lucht" te houden.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. In deze discussie mis ik een belangrijk kernpunt, namelijk de vaarfrequentie. Het college geeft aan dat het fietsvoetveer blijft varen, maar ook als de boot één keer in de week vaart, blijft het veer "in de vaart". Op 25 januari 2013 heeft onze fractie voor de eerste keer een motie ingediend, gericht op het behoud van de vaarfrequentie; tijdens de vorige vergadering is dat nogmaals gebeurd. De eerste keer werd de motie weggestemd door een meerderheid. Ik geef de collega's het volgende mee: als er opnieuw een dergelijke motie wordt

ingediend --mocht dat noodzakelijk zijn-- steun die dan wél, zulks in het algemeen belang. Alle fracties geven nu het belang van deze voorziening aan, voor het krimpgebied, voor het toerisme, voor het woon werkverkeer enz. Ik zou zeggen: handel daar dan ook naar. Ik hoop overigens dat de gedeputeerde ook zonder een dergelijke motie het aantal afvaarten kan handhaven.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Ook de kwestie van de vaarfrequentie is in onderzoek. De resultaten daarvan wachten wij af. Overigens vinden wij het opmerkelijk dat enerzijds de heer Robesin in zijn prachtige historische betoog aangeeft dat in het verleden de reis van Bergen op Zoom naar Vlissingen zeven uur duurde, terwijl men anderzijds vragen stelt over een vaartijd die drie minuten langer duurt. Ik denk dan: waar hebben wij het over...

De heer **Babijn** (PvZ). Mij is niet bekend, voorzitter, dat wij daarover vragen zouden hebben gesteld, maar het is wél een aandachtspunt. In het verleden sloot het fietsvoetveer niet goed aan bij andere verbindingen, trein en bus. Als je dan in de krant leest dat er, vanwege de CO2-uitstoot, is besloten om minder hard te gaan varen, weet je dat dat pertinente onzin is. Het gaat gewoon om een besparing; er wordt minder brandstof verbruikt zodat men meer winst overhoudt. Dit mag natuurlijk nooit leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de verbinding. Immers, iedereen moet op tijd op zijn werk komen. Mochten hierover klachten komen, dan wil ik dit ter discussie stellen. Er zijn wellicht afspraken gemaakt over het kwaliteitsniveau en ik vind niet dat dit eenzijdig kan worden aangepast door de concessiehouder.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Ik wil even iets rechtzetten. Veertien dagen geleden ben ik in het buitenland door een verslaggever van de PZC gebeld met de mededeling dat de aanbesteding was mislukt. De dag erop kon men lezen dat binnen deze Staten de PVV de enige partij zou zijn die geen cent wilde uitgeven voor deze veerverbinding. Dat is dus niet goed overgekomen. Waar ik het over heb gehad, is dat wij geen éxtra geld wilden uitgeven en dat wij het fietsvoetveer in stand wilden houden met het bestaande budget. Ook wij onderschrijven uiteraard dat het van groot belang is dat deze verbinding blijft bestaan en delen de zorgen van de heer Robesin, maar wij zijn blij met de reactie van de gedeputeerde waaruit blijkt dat er wellicht al op korte termijn een oplossing voor dit probleem zal worden gevonden.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. In reactie op het betoog van de heer Babijn herhaal ik mijn eerder gemaakte opmerking: laten wij nou niet te veel

vanuit de politiek aangeven hoe dat veer moet gaan varen, wie het gaat beheren, waar het personeel terecht komt enz. Graag zou ik die zaken terugzien in een voorstel van het college, zodat er wat te kiezen valt, de Staten tot een afweging kunnen komen en zij ook medeverantwoordelijk zijn. Mijnheer Babijn, het is mogelijk dat de vaarfrequentie vermindert. Dat zou kunnen; je moet dit wel kunnen of willen betalen. Graag leg ik deze zaak voor aan het college om daarna tot een afweging van alle mogelijkheden en tot besluitvorming te komen.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Er is een student die een schitterend werkstuk heeft geschreven, waarin wordt ingegaan op de mogelijkheden voor de lange termijn. Misschien kunnen die mogelijkheden eerder aan de orde komen. Is het mogelijk deze mijnheer eens uit te nodigen voor een vergadering van de commissie E&M zodat hij een en ander uiteen kan zetten, de gedeputeerde daarop kan reageren en wij daarvan kennis kunnen nemen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De conclusie kan zijn dat wij "een" veerverbinding houden --wij hebben het al eerder geconstateerd-- maar dat wij niet exact weten waar de oplossingen liggen. Ook het laatste heb ik al gezegd, dus... Voorzitter, ik schiet hier niets mee op; het kost alleen maar tijd. Ik snap wat alle statenleden verwachten en ik kom in de commissie terug met een tijdpad --dat zou kunnen-- maar voor de rest heb ik hier weinig aan overgehouden.

Wat de genoemde student betreft kan ik zeggen dat hij met een voorstel komt dat ik al jaren ken. In dat voorstel wordt niet ingegaan op de boekwaarde van de boten, en daarbij gaat het om miljoenen. Voorzitter, zó kan ik het ook winnen. Daarom ben ik er maar niet op ingegaan. Het zijn hartstikke leuke plaatjes enz., maar het probleem is veel breder, zit veel dieper. Ik wil die man best uitnodigen --overigens gaat de commissie daar zélf over-- maar zijn voorstel helpt ons geen bal verder.

Voorzitter, wat mijn sterke en zwakke kanten zijn... De heer Robesin zegt dat ik communicatief niet sterk ben. Het is inderdaad niet mijn hobby, maar ik vind toch dat ik aardig mijn woordje kan doen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij hebben heel duidelijk de gedeputeerde om een tijdpad gevraagd. Hij zegt nu in feite: ik kan daarmee komen in de volgende commissievergadering, maar ik kan dat ook níet doen. Gedeputeerde, u kunt toch een duidelijke uitspraak doen, in de zin van: in de volgende commissievergadering kom ik met een kaderstuk zodat de commissie weet waarmee ik bezig ben?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Kennelijk heb ik de indruk gewekt dat ik de onrust onder het publiek alleen maar zou willen aanwakkeren. Welnu, daar is geen sprake van. Mijn bedoeling was gewoon, bevestigd te krijgen datgene wat de gedeputeerde al een paar keer tegenover de media had gezegd, namelijk dat de veerdienst hoe dan ook diende te blijven. Na zijn reactie heb ik er vertrouwen in -- daar was de interpellatie ook voor bedoeld-- dat alles wordt ingezet, niet alleen om het veer te behouden, maar ook om het zo goed mogelijk te behouden. Opmerkingen over "Calimero-gedrag" werp ik verre van mij. Wij gaan hier niet de zielige Zeeuwsvlaming zitten uithangen. Wij willen allemaal --ik denk dan ook Zeeuws en niet alleen Zeeuwsvlaams-- dat het veer voor onze provincie behouden blijft. Als dat de inzet is van Staten en college ben ik blij met het resultaat van deze interpellatie.

De **voorzitter**. Er resteert nog een vraag van de heer Colijn.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat zal ik doen!

De **voorzitter**. Ik constateer dat hiermee de interpellatie kan worden afgesloten.

31. Voorstellen

32. Gewijzigd statenvoorstel verhogen projectbudget voor de Sloeweg naar 58 miljoen euro (UITV-142)

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Het is duidelijk dat de verdubbeling van de Sloeweg van het grootste belang is voor de verkeersdoorstroming tussen de A58, het havengebied van Vlissingen en Zeeuws-Vlaanderen. Het college vraagt de Staten om het projectbudget van ruim 53 miljoen voor deze weg te verhogen tot 58,3 miljoen. Ook het budgetbedrag voor de Tractaatweg in Zeeuws-Vlaanderen zal op termijn moeten worden verhoogd met 7 miljoen. Dat deze wegen voor de toekomst van Zeeland van grote economische betekenis zijn, is voor de PVV-fractie duidelijk. Wij praten dus over 12,3 miljoen voor beide projecten, hetgeen neerkomt op ruim 4% van de provinciale begroting-2013.

Tijdens de laatste vergadering van de commissie E&M hoorde ik mevrouw Meulenberg een opmerking maken in de trant van: het is wel heel vervelend, maar dit soort dingen gebeuren nu eenmaal. Voorzitter, welke dingen "gebeuren nu

eenmaal"? Worden projectbudgetten elke keer --het geldt ook voor het spoorproject-Goes-- te laag gepresenteerd, bijvoorbeeld door 10% "onvoorzien" zomaar te vergeten, waardoor de projecten gemakkelijker door de Staten te loodsen zijn? Of maken de ambtenaren iedere keer dezelfde blunders, een boekhouder onwaardig?

Nog vervelender was dat de uitleg van de gedeputeerde mijn fractie niet gerust kon stellen. Hier is sprake van een klassiek patroon bij aanbestedingen. Het is allemaal heel vervelend en niet aanwijsbaar de schuld van de gedeputeerde, maar het is hem wél toe te rekenen. Wat gaat hij nu doen met dergelijke fouten? Wij wachten zijn reactie af.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Bij het lezen van dit voorstel moest ik even terugdenken aan de statenvergadering van maart, in het bijzonder aan de behandeling van het bezuinigingsvoorstel. Niet-collegepartijen stelden toen voor om zaken te betrekken bij de behandeling van de Voorjaarsnota, maar het college was hierover heel helder: het kan niet, het moet niet, het mag niet. Toen ik in het onderhavige voorstel las: "Wij gaan dit behandelen bij de Voorjaarsnota", dacht ik dat het college in zekere zin tot inkeer was gekomen. Echter, gecorrigeerd door de commissie, heeft men er uiteindelijk voor gekozen om dit krediet over een wat langere termijn af te schrijven. Dat is niet geheel conform de regels, maar het is wel een prima oplossing. Ik vertaal dit positief omdat blijkt dat er vele oplossingen mogelijk zijn als je wat wilt bereiken.

Wat mij nog bijstaat, voorzitter, is dat de gedeputeerde bij een bezoek aan de Sluiskiltunnel op een vraag van mij antwoordde: wij zullen het met dit budget moeten doen. Iedereen wist toen eigenlijk al dat dat maar heel moeizaam zou gaan. Dat het tekort nu zo hoog is opgelopen, is jammer maar noodzakelijk. Mijn fractie zal dan ook haar steun geven aan dit voorstel.

Daarnaast vinden wij, voorzitter, dat er voor voetgangers een heel veilige oversteekmogelijkheid moet komen. Een rotonde is misschien wel veilig, maar wij weten ook dat rotondes soms uitnodigen tot ongelukken. Zeker bij een 100kilometer-weg en een ruime rotonde is dat niet uitgesloten. Waar in de Tractaatweg allerlei fauna-overgangen worden gemaakt voor grote en kleine dieren --dat zit standaard in het concept-- vind ik dat de door ons bepleite oversteekmogelijkheid niet in het bestek mag ontbreken.

Of het een tunnel of een brug moet worden, weet ik niet. Aan het in te dienen amendement heb ik een foto toegevoegd van een voorbeeld, een verdiept aangelegde weg --zoals ook de Sloeweg wordt, heb ik van de gedeputeerde begrepen-- en een iets verhoogde brug. Dit zou een goede

mogelijkheid zijn, als alternatief voor een tunnel. Ik ben blij met de wijze waarop het college in zijn brief aangeeft waarom een tunnel niet moet. In elk geval heeft het college moeite gedaan om daarop een visie te geven.

Voorzitter. Ik dien een amendement in dat erop is gericht om een aanvullend krediet te verlenen dat ruim 1 miljoen hoger is dan het college voorstelt, zowel voor het realiseren van de verdubbeling van de Sloeweg als voor het realiseren van een fietsbrug dan wel een -tunnel, waarbij de kosten jaarlijks ten laste van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland (MIZ) worden gebracht.

De voorzitter. Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend:

Het dictum wordt als volgt gewijzigd:

een aanvullend krediet te verlenen van 6,306 miljoen euro voor realisatie van het verdubbelen van de Sloeweg, alsmede het realiseren van een fietsbrug dan wel een -tunnel, en dit als investering te gaan activeren, waarbij de kosten (afschrijving en rente) jaarlijks ten laste worden gebracht van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland.

Dit amendement krijgt nr. 1.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. "Onderzoek alle dingen en behoud het goede". Met deze tekst in mijn achterhoofd heb ik mij de afgelopen dagen wederom verdiept in het dossier Sloeweg. Hierbij zijn voor de CDA-fractie twee zaken van belang. In de eerste plaats noem ik de verhoging van het projectbudget voor de Sloeweg met ruim 5 miljoen. In de tweede plaats gaat het om de brief van de drie dorpsraden inzake de door hen gewenste fietstunnel. Ik begin met het laatste onderwerp.

Voorzitter. Ruim vijf jaar geleden heb ik, samen met mevrouw Evertz, met de dorpsraden gesproken over de wens van die raden om onder de verbrede Sloeweg een fietstunnel aan te leggen. Ook toen al is om financiële redenen de tunnel afgevoerd. Hoewel mijn fractie niet graag op eerder genomen besluiten terugkomt, heb ik er in de commissievergadering van 31 maart opnieuw naar gevraagd, zulks naar aanleiding van een brief van de gemeente Borsele. Gedeputeerde Van Beveren gaf bij die gelegenheid een voor mij duidelijk antwoord: de fietstunnel kost 1,8 miljoen, er worden te weinig gebruikers verwacht en de situatie is zonder tunnel niet onveiliger. Daarom gaat de tunnel niet door.

Op 11 april kwam er een brief van de drie dorpsraden waarin werd gevraagd, alsnog een fietstunnel te realiseren bij de kruising Stoofweg-Sloeweg. Na ook deze brief gelezen te hebben, heb ik als woordvoerder van de CDA-fractie mij wederom op de hoogte gesteld van de situatie. Wij zijn als fractie tot de conclusie gekomen dat de kruising Schippersweg-Stoofweg een veilige kruising is. Natuurlijk moet men bij het oversteken opletten, maar dat geldt voor iedere verkeerssituatie en een 100%-veiligheid kan nooit worden gegarandeerd.

De brief van het college, recentelijk ontvangen, is voor onze fractie heel duidelijk. Mijn fractie is het met het college eens dat de risico's die de aanleg van een fietstunnel met zich meebrengt, qua tijd en geld te groot zijn. Het realiseren van een dergelijke tunnel zal een vertraging opleveren van minimaal een halfjaar. Er moet dan immers een gasleiding worden verlegd. De extra kosten, bovenop de 5 miljoen waarover nu wordt gesproken, vinden wij buiten proportie. Het lijkt ons dan ook beter om die 1,8 miljoen maar in te zetten ter verbetering van écht onveilige wegen waarvan er, althans volgens de ANWB, in onze provincie nog veel zijn.

Voorzitter. Het moge duidelijk zijn dat de CDA-fractie het amendement van GroenLinks inzake het aanleggen van een fietsbrug niet zal steunen. Als er dan tóch geld bijmoet, kiezen wij eerder voor een tunnel.

Voorts hebben wij nog een vraag voor de gedeputeerde. Bij het bezoek aan de Sluiskiltunnel hebben wij het een en ander gehoord. Is het waar dat het aanleggen van een faunadoorgang in de nieuw aan te leggen Tractaatweg een wettelijke verplichting is?

Vervolgens, voorzitter, ga ik in op de verhoging van het projectbudget met meer dan 5 miljoen. Mijn fractie betreurt het dat er --nog voordat er ook maar één spa de grond is ingegaan-- al om extra krediet moet worden gevraagd. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat dit ook voor de gedeputeerde geen prettige boodschap is. Niettemin moet de weg er komen, en wel zo snel mogelijk. Hopelijk biedt deze hele procedure een leermoment in verband met de aanbesteding van de Tractaatweg, zoals al in de commissie door de heer Van Geesbergen is gesteld.

Voorts hebben wij nog een vraag over de zogenaamde "kunstwerken" die op het traject worden aangebracht. Is dat een wens van de provincie of een wens van de gemeente Borsele? Geldt hier niet: wie bepaalt, betaalt? Wat onze fractie betreft had dit wel wat minder gekund. Kunstwerken horen thuis in musea. Daar heb je de gelegenheid om ze in alle rust te bekijken. Langs wegen en rotondes leidt dit ons inziens alleen maar

af, hetgeen de verkeersveiligheid zeker niet ten goede komt.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De faunadoorgang waarover mevrouw Meulenberg spreekt, zit standaard in het bestek. Dergelijke doorgangen voor klein wild, reeën enz., zowel onder de weg door als over de weg heen, zitten er standaard in. Ik vind dat een fietstunnel of -brug, een veilige oversteekmogelijkheid, eveneens standaard in het bestek behoort te zitten. Met de briefschrijvers ben ik van oordeel dat het aantal fietsers toeneemt.

Mevrouw Meulenberg verwijst naar de financiële consequenties. Welnu, wij wisten eigenlijk allemaal wel dat het met het geplande budget niet mogelijk was. Althans ik had dat gevoel; laat ik voor mijzelf spreken. Het college pakt nu voor de financiering een stukje van de boeggolf weg; het gaat om een periode van 15 jaar. Tegen die achtergrond gaat het bij de betaling van een fietstunnel maar om een klein bedrag. Waarom wordt daar zo moeilijk over gedaan?

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Ik vind niet dat wij daar "moeilijk" over doen. Wij hebben als fractie onze afweging gemaakt en komen, samen met het college, tot de conclusie dat de geplande overgang óók veilig is. In mijn eigen gemeente is er ook een dergelijke rotonde. Ik kom daar dagelijks, hetzij met de auto, hetzij met de fiets. Nogmaals, je moet goed opletten, maar dat moet je overal. Voor ons is dit voldoende.

De heer **Harpe** (GL). Wellicht moet ik mijn vraag wat duidelijker stellen. U heeft gezegd dat het extra budget voor een fietstunnel een probleem is, maar als je dat bedrag in 15 jaar afschrijft, kán dat geen probleem zijn.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Ik heb al gezegd, voorzitter, dat wij die 1,8 miljoen dan maar moeten inzetten voor andere wegen die écht onveilig zijn, zoals de ANWB beweert.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, ik wacht op de voorstellen van de CDA-fractie...

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Deze week hebben wij in de krant artikelen kunnen lezen over een rapport van de ANWB over onveilige wegen in Zeeland en over de aantallen verkeersdoden in de achter ons liggende jaren. De verschillen waarover in dit verband is gesproken, heb ik nauwelijks kunnen ontdekken. Het gaat om één of twee, maar over het algemeen zijn het nog altijd 20 verkeersdoden.

Tegen die achtergrond, voorzitter, kan ik niet anders dan mij aansluiten bij collega Harpe die duidelijk aangeeft dat er wél aandacht wordt

besteed aan de fauna, zoals in Zeeuws-Vlaanderen het geval is bij de aanleg van de Tractaatweg. Waarom daar wél voor de dieren en in verband met de Sloeweg niet voor de mensen? De heer Harpe heeft terecht onderstreept hoe belangrijk het is dat er daar een veilige voorziening komt. Immers, wij moeten ernaar streven dat er geen enkele verkeersdode valt. Als mevrouw Meulenberg zegt dat die 1,8 miljoen zinniger kan worden besteed ten behoeve van andere verkeerssituaties, vraag ik mij af hoe onzinnig datgene is wat de drie dorpsraden vragen. Een optimaal veilige oversteekmogelijkheid voor fietsers, voorzitter, kan niet iets anders zijn dan een perfect streven om dat doel te bereiken. De PvZ-fractie vindt dat hieraan optimaal aandacht moet worden gegeven. Wie weet: als wij het nu niet doen en na verloop van tijd blijkt dat het wél hard nodig is, moeten er extra kosten worden gemaakt.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Vindt de heer Robesin dat de Zeeuwse fietsers in de provincie op gelijke wijze moeten worden behandeld? Hij houdt nu een pleidooi voor een voorziening waarvan hij de kosten minder of helemaal niet belangrijk vindt, maar ik heb hem niet gehoord toen er een nieuwe rotonde moest worden aangelegd bij Zoutelande of op Noord-Beveland, waar er veel méér fietsbewegingen zijn. Ik heb hem toen niet horen pleiten voor het aanleggen van een fietstunnel. Hoe zit hij er nu in?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, ik kan mij deze opmerking goed voorstellen. Ik had haar ook wel min of meer verwacht. Natuurlijk moeten wij met z'n allen proberen om overal in Zeeland optimale veiligheid te creëren. Echter, wat het financiële aspect betreft kan ik mij niet voorstellen dat het zo'n probleem is om de fietstunnel bij het ophogen van het projectbudget te betrekken. Waarom doen wij dit níet? Ik kan slechts zeggen: doe het nú, dan behoeven er later geen extra kosten te worden gemaakt, terwijl je zeker weet dat er een veilige voorziening is.

Ik geef hiermee aan, voorzitter, dat mijn fractie de brief van de dorpsraden onderschrijft. Tegen die achtergrond dienen wij een amendement in, waarin nog explicieter dan in het amendement van GroenLinks wordt gesteld dat het voorstel van de dorpsraden gevolgd dient te worden.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). De heer Robesin vraagt mij in feite of ik het voorstel van de dorpsraden "onzinnig" vind. Dat vind ik helemaal niet, voorzitter. Als ik in een dorpsraad zat, zou ik waarschijnlijk óók zo'n brief schrijven. Echter, wij moeten hier een afweging maken om vervolgens middelen aan te wenden, en de CDA-fractie heeft die afweging gemaakt zoals ik heb aangegeven.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat is heel duidelijk.

De **voorzitter**. Door leden Robesin en Babijn (PvZ) is het volgende amendement ingediend:

Ondergetekenden stellen voor om het dictum van het voorstel als volgt te wijzigen:

Een aanvullend krediet te verlenen van 5,306 miljoen euro voor realisatie van het verdubbelen van de Sloeweg, vermeerderd met de kosten van de aanleg van een eenvoudige fietstunnel op de kruising Sloeweg-Stoofweg, conform het voorstel van de dorpsraden van Nieuwdorp, Lewedorp en 's-Heerenhoek. Afschrijving en rente van deze investering (raming circa 2 miljoen euro) worden eveneens ten laste gebracht van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland.

Dit amendement krijgt nr. 2.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik keer even terug naar het eerste voorstel van het college, zoals dat tijdens de vergadering van de commissie E&M van 31 maart aan de orde is geweest. Het college vraagt in dat voorstel aan de Staten om 5,3 miljoen extra projectbudget voor de Sloeweg. De aanbesteding viel een beetje tegen... Door de aannemer is weliswaar onder de raming een offerte aangeboden, maar wij hadden gehoopt op een lager bedrag, aldus GS. Of de Staten het goed vinden dat het totaal benodigde bedrag zeker wordt gesteld, zodat er definitief gegund kan worden... Hoe het betaald moet worden, dat komt later wel. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota horen de Staten wel hoe het college dit probleem oplost. Voorzitter, in Den Haag hebben ze het tegenwoordig over "tekenen bij het kruisje". In dit geval kwam het zelfs neer op: teken nou maar, want anders krijgen we juridische problemen.

De statencommissie heeft hier terecht geen genoeg mee genomen, voorzitter, hetgeen heeft geleid tot de brief van GS van 8 april waarin verschillende dekkingsmogelijkheden worden behandeld. Liever zou ik spreken van "dekkingsonmogelijkheden" want de enige mogelijkheid die overblijft, is "op de pof gaan leven". Het extra krediet wordt geactiveerd en over een periode van 15 jaar, met rente, ten laste gebracht van de middelen van het MIZ.

Voorzitter. Voor de VVD-fractie is het dekken van dit type uitgaven op deze manier een gruwel. Zoals GS aangeven, dienen investeringen met een maatschappelijk nut niet te worden geactiveerd, maar in één keer te worden afgeschreven. Wij begrijpen echter dat het college, gelet op de financiële situatie, even met de rug tegen de muur

staat. Je moet wat. Het project is gereed voor uitvoering en het kan niet worden afgeblazen.

Voorzitter. Wij kunnen hiermee alleen instemmen --en dan met tegenzin-- wanneer deze dekking een tijdelijk karakter draagt en zo snel mogelijk wordt vervangen door afschrijving in één keer.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik krijg het idee dat de heer Van Geesbergen en zijn fractie in één nacht van liberaal conservatief zijn geworden. Als er binnen deze Staten nu één partij is die consequent blijft bij het financieren van dergelijke projecten, dan is het wel de VVD. Zij kan daarom mijns inziens met deze financieringswijze niet instemmen. Eigenlijk zou haar voorstel moeten zijn om dit meteen met middelen uit de algemene reserve te betalen. Klap, in één keer weg...

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Dat klopt, voorzitter, maar ik kom straks nog te spreken over de behandeling van de Voorjaarsnota.

De VVD-fractie vreest dat er van dit voorstel een precedentwerking uitgaat. Wij hebben nog méér financiële problemen op te lossen, zie de Voorjaarsnota. Deze wijze van financieren leidt al snel tot slappe knieën als het financieel moeilijk wordt. Zeeland mag geen probleemgezin worden dat het ene gat met het andere vult, en wegkijkt van de werkelijkheid die naderbij komt. Daarom begrijpen wij niet hoe je, als serieuze politieke partij, een amendement kunt indienen om ook maar een extra tunneltje of bruggetje "op de pof" mee te nemen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, hier verwijt de pot de ketel dat 'ie zwart ziet.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. De fracties van GroenLinks en van de PvZ doen mij denken aan een echtpaar dat eigenlijk niet genoeg geld heeft om de kapotte koelkast te vervangen maar de winkel uitkomt met een koelkast én een flatscreen-TV, allebei op afbetaling. De VVD-fractie wil die weg absoluut niet op en zij wil dit duidelijk maken met een amendement waarin tot uitdrukking komt dat het activeren tijdelijk is, en dat de eerste de beste mogelijkheid om het restant af te schrijven, moet worden aangegrepen.

De drie dorpsraden hebben de discussie over het extra krediet aangegrepen om een aantal suggesties voor bezuinigingen te doen, met als doel de eerder geuite wens inzake een fietstunnel alsnog verwezenlijkt te krijgen. Voorzitter, mijn fractie kan hierover kort zijn. De aanpak van de Sloeweg kent een lange voorbereidingstijd, met veel inspraak waaruit extra, gehonoreerde wensen zijn voortgekomen die óók extra geld kosten. Ook de Raad van State heeft zich hiermee bemoeid, alle

ingebrachte bezwaren en commentaren gewogen en daarover geoordeeld.

Het college heeft in zijn brief van 22 april veel werk gemaakt van de inbreng van de dorpsraden, en die punt voor punt behandeld. Het college heeft met deze brief nog eens overtuigend gemotiveerd waarom de keuzes zijn gemaakt zoals ze zijn gemaakt. Het is een duidelijke brief waarin ook de aspecten met betrekking tot de verkeersveiligheid zeer nadrukkelijk aandacht hebben gekregen. Mijn fractie ziet daarom, ook vanuit het project beschouwd, geen redenen om amendementen te steunen die zijn gericht op wijzigingen in het plan die niet als verbeteringen kunnen worden gezien en bovendien extra tijd en geld kosten.

Voorzitter. Hoewel de Tractaatweg vandaag geen onderwerp van besluitvorming is, worden de 7 miljoen die voor dit project ontbreken, toch maar even in het verhaal over de Sloeweg meegenomen. De Tractaatweg is nog niet aanbesteed, laat staan gegund. Mijn fractie verneemt graag van het college of dit project nog wel kan worden beïnvloed, zodanig dat het voorziene tekort kan worden verminderd, zodat lering wordt getrokken uit de ongelukkige gang van zaken met betrekking tot het project Sloeweg.

De **voorzitter**. Door het lid Van Geesbergen is het volgende amendement ingediend:

Het dictum wordt als volgt gewijzigd:

1. Een aanvullend krediet te verlenen van 5,306 miljoen euro voor realisatie van het verdubbelen van de Sloeweg en dit als investering tijdelijk te gaan activeren, waarbij de kosten (afschrijving en rente) jaarlijks ten laste worden gebracht van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland.
2. Zodra meevallers of andere financiële ruimte zich voordoen, het restant van deze investering alsnog in één keer af te schrijven.

Dit amendement krijgt nr. 3.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. De Staten worden met dit voorstel geconfronteerd op een moment waarop de aanbesteding al heeft plaatsgevonden. Eigenlijk is er geen weg terug. Mijn fractie vindt dit een onacceptabele handelwijze. Uit de onderliggende stukken blijkt dat er bij het begin van het aanbestedingstraject voor het gehele project-N62 al een overschrijding gold van 17%, terwijl er nog geen rekening werd gehouden met een post-onvoorziën. Zou daarmee wel rekening zijn gehouden, dan zou de overschrijding zelfs 28% zijn geweest.

Tijdens de commissievergadering heeft de gedeputeerde verklaard dat men zich bewust was van deze overschrijding. Niettemin heeft het college de aanbesteding voor de Sloeweg doorgezet. Men hoopte daarbij dat de aanbesteding lager zou uitvallen. Met andere woorden: het college heeft gegokt, en verloren. Dat kan natuurlijk niet, voorzitter. Als bij het begin van de aanbestedingsprocedure al duidelijk is dat er een tekort zal zijn, dient het college op dát moment een aanvullend voorstel aan de Staten voor te leggen. Dit doet men nu wél in verband met de aanbestedingsprocedure voor de Tractaatweg. Van de gedeputeerde verlangen wij een duidelijk antwoord op de vraag op welke wijze men de geschetste gang van zaken in de toekomst denkt te voorkomen. De PvdA-fractie wenst in de toekomst een voorstel als het onderhavige niet meer voorgelegd te krijgen.

Voorzitter. Gelijkzeitig met dit voorstel hebben wij een brief ontvangen van bewoners van de drie al genoemde dorpsraden, waarin wordt gepleit voor het realiseren van een fietsbrug of -tunnel. Allereerst wil ik waardering uitspreken voor het meedenken in verband met deze verkeerssituatie. Veiligheid, met name veiligheid voor fietsers, gaat de PvdA zeer aan het hart. Waardering is er dan ook voor het feit dat men heel actief heeft gezocht naar besparingsmogelijkheden.

Het betreft een verkeerssituatie die al langere tijd de aandacht vraagt. In 2009 heeft ook de Fietsersbond aandacht gevraagd voor de fietsers op het bedoelde tracé. Toen werd door het college becijferd dat een fietsbrug aanzienlijk hogere kosten met zich zou brengen. Wij zijn nu vijf jaar verder en de financiële middelen zijn aanzienlijk krappere, terwijl het aantal fietsers mogelijk is toegenomen. De vraag is thans of het verstandig is om extra geld uit te trekken voor een fietsbrug. De fractie van GroenLinks gaat uit van meerkosten tot het niveau van 1 miljoen. Voorzitter. Wij komen nú al 5 miljoen tekort. Moeten wij daar nog eens 1 miljoen bovenop doen? Mijn fractie vindt dit onverstandig en gaat mee met het voorstel van het college.

De heer **Harpe** (GL). U bent het eigenlijk helemaal niet eens met het college want de wijze waarop een en ander wordt gefinancierd, vindt u maar niks. Niettemin stelt u bij het einde van uw betoog dat uw fractie meegaat met het voorstel van het college. U moet mij nu toch eens even uitleggen waarom u ineens van standpunt verandert, binnen enkele minuten.

De heer **De Kaart** (PvdA). Excuus; u heeft gelijk, het gaat om een verspreking. Ik bedoelde eigenlijk te zeggen dat wij niet meegaan met het amendement van uw fractie. Wat het voorstel van

het college betreft, wachten wij graag het antwoord van de gedeputeerde af.

De **voorzitter**. Mijnheer Harpe, de heer De Kaart is u dankbaar voor deze correctie...

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. De provincie heeft, samen met andere overheden, een manifest ondertekend met de titel "Samen op weg naar nul". Die nul staat voor vermijdbare verkeersslachtoffers. De PvdA-fractie heeft de verkeersveiligheid hoog in het vaandel staan. Dat respecteren wij, maar hoe verhoudt zich dit nu met haar beslissing om tegen het voorstel inzake een fietsbrug te stemmen?

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Wij zijn ervan overtuigd dat er nu, gelet op het aantal verkeersbewegingen per fiets, wel degelijk voor een veilige situatie is gekozen. Ik verwijs naar andere situaties in Zeeland, waarvan al voorbeelden zijn genoemd: Noord-Beveland, Zoutelande enz. Op Schouwen-Duiveland zijn er soortgelijke situaties, en daar gaat het allemaal uitstekend. De situatie waarover wij nu spreken, is niet wezenlijk anders en dus gewoon veilig.

De heer **Hijgenaer** (D66). Voorzitter. De Sloeweg wordt verdubbeld en ik hoor in deze discussie weinig over wat dat nu voor Zeeland betekent. Mijn fractie wil onderstrepen dat zij dit een heel goede zaak vindt. Wij zijn blij dat wij nu zover zijn gekomen.

De vorige sprekers hebben het vooral gehad over een aantal smetjes op dit proces. Ik ontkom er niet aan, voorzitter, om dat óók te doen. Het eerste smetje is de tegenvaller met betrekking tot de raming en de offerte van de aannemer. Ik ontkom er niet aan om te concluderen dat in het proces dat zich heeft voorgedaan, op enig moment een raming is opgesteld die niet paste binnen het door de Staten beschikbaar gestelde budget en dat dat op dát moment er niet toe heeft geleid om tot het besluit te komen, het budget aan te passen. Neen, er is een bepaalde vraag aan de markt voorgelegd en op enig moment is de conclusie getrokken dat men door moest gaan met het gunningsproces omdat de offerte van de aannemer paste binnen de genoemde raming..., maar niet binnen het budget.

Het is nu eenmaal zo, voorzitter, dat --als je als overheid een project "op de markt zet", zoals dat heet-- je gehouden bent om binnen bepaalde termijnen te reageren op aanbiedingen die je krijgt. Je bent niet vrij om zomaar te doen wat je wil, want voor je het weet, zit je in een Alcatel-procedure en slaat een aannemer je om de oren met besluiten die je, in dit geval níet, hebt genomen.

Voorzitter. Ik betreur het zeer dat nu, op een moment waarop een en ander eigenlijk onomkeerbaar is, het besluit moet worden

genomen om een extra budget ter beschikking te stellen, van pak-'m-beet 5 miljoen. Dat zouden wij bij een volgend vergelijkbaar proces moeten voorkomen. Mijn vraag aan de gedeputeerde is dan ook of hij vandaag, of wellicht later, per brief aan de Staten wil vertellen hoe wij dit gaan doen.

Een volgend smetje is, dat op een moment waarop de pap al lijkt te zijn gestort, drie dorpsraden met het verzoek komen om tóch een fietstunnel aan te leggen. Voorzitter. Het gaat hierbij om ongelijkvloerse kruisingen. Die zijn niet alleen veiliger, ze zijn eveneens beter voor de doorstroming van het verkeer, zowel het verkeer op de verdubbelde Sloeweg als het lokale, langzame verkeer. Het zou goed zijn geweest wanneer het proces op een zodanige manier was verlopen dat wij een besluit hierover eerder hadden kunnen nemen. Immers, nu wordt verondersteld dat dat besluit inzake het realiseren van zo'n tunneltje of, volgens het door ons gesteunde initiatief, een brug, nu pas wordt genomen. Wij hebben een keurige voorziening voor het kleine wild in de plannen zitten en dat geldt ook voor de nodige kunstwerken, maar een fietsbrug zit er niet in.

Voorzitter. Als wij de dorpsraden die hierom hebben gevraagd, ook maar enigszins serieus willen nemen, hadden wij hierin toch in een stadium waarin wij de plannen nog zouden kunnen veranderen, moeten voorzien. Wij hadden ervoor moeten zorgen dat de dorpsraden geen brief meer hadden behoeven te sturen omdat wij er domweg voor hadden gezorgd dat datgene wat het zwaarst is, ook het zwaarst zou wegen.

Ik heb nú het idee, voorzitter, dat de kunstwerken en de konijnen meer aandacht krijgen dan de fietsers. De stelling dat de hierbij in het geding zijnde 1,8 miljoen beter ergens anders kan worden ingezet, doe ik af met de opmerking: had daar dan voor gezorgd. Dan hadden wij nu in elk geval iets kunnen doen ten behoeve van de verkeersveiligheid, met name de veiligheid voor fietsers, maar dat doen we niet. We zeggen in feite: neen, wij investeren hier niet in de veiligheid voor fietsers want wij gaan ergens ánders in financieren. Welnu, wat ik je brom --de heer Harpe gaf het al aan-- : wij wachten die voorstellen af, maar die komen er niet. Dat is jammer, voorzitter, want een overheid dient te zeggen wat zij gaat doen om vervolgens te doen wat zij heeft gezegd. Daarom hebben wij het amendement van de fractie van GroenLinks mede ingediend en daarom vragen wij college en Staten om nog eens goed na te denken voordat er allerlei drogredenen worden verzonnen waarom dit niet zou kunnen worden gedaan. Nogmaals: wat het zwaarst is, moet het zwaarst wegen.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Er zijn vele wegen die naar Rome leiden, en dat is

natuurlijk fijn. Er is echter maar één weg, in Zeeland, die midden en zuid met elkaar verbindt, namelijk de weg door de Westerscheldetunnel. Dat zal straks ook de enige snelweg zijn in Zeeland die van noord naar zuid loopt.

Wellicht, voorzitter, komt nu bij u de gedachte op dat dit wat ons betreft wel een aardige duit mag kosten. Immers, wij zijn het met de heer Hijgenaar eens dat het om een voor Zeeland zeer belangrijke weg gaat. Het mag inderdaad een aardige duit kosten, maar niet te veel. De SGP-fractie was tijdens het overleg in de commissie onaangenaam verrast door het tekort met betrekking tot de Sloeweg. In aansluiting op datgene wat al door collega's is gezegd, stellen wij hierover enkele vragen.

Er is een bestek gemaakt; de inschrijving kwam onder de bestekraming uit. De verwachting was echter dat de inschrijfprijs nóg lager zou uitpakken. Wat is nu precies de oorzaak geweest van de verkeerde inschatting met betrekking tot de inschrijfprijs? Waar is het wat dit betreft misgegaan?

Is het college van mening dat het plan te duur is gemaakt in relatie met het beschikbare budget? Welke opties waren er uiteindelijk? Er is één optie uitgewerkt, namelijk verhoging van het budget, maar de vraag rijst welke opties er nog meer waren toen bleek dat aanvullende financiering nodig was.

Voorzitter. Mijn fractie roept het college op om aan budgetbewaking te doen. Er geldt in het kader van dit project een post-onvoorzien en ook daarover stel ik enkele vragen. Welke garanties kan het college geven dat wij niet nogmaals met een budgetoverschrijding te maken krijgen? Is het mogelijk om, met behulp van een zeer goede budgetbewaking met betrekking tot het project-Sloeweg, de post-onvoorzien zo min mogelijk te benutten? Ziet het college een uitdaging om alsnog bezuinigingen te vinden met betrekking tot dit project?

Het college informeert de Staten over de aanvullende financiering ten behoeve van het project-Tractaatweg. Het betreft zo'n 7 miljoen. Voorzitter, is het bestek dan al klaar? Kunnen wij leren van het proces zoals het tot nu is verlopen met betrekking tot de Sloeweg?

Voorzitter. In dit voorstel wordt, "boven" het dictum, gesproken over een verhoging met 5,3 miljoen, zulks ten behoeve van de Sloeweg, maar ook wordt gesteld dat het voor de Tractaatweg benodigde extra krediet eveneens als investering zal worden geactiveerd. Welnu, dat vinden wij wel érg voorbarig. Wij zien graag dat later blijkt dat dat extra krediet voor de Tractaatweg niet nodig is omdat het wellicht op een andere manier kan worden gedaan als het geval is geweest met betrekking tot de Sloeweg.

Voorzitter. Laat duidelijk zijn dat de SGP-fractie vóór verkeersveiligheid is en dat ook zij streeft naar minder verkeersslachtoffers. Natuurlijk, mijnheer Babijn, moeten wij "op weg naar nul", maar ik hoop wél dat u de desbetreffende brochure goed heeft gelezen, want "nul"...

De heer **Babijn** (PvZ). Zo weinig mogelijk...

De heer **Van der Maas** (SGP). Precies, want anders zouden wij allemaal thuis moeten blijven... Wij zijn het eens.

Voorzitter. Wij hechten zeer aan verkeersveiligheid, óók voor fietsers. In het besef dat ongelukken nooit helemaal kunnen worden uitgesloten, hebben wij kennisgenomen van de brief van het college, geschreven in reactie op de brief van de drie genoemde dorpsraden. Wij steunen het college in zijn standpunt dat niet moet worden overgegaan tot het realiseren van een fietsbrug of -tunnel. Waarom onderschrijven wij de brief van het college? Voorzitter, wij hebben gelezen dat de verkeersveiligheid niet per definitie zal toenemen door het realiseren van een tunnel of brug.

Vervolgens hebben wij nog een vraag, voorzitter, over informatie ten behoeve van de Staten over Sloeweg en Tractaatweg. Is het mogelijk om een "Zicht op beleid-bijeenkomst" te organiseren zodat de Staten worden geïnformeerd, kunnen nadenken over bezuinigingen die toegepast kunnen worden en over deze projecten kunnen discussiëren? Kan het waardevol zijn om op deze wijze met elkaar over deze belangrijke zaken van gedachte te wisselen?

Voorzitter. Het activeren van het bedrag van 5,3 miljoen heeft onze instemming. Als blijkt dat men dit bedrag daadwerkelijk nodig heeft, gaan wij ermee akkoord dat het op die manier wordt gedaan. Wij hebben de neiging om steun te geven aan het amendement van de heer Van Geesbergen op dit punt, maar wachten de reactie van de gedeputeerde hierop af.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ik meen dat de heer Van der Maas onjuiste dingen aanhaalt. De Westerscheldetunnel heeft niet de breedte van een rijkssnelweg. De rijbaanbreedte in deze tunnel komt overeen met die van een rijksstraatweg, en dat is een stuk smaller dan de officiële breedte van een rijkssnelweg. Wellicht kan de heer Van der Maas dit nog eens nakijken...

De heer **Van der Maas** (SGP). Ik kijk het niet meer na, voorzitter; ik heb wat geleerd.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De vorige week reed ik vanuit Goes, het centrum van Zeeland, naar Aardenburg. Ik volgde de route over de Sloeweg,

dus de N62, en de N61, in totaal 64 kilometer. Niettemin doe je daar tenminste vijf kwartier over. Zo realiseer je je voortdurend dat Zeeland groter is dan menigeen, bijvoorbeeld in Den Haag, wel moet denken. De fractie van de ChristenUnie is daarom blij met de ingrijpende aanpassingen die nu al op de N61, richting west-Zeeuws-Vlaanderen, worden gerealiseerd. Ook zijn wij zeer overtuigd van het belang van de verbreding en aanpassing van Sloeweg en Tractaatweg, richting Zelzate. Deze aanpassingen zijn naar ons oordeel zeer stevige antikrimpmaatregelen die zeker effect zullen hebben op de ontwikkeling van juist ook West-Zeeuws-Vlaanderen. Ze moeten daarom zo snel mogelijk verder worden gerealiseerd.

Met de toelichting van gedeputeerde Van Beveren, gegeven tijdens de behandeling in de vergadering van de commissie E&M van het voorstel om het projectkrediet-Sloeweg met 5,3 miljoen te verhogen, kan mijn fractie instemmen. Dat geldt ook voor het later bijgevoegde dekkingsvoorstel. Ons oordeel hierover, voorzitter, is kennelijk milder dan datgene wat ik van andere fracties heb gehoord. De fout waarvan hier sprake is, is inderdaad ongewenst maar voor ons verklaarbaar, gelet op de omvang van de lopende projecten en de manier waarop de aanbesteding heeft plaatsgevonden.

Voorzitter. Gezien de zeer omvangrijke investeringen die de provincie onder andere, maar toch zeer nadrukkelijk, met betrekking tot wegen doet in Zeeuws-Vlaanderen --ik verwijs naar de Sluiskiltunnel en andere infrastructuur, en ook naar de economie-- zijn wij ervan overtuigd dat er een uitstekend antikrimpbeleid wordt neergezet, voor geheel Zeeuws-Vlaanderen. Het zijn robuuste investeringen die veel inspanningen vergen, zowel in financiële als in ambtelijke zin. Wij zouden het fijn vinden wanneer dit ook in Zeeuws-Vlaanderen zou worden opgemerkt... De aanhoudende vraag vanuit Zeeuws-Vlaanderen om de zogenaamde "krimpgelden" uitsluitend te labelen voor projecten in Zeeuws-Vlaanderen, is naar ons oordeel niet terecht. Een motie, zoals ons door de gemeente Sluis toegestuurd in verband met het fietsvoetveer, mag natuurlijk best, maar bij de honorering daarvan zou men volstrekt voorbijgaan aan het feit dat krimp iets is waar heel Zeeland, in veel opzichten, mee te maken heeft. Ik denk hierbij aan voorzieningen in kleine kernen die verdwijnen, gebouwen zoals scholen en dorpshuizen die hun functies verliezen. Ook waar het gaat om het openbaar vervoer, "Zeelandbreed", zijn er nogal wat financiële gaten om te stoppen...

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Ik wijs erop dat de krimpgelden door de Staten geormerkt zijn en dat in het kader van de top-krimpgebieden die in 2009 door de rijksoverheid zijn aangewezen, alleen

wordt gesproken over Zeeuws-Vlaanderen, en niet over geheel Zeeland.

De heer **Colijn** (CU). Dat klopt, voorzitter, maar het gaat wat ons betreft om de praktische mogelijkheden. Zo willen wij het bekijken. Ik blijf erbij dat krimpgelden in brede zin, voor heel Zeeland, ingezet moeten worden. Dat doen wij nu ook ten aanzien van de infrastructuur in Zeeuws-Vlaanderen. Wij zijn als provinciale volksvertegenwoordigers voor geheel Zeeland gekozen, en moeten dus ook onze afwegingen "provinciebreed" maken. Dat is datgene wat de fractie van de ChristenUnie in dit huis graag wil doen.

Voorzitter. Wat de brief en het verlangen van de drie dorpsraden betreft, zijn wij van mening dat het nu voor ons liggende voorstel, inclusief planologie, goed is. Natuurlijk is een fietstunnel beter en effectiever, en is het nú aanleggen ervan goedkoper dan later het geval zou zijn. Echter, wij hebben er op dit moment het geld niet voor. Als de heer Van der Maas zegt dat wij beter allemaal thuis kunnen blijven... Ik kan hem zeggen dat de meeste ongelukken in en rondom het huis gebeuren. Het gaat hierbij vooral om de vermijdbare ongelukken. Daar is mijn fractie een groot voorstander van. Onze conclusie is dat er met de nu gekozen opzet voldoende wordt gedaan om de verkeersveiligheid ten aanzien van de Sloeweg voor de inwoners van de drie dorpen goed te borgen. Wij zijn er dan ook niet vóór om voor het realiseren van een fietstunnel of -brug het krediet verder te verhogen.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Ik hoop niet dat ik het heb gezegd zoals de heer Colijn het nu verwoordt, maar mocht het zo zijn overgekomen, dan moet ik zeggen dat ik het niet zo heb bedoeld.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Af en toe vliegen hier de miljoenen over tafel alsof het pakken suiker zijn. Dat is ook nu weer het geval: er wordt zomaar weer 5,3 miljoen extra krediet gevraagd. Eigenlijk gaat het zelfs om 12 miljoen omdat er voor de Tractaatweg ook extra geld nodig is. En dat, terwijl er nog geen kraan aan het graven is en er nog geen piketpaaltje is geslagen. Op mijn vraag, gesteld in de commissie, hoe dit toch mogelijk was, antwoordde de gedeputeerde: ja, we zijn iets te optimistisch tewerk gegaan, verkeerd gegokt... Voorzitter, als ik op mijn werk op deze wijze zou handelen, met dergelijke financiële consequenties, zou ik een schop onder m'n kont krijgen en zou ik naar een andere baan kunnen gaan omkijken, waar ik mijn gokideeën zou kunnen gaan uitproberen. Ook gaf de gedeputeerde aan dat hij niet wist, wat er nog méér zou komen. De SP-fractie houdt haar hart vast...

Eigenlijk, voorzitter, zitten wij in een spagaat. Velen van ons zijn het ermee eens dat deze verdubbeling doorgaat. Dat geldt ook voor onze fractie. Daar staat tegenover dat velen het er óók over eens zijn dat het extra budget eigenlijk op deze manier niet acceptabel is. Wat nu?

Goed beschouwd is mijn fractie niet blij met het hoge bedrag dat er zomaar bijgetoverd moet worden, maar het argument "veiligheid" --dat hierbij een enorm belangrijke rol speelt, omdat met verbreding de veiligheid wordt verhoogd-- leidt ertoe dat wij hiermee instemmen, zij het met pijn in het hart.

Voorstellen die de veiligheid verhogen voor álle weggebruikers, zeker ook voor fietsers, zijn prima. Daarmee wordt immers aangesloten bij de ambitie van de provincie die is verwoord in "Op weg naar nul".

Voorzitter. Wat is een leven waard en wat te denken van de oorzaken van ongevallen die zoveel menselijk leed met zich meebrengen? De weg wordt breder en dus wordt er meer verkeer verwacht in een kortere periode, waarmee ook het gevaar toeneemt. Daar komt bij dat wordt verwacht dat de aantallen fietsers zullen toenemen. Welnu, één en één is nog altijd twee. De gevaren stapelen zich alleen maar op. Wij zullen dan ook waarschijnlijk akkoord gaan met het voorstel om een fietstunnel of -brug te realiseren. Op die manier kunnen voor fietsers de risico's worden geminimaliseerd.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de gedeputeerde.

(Gedeputeerde Van Beveren hangt bij het spreekgestoelte een tekening op)

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, is dit niet een beetje commissiewerk?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik heb gehoord dat de Staten kaders stellen. Vandaar dat ik deze tekening heb opgehangen. Dat heb ik niet voor niets gedaan. Je merkt --ook aan de hand van de bijdragen van deze ochtend-- dat de beleving met betrekking tot de inrichting van de weg bij de leden van de Staten verschillend is. Zo heb ik zojuist horen zeggen dat de weg breder wordt, dat er meer auto's komen, dat er meer fietsers komen en dat het dus onveilig wordt. Deze tekening maakt duidelijk dat fietsers de weg niet kruisen. Vanaf de Molendijk gaat het omhoog. Er wordt een hoge rotonde aangelegd en daarlangs ligt een vrijliggend fietspad. De fietsers "buigen" tien meter uit en dan pas steken ze een van de toeleidende wegen over. Ze steken dus geen dubbele weg over, maar slechts één weg.

Voorzitter. Het college begrijpt heel goed dat voor de Staten dit voorstel een grote tegenvaller is. Ook begrijpt het college dat het niet goed valt dat het op deze manier moet. Wij hebben er écht begrip voor. Immers, dit is wel het laatste dat je als GS wil doen, het indienen van een dergelijk voorstel.

Al in 2006, lang geleden, kregen wij een budget van 100 miljoen en steeds is geprobeerd om Sloeweg en Tractaatweg met dat krediet aan te leggen. Zou er sprake zijn van normale indexering, dan kom je nu al uit op een budget dat veel hoger is dan het bedrag dat wij straks vragen voor Sloeweg en Tractaatweg samen. Het is dus niet juist om aan te nemen dat het college er zich niet voor inspant om het krediet zo laag mogelijk te houden. Als je het oorspronkelijke budget gewoon met 2% indexeert, kom je al op 117 miljoen uit.

Voorzitter. In 2012 is door de Staten voor de Sloeweg een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Bij die gelegenheid werd ook bepaald in welke vorm er moest worden aanbesteed. Er was sprake van een integraal uitvoeringsbestek dat in de tweede helft van 2013 op de markt zou worden gebracht. Zo is het ook gebeurd. Na MER en bestemmingsplannen kom je uit bij de aanbestedingsprocedure en op dit moment hebben wij te maken met de gunningsprocedure. Je zit als het ware in een fuik; zo zou je het kunnen noemen. Je hebt bepaalde aannames gedaan en uitgangspunten geformuleerd, en daar moet je je aan houden, zeker als je in het aanbestedingsproces terecht bent gekomen.

Achteraf bezien --zo gaat het-- kan de vraag worden gesteld of het allemaal wel zo slim is gegaan. Neen, voorzitter. En wat kan hiervan dan worden geleerd? Wij hebben bij deze aanbesteding ook EMVI-criteria ingebracht. Er zijn statenleden die er zeer aan hechten dat wij dat doen, maar men dient zich wél te realiseren dat ook dat geld kost.

Natuurlijk kunnen wij van deze gang van zaken leren, waarbij het met name om de Tractaatweg gaat. Daar komen wij nog aan toe; daar krijgen de Staten nog een voorstel voor. Wel hebben wij al aangegeven dat wij met betrekking tot de Tractaatweg rekening houden met een hoger krediet. Dit project kan écht niet binnen het budget van 52 miljoen worden gerealiseerd. Ook daarvoor gelden weer criteria waarop door de Staten zelf is aangedrongen. Zo wordt er bij ons op aangedrongen dat wij in minnelijke overeenstemming gronden en woningen verwerven, waarmee wij in feite in financiële zin in een achterstandspositie terecht komen. Zoiets maakt het financieel niet goedkoper...

De heer **Harpe** (GL). Het is een argument, voorzitter, maar niet het sterkste argument. Door de Staten wordt inderdaad veel gevraagd, maar dat

kan nooit een reden zijn om het krediet met zo'n bedrag te overschrijden. Ik neem toch aan dat het college ook hier een eigen afweging maakt.

De heer **Van Beveren** (GS). Het is een samenspel van argumenten, voorzitter. Het is niet altijd één argument. Daarom heb ik ook verschillende argumenten genoemd. Nogmaals, wij leren hiervan en gaan dan ook de Tractaatweg anders aanbesteden dan het geval is geweest voor de Sloeweg. Wij komen hierop terug in een aan de Staten voor te leggen voorstel.

Voorzitter. Wat wij zowel voor Sloeweg als voor Tractaatweg willen, is dat het verkeer op een vlotte en veilige manier kan worden afgewikkeld en dat dat ook verantwoord gebeurt. Bij dat "verantwoord" zijn natuurlijk ook de financiën betrokken.

De heer Markusse onderstreept zeer terecht het belang van beide wegen, gelet op hun economische betekenis. Hij sprak over het project-Goes waarbij de post-onvoorzien van 10% was vergeten en hij vraagt hoe dit nu verder moet. Voorzitter. Wij verlenen een bijdrage ten behoeve van het spoorproject-Goes. Dat is een vaste bijdrage; het project wordt uitgevoerd door de gemeente. Het was mij niet eens bekend dat een post-onvoorzien was vergeten. De heer Markusse weet dat blijkbaar, maar wij staan daar verder buiten. Dit zal dus voor de provincie geen nadelige financiële consequenties opleveren.

Ik ben al ingegaan op de wijze van aanbesteding. Nogmaals, wij proberen te leren van dit "foute moment". Omdat wij nu verkeren in de situatie waarin wij verkeren, kan ik niet anders dan de Staten een extra krediet vragen. Dat hebben wij dus voor de Sloeweg gedaan, maar wat de Tractaatweg betreft gaan wij het anders doen.

De heer Harpe heeft verwezen naar ons oorspronkelijke voorstel dat erop was gericht om de dekking in het kader van de Voorjaarsnota te regelen. Voorzitter, dat had als achtergrond het verlangen van de Staten om integraal te kunnen afwegen. Vervolgens heeft men in de commissie gezegd: het kan niet anders dan dat wij nu over deze kredietverhoging praten, maar dan moet het college wél oplossingen aandragen. Als gevolg daarvan hebben wij de Staten een nader voorstel voorgelegd.

Voorts is de heer Harpe ingegaan op de bezoeken die commissieleden hebben gebracht aan de KKS, waarbij ook steeds de projecten-Sloeweg en -Tractaatweg zijn behandeld. De Staten zijn dus op verschillende momenten, in de loop van het traject en in de aanloop naar deze aanbesteding, geïnformeerd en bijgepraat. Inderdaad gaven wij toen al aan dat het moeilijk zou zijn om het met dat budget van 52 miljoen te doen; dat klopt.

Inderdaad zit de faunapassage er bij de Tractaatweg al in. Ook daarop is al bezuinigd, maar deze passage geheel schrappen, kan niet omdat er sprake is van EHS-gebied. Als gevolg daarvan is er een wettelijke verplichting om zo'n verbinding te realiseren.

Mevrouw Meulenberg heeft over de "kunstwerken" gesproken en wellicht is hier sprake van een misverstand. Het gaat om viaducten en niet om kunst zoals men die thuis aan de muur hangt.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Het gaat inderdaad niet om de Nachtwacht. Zóver ben ik ook wel...

De heer **Van Beveren** (GS). Er moet een aantal kunstwerken worden gerealiseerd in verband met de ongelijkvloerse kruisingen. Wij hadden ze wel soberder kunnen uitvoeren, maar we kregen ze op deze wijze niet door de welstandscommissie van Borsele. Wij hebben hiervoor bijzonder veel werk verzet en er is een aparte mediator aan te pas gekomen omdat het nogal hoog opliep. Het heeft veel geld gekost. Echter, op een gegeven moment moet je door. Je wilt het project realiseren en daarvoor moet je tot overeenstemming zien te komen met de gemeente die uiteindelijk het bestemmingsplan moet vaststellen. Komt die overeenstemming er niet, dan loopt de zaak vast. Het had goedkoper gekund; laat ik het zo maar zeggen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Door gemeentelijke eisen is de weg alleen maar duurder geworden. Betaalt de gemeente Borsele ook mee of zijn ze daar alleen maar rijk door de kerncentrale?

De heer **Van Beveren** (GS). Neen, men betaalt niet mee aan de Sloeweg. Integendeel; wij moeten de gemeente leges betalen. Overigens verricht men daar ook wel diensten voor...

Voorzitter. De heer Robesin is ingegaan op het ANWB-rapport en de aantallen verkeersdoden. Misschien is het verstandig om hierover op een ander moment te spreken. De Staten krijgen het rapport, voorzien van een advies, maar een en ander moet nog door het college worden behandeld. Wij hebben het rapport pas deze week ontvangen. Er zal alle gelegenheid zijn om hierover in de commissie te spreken.

De heer Van Geesbergen is vooral ingegaan op de wijze van dekking. Dat is een lastig punt, voorzitter. De Staten hebben verschillende wensen en wij trachten daarmee rekening te houden. Eén van die wensen betreft de omvang van de algemene reserve. Als wij die reserve op het gewenste niveau willen houden, kunnen wij daar niet uit putten, zodat er naar andere oplossingen

moet worden gekeken als wij geen extra middelen hebben. Uiteindelijk is dit voor ons --zeker voor mij, als gedeputeerde van financiën-- de het laatst te kiezen oplossing. Het heeft absoluut niet mijn voorkeur om dergelijke investeringen meerjarig af te schrijven. Deze werkwijze is niet gewenst, zoals ook in onze voorschriften staat, en kan alleen worden gevolgd als kan worden aangetoond dat men financieel niet anders kán. Welnu, dat kunnen wij aantonen; wij hebben dit met de accountant afgestemd. Dat is het punt niet, maar het gaat écht om een uit nood geboren voorstel. Het mag wettelijk, maar verdient niet de hoofdprijs.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Dan, voorzitter, verwacht ik van de gedeputeerde dat hij ons amendement omarmt.

De heer **Van Beveren** (GS). Op de amendementen zal ik bij het einde van mijn beantwoording ingaan.

De heer Van Geesbergen stelt voorts dat in het voorliggende voorstel de Tractaatweg even wordt "meegenomen". Voorzitter, dat is natuurlijk niet onze bedoeling. Wij hebben willen aangeven dat wij er rekening mee houden dat wij er met die 52 miljoen niet zullen komen. De Staten krijgen wat dat betreft nog een afzonderlijk voorstel, maar het lijkt mij netjes om nu toch even aan te geven dat er nog wat zit aan te komen. Gevraagd is of dit nog te beïnvloeden is. Ja, voorzitter, dat kan nog want het traject is nog niet zo ver gevorderd dat wij al een overeenkomst met een aannemer hebben. Echter, er gelden bepaalde grenzen; ik verwijs naar de MER en het vastgestelde bestemmingsplan. Zoals het door de gemeente Terneuzen in dat plan is vastgelegd, moet het worden uitgevoerd. Niettemin zijn er nog mogelijkheden. Zo maken wij de al genoemde faunapassage wat smaller waardoor deze voorziening wat goedkoper wordt.

De heer De Kaart gaf aanvankelijk aan dat hij de gang van zaken met betrekking tot de Sloeweg onacceptabel vond, maar in de loop van zijn bijdrage bleek dat zijn fractie begrijpt dat wij eigenlijk geen andere kant op kunnen. Ik kan daar alleen maar mee instemmen; het is zo. Het is vervelend dat het zo loopt. Ik heb al aangegeven dat wij het met betrekking tot de Tractaatweg anders gaan doen.

De heer Hijgenaar wijst erop dat de verdubbeling van de Sloeweg voor de provincie een enorme impact heeft, maar dat men daar eigenlijk niets over hoort. Voorzitter, als deze conclusie juist is, doen wij het niet goed. Wij zullen er meer over moeten gaan communiceren.

De heer **Hijgenaar** (D66). Mijn opmerking betref de mij voorgaande sprekers. U hoeft zich dit niet aan te trekken. Ik heb slechts willen aangeven dat wij het vooral belangrijk vinden dat dit project wordt

gerealiseerd en dat wij de andere problemen als details, zij het belangrijke details, beschouwen.

De heer **Van Beveren** (GS). Dan heb ik uw opmerking hierover inderdaad verkeerd geïnterpreteerd; excuus daarvoor.

Voorzitter. Dat het niet goed is dat het budget niet vooraf is aangepast, heb ik al aangegeven. Wij zijn wel tot bepaalde interpretaties gekomen. Wij zijn voor ons zelf nagegaan in welke periode op basis waarvan een en ander is gedaan. Ook in de commissie heb ik gezegd dat de aannames die wij hadden met betrekking tot de gunstige inschrijving, iets te optimistisch zijn geweest. Dat moeten wij achteraf gewoon eerlijk met elkaar vaststellen.

Op de opmerkingen, gemaakt over de brief van de drie dorpsraden, kom ik bij de behandeling van de amendementen terug, maar als gesteld wordt dat konijnen en kunstwerken beter af zijn dan fietsers, kan ik het daar niet mee eens zijn, ook al is het een mooie slogan.

De heer Van der Maas geeft aan dat het Sloeweg-project niet té veel mag kosten. Dat zijn wij van harte met de SGP-fractie eens. Op de redenen voor de verkeerde inschatting ben ik al ingegaan. Op zich is de inschrijving van de aannemer --op grond van het bestek zoals wij het hadden voorzien, en de raming die wij daarbij hadden gemaakt-- goed, waaruit blijkt dat wij heel scherp hadden gerekend. Er zit maar weinig verschil in. Men komt iets onder onze raming uit, maar het is maar heel weinig. Daarnaast zijn er allerlei factoren die al met al het totaal van het project duurder maken dan wij hadden gehoopt. Nogmaals, het gaat niet alleen om de aanbesteding maar ook om de grondverwerving en alles wat daarbij hoort.

Welke opties zijn er nog, behalve het opheffen van het budget? Voorzitter, die zijn er voor het Sloeweg-project in dit stadium niet. Voor de Tractaatweg zijn ze er echter wél, zoals ik al heb aangegeven.

Gevraagd is of ik kan garanderen dat de post-onvoorzien niet wordt overschreden. Voorzitter, deze vraag stellen is haar beantwoorden. Dat kan ik niet voor 100% garanderen, maar men kan van mij aannemen dat ik er bovenop zal zitten om ervoor te zorgen dat hiermee zeer kritisch wordt omgegaan. Een post-onvoorzien is niet bedoeld om er zomaar eventjes van alles in te stoppen. Daarvoor moet écht aanleiding zijn. Dat wij dit kunnen beheersen, bewijzen wij tot nu toe in het kader van het project-Sluisliltunnel. In dat verband krijgen de Staten later nog een voorstel voorgelegd.

Voorzitter. Het bestek voor het project-Tractaatweg is nog niet klaar, maar wij zijn er wel een heel eind mee op streek. Gevraagd is of over dit project nog het een en ander kan worden

meegedeeld tijdens een "Zicht op beleid-bijeenkomst" waarna erover kan worden gediscussieerd. Voorzitter, daar gaan wij niet over; de Staten bepalen dit zelf. Wat ons betreft kan het, zij het meer voor de Tractaatweg dan voor de Sloeweg.

De heer Colijn heeft gesteld dat zijn fractie de gang van zaken ongewenst en vervelend maar ook begrijpelijk en verklaarbaar vindt. Daar ben ik het mee eens en ik ben blij dat de CU-fractie het zo opvat.

De heer Van Tilborg ziet de miljoenen over tafel vliegen als pakken suiker. Zolang die pakken dicht blijven... Voorzitter. De "pijn in het hart" waarover hij spreekt, voel ik ook. Ik begrijp dat hij het zo benadert.

Op het aspect verkeersveiligheid ben ik al ingegaan, ook op grond van de tekening die ik heb opgehangen. Het college is van oordeel dat het de Staten absoluut geen onveilige situatie voorstelt -- dat zou niet mogen-- hetgeen ook door de Raad van State is uitgesproken. Dat hebben wij in onze brief aangegeven.

De heer **Van Tilborg** (SP). Inderdaad, voorzitter, heeft de gedeputeerde een mooi plaatje opgehangen. Hij heeft gesteld dat fietsers maar één keer behoeven over te steken, op een "toegangsweg" of een "aanvoerweg", zoals ik heb begrepen. Ik vraag mij af hoe ze "voor de rest" aan de overkant komen.

De **voorzitter**. Voor de notulen vermeld ik even dat de gedeputeerde op de genoemde tekening aangeeft waar fietsers oversteken.

De heer **Van Beveren** (GS). Ze steken in twee keer over.

De heer **Van Tilborg** (SP). Dat bedoel ik. Dat komt neer op "dubbel gevaar".

De heer **Van Beveren** (GS). Er zit een opstelruimte van zes meter tussen.

De heer **Van Tilborg** (SP). Toch brengt dit een keer éxtra gevaar met zich mee.

De heer **Van Beveren** (GS). Neen, je hoeft maar naar één kant te kijken. Het is juist een heel veilige oversteek, maar het is waar: als wegen gekruist moeten worden, is een tunnel altijd het veiligst. Dat staat niet ter discussie....

De heer **Van Tilborg** (SP). Bij sommige partijen blijkbaar wél.

De heer **Van Beveren** (GS). even afgezien van de sociale veiligheid. Dat is een ander aspect.

Nogmaals, een tunnel is het veiligst, maar zo'n voorziening kost nu eenmaal een heleboel geld.

De heer **Van Tilborg** (SP). Maar wat kost een mensenleven? Wat is een mensenleven waard?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, het is heel moeilijk om in te gaan op datgene wat de heer Van Tilborg nu zegt. Wij moeten tot een afweging komen, maar elk verkeersslachtoffer is er één te veel. Ieder jaar bezoek ik de bijeenkomst van verkeersslachtoffers, georganiseerd door de Stichting Slachtofferhulp. Ik zou de leden van de Staten willen zeggen: dat moet u allemaal eens doen, dan raakt u écht onder de indruk van datgene wat verkeersongelukken in families teweegbrengen. Daar moeten wij zeker niet lichtvaardig over denken. Aan de andere kant moeten wij de beschikbare middelen op de beste manier inzetten en er kan ook een goede situatie worden gerealiseerd met oplossingen zoals wij die hier voorstellen. Dat er dan altijd een nóg veiliger oplossing mogelijk is, kan, maar dat kost dan ook heel veel meer geld. De vraag is dan: heb je dat ervoor over? Bovendien kan nooit worden gegarandeerd dat er nooit iets zal gebeuren.

Voorzitter. Wat amendement nr. 1 betreft, gericht op het realiseren van een fietsbrug of -tunnel, is het college, gelet op de beperkt beschikbare middelen, van mening dat het niet moet worden aangenomen. Men kan wel zeggen dat er tóch over 15 jaar wordt afgeschreven en dat tegen die achtergrond "een klein beetje meer" niet veel uitmaakt, maar ik herhaal dat die werkwijze écht onze voorkeur niet heeft. Het is mijns inziens een beetje "window dressing" om te zeggen: wij schrijven toch over een langere periode af; dan kost het niet meer zoveel. Neen, voorzitter, geld kost het en ik herhaal dat er in ons voorstel sprake is van een veilige manier van oversteken, bevestigd door de Raad van State.

De "constatering", vermeld in amendement nr. 2, laat ik maar voor wat ze zijn. Ik word daarin aangehaald, maar ik denk niet dat dat helemaal klopt. Dat doet er overigens weinig toe; het gaat natuurlijk om de strekking van het amendement. Ik hoop echt te hebben aangetoond dat de door ons voorgestelde situatie veilig is. Dan is er nog de in een overweging opgenomen benaming "dodenweg"... Nogmaals, de voorgestelde oplossing is superveilig. Ik verwacht dat de te realiseren situatie bij beoordeling door de ANWB vier sterren krijgt.

De indiener van amendement nr. 3 zal hebben begrepen dat ook het college geen voorstander is van meerjarige afschrijving. Met dit amendement wordt gevraagd om, zodra dat mogelijk is, het op dat moment nog resterende boekbedrag in één keer af te schrijven. Voorzitter,

dat is voor het college aanvaardbaar; dat zullen wij graag doen. Echter, de eerste twee jaar zie ik dit niet gebeuren.

De heer **Robesin** (PvZ). Waarom is er niet eerder aan gedacht om het zo te doen? De VVD is toch een coalitiepartij?

De heer **Van Beveren** (GS). Wij hebben het er in het college niet over gehad om daar eerst de VVD over te bellen... Dat is niet bij ons opgekomen. Maar nu serieus: in mijn bijdrage heb ik al aangegeven dat het college tracht recht te doen aan allerlei wensen die bij de Staten leven, waaronder het op niveau houden van de algemene reserve. Dat verlangen moeten wij respecteren. Met alle macht moeten wij proberen om deze reserve de omvang te laten houden die de Staten wensen. Als gevolg daarvan kunnen wij niet in één keer afschrijven en moet het maar meerjarig. Als nu wordt bepleit om --mochten er later betere tijden komen zodat wij weer geld in de spaarpot hebben-- dan alsnog in één keer af te schrijven, is dat wat het college betreft prima.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, ik heb mijn buurman gevraagd of de VVD dit misschien heeft ingecalculiseerd, maar daar is niet direct aan gedacht. Of misschien toch wel... Dat is best mogelijk. Stel nu eens dat het project-Tractaatweg gunstiger uitvalt dan nu wordt verondersteld, kan er dan met het overschot worden geschoven in de richting van het project-Sloeweg? Overigens blijf ik mij erover verbazen dat de nu door de VVD voorgestelde werkwijze niet gewoon in het college aan de orde is geweest.

De heer **Van Beveren** (GS). Volgens mij, voorzitter, wordt de normale weg gevolgd: het college doet een voorstel en de Staten kunnen dat voorstel amenderen. Dat de heer Robesin het beter vindt dat een en ander eerder, via een achterdeur, bij het college...

De heer **Robesin** (PvZ). Neen, neen! Dat hoort u mij niet zeggen, maar het is toch voorstelbaar en misschien ook voorspelbaar dat de VVD-fractie hierin gekend zou zijn geweest.

De heer **Van Beveren** (GS). De VVD heeft een gedeputeerde in GS afgevaardigd. Ik weet niet wat ze onderling bespreken. Dat moet u niet aan mij vragen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik denk dat hier sprake is van goed duaal functioneren, waarbij ieder zijn eigen verantwoordelijkheid heeft genomen en de VVD-fractie, zoals ook de andere fracties dat doen, voorstellen van het college heel

kritisch beoordeelt. Ten aanzien van één onderdeel vinden wij dat het beter op een andere manier kan worden gedaan, en dat staat in het amendement. Het is niet meer en niet minder.

De heer **Van Beveren** (GS). Wij beschouwen dit als een goede aanvulling op ons voorstel.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik constateer dat wij de overschrijding waarover wij nu spreken, hebben zien aankomen. Als een krediet al zoveel eerder is vastgesteld en er geen indexering plaats heeft gevonden, kan men erop rekenen dat er sprake is van een tegenvaller. Tegen die achtergrond heb ik het gevoel dat GroenLinks één van de niet-collegepartijen is die het voorstel van het college ruimhartig steunen. Het kan niet anders, óf je moet gewoon keihard tegenstemmen. Dat willen we nu ook weer niet, zulks ondanks het feit dat het weer om een asfaltweg gaat.

Waar onze wegen scheiden, gaat het om de oversteekmogelijkheid voor fietsers. Ik respecteer het standpunt van het college hierover, maar de gedeputeerde geeft ook zelf aan dat het veiliger kan, namelijk door het realiseren van een tunnel. Hij geeft mij een extra argument om voor die optie te zijn: als er wél zou zijn geïndexeerd, hadden wij nu geld overgehouden en zou een optimaal veilige fietsersoversteek worden aangelegd.

Voorzitter, lees ik haar amendement, dan krijg ik het gevoel dat het niet goed gaat met de VVD-fractie. Het is een amendement dat ik niet van deze fractie verwacht. Als je collegepartij bent, moet je zeker ten aanzien van een dergelijk onderwerp het college steunen, ook al gaat het om een lastig besluit. Als je dan de zaak wil amenderen, moet je dat niet op déze manier doen. Wij kunnen nu niet overzien wat de gevolgen van het ingediende amendement zijn. Het is vrij algemeen gesteld. Mijns inziens moet dit worden betrokken bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Dán doe je het goed.

Voorzitter. Op dit moment hebben wij een algemene reserve van 40 miljoen. Mijns inziens moet men toch het lef hebben om te zeggen: we schrijven het in één keer af via de algemene reserve.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Mijn fractie gaat, na een grondige afweging, akkoord met het statenvoorstel. Zij gaat er daarbij vanuit dat het meerwerk net zo goed in de hand wordt gehouden als het geval is bij het realiseren van de Sluiskiltunnel, zodat de post-onvoorzien niet behoeft te worden aangesproken.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik constateer dat de gedeputeerde op een voor ons goede manier op ons amendement heeft

gereageerd. Degelijkheid met betrekking tot de financiën is een wezenskenmerk van onze fractie; daarvoor kan men ons elk moment van de nacht wakker maken. De kritiek op ons amendement begrijp ik niet. Wij hebben dit op deze manier naar voren willen brengen omdat wij, Staten en college, nog een hele weg te gaan hebben in verband met de Voorjaarsnota. Eén ronde, die van maart, hebben wij achter de rug en waar je altijd ongerust over moet zijn, is de mogelijkheid dat --wanneer er een keer een besluit is genomen dat weer wat adem geeft-- men al snel in de verleiding komt om op dat paadje verder te gaan. Daarom hebben wij gewezen op de mogelijke precedentwerking.

Voorzitter, als het moeilijk is, moet je besturen en dan moet je geen laf gedrag vertonen. Zonder dat ik partijen wil beschuldigen, moet ik toch zeggen dat ik vind dat men hier en daar wegstijgt van de werkelijke situatie waarin wij verkeren. Wij hebben ook verantwoording af te leggen tegen de achtergrond van de noodzaak dat wij het hier, als Zeeuws gezin, op een goede manier doen. Het is niet alle dagen feest, zou ik willen zeggen. Helaas is het dat in deze jaren in financieel opzicht niet. Je moet dan ook moed tonen bij het nemen van besluiten.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Wij kunnen meegaan met het voorstel van het college en gaan ervan uit dat in de toekomst dergelijke tegenvallers tijdig worden gemeld.

Ik constateer dat de gedeputeerde het amendement van de VVD-fractie overneemt. Betekent dit nu dat de VVD-fractie het amendement terugneemt? Mij blijkt nu dat dat niet het geval is.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen: dat moeten wij de volgende keer anders doen. Echter, wat ik hem heb gevraagd is: wilt u de Staten een brief sturen of op een andere manier vastleggen hoe het de volgende keer anders wordt gedaan? Ik vraag met nadruk om een procesvoorstel waarmee duidelijk wordt gemaakt hoe er wordt omgegaan met situaties waarin met betrekking tot een groot project de raming het budget overschrijdt. Hoe handelen wij dan en op welk moment wordt een en ander aan de Staten voorgelegd om er een besluit over te nemen? Als die duidelijkheid er eerder zou zijn geweest, zou dat vandaag een hoop gepraat hebben voorkomen. Dat is nu niet meer te repareren, maar wij kunnen het in de toekomst beter doen.

Op zich vinden wij het amendement van de VVD-fractie niet onsympathiek, maar over de formulering "zodra meevallers of andere financiële ruimte zich voordoen" maak ik mij wat ongerust. Immers, feitelijk laat de indiener hier open wanneer wij een dergelijk besluit gaan nemen. Ik vrees een

beetje dat wij straks, als wij gaan praten over de overschotten van 2013, ineens te maken krijgen met een amendement, met de mededeling: jullie hebben, samen met ons, afgesproken om dat geld in te zetten voor... Ik denk, voorzitter, dat je op zo'n manier niet tot besluitvorming kunt komen. De fractie van D66 is er groot voorstander van om overschotten te benaderen op grond van hun merites. Waarvan zijn ze overgeschoten en waar moeten we ze vervolgens aan besteden? Daarom kunnen wij het amendement in deze vorm niet steunen, terwijl wij het idee van "niet activeren maar gewoon betalen" op zich onderschrijven.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Wij danken de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

In het voorstel wordt in verband met de Tractaatweg het bedrag van 7 miljoen genoemd. Voorzitter. Wij praten nu over de Sloeweg en daarover nemen wij straks een besluit. Wij besluiten nu niets over de Tractaatweg. Ik wil dit duidelijk onderstrepen, opdat wij later niet met een andere visie worden geconfronteerd.

Op onze vraag wat wij van deze gang van zaken kunnen leren, zulks met het oog op de aanbesteding van het project-Tractaatweg, heeft de gedeputeerde gezegd: wij gaan het anders doen. Voorzitter, hoe dan? Wat mijn fractie betreft bouwt het college een clausule in in het bestek voor het project-Tractaatweg, die erin voorziet dat het college --wanneer de inschrijvingen te hoog zijn-- het recht heeft om het bestek te herzien.

In verband met de post-onvoorzien betreffende de Sloeweg heb ik gesteld dat een goede budgetbewaking zeer belangrijk is. De gedeputeerde heeft daarop bevestigend gereageerd, waarvoor dank. Wij zouden graag zien dat bij het einde van deze rit blijkt dat er op deze post financieel voordeel kan worden behaald.

Wat "Zicht op beleid" betreft doet mijn fractie een beroep op de andere fracties om in dat kader een bijeenkomst over Sloeweg en Tractaatweg te hebben, zodat wij goed worden geïnformeerd en nauw betrokken zijn bij te zetten stappen en bij besluiten die van tijd tot tijd moeten worden genomen.

Voorzitter. Wij zullen het amendement van de fractie van de VVD steunen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij danken de gedeputeerde voor zijn duidelijke en ruime beantwoording en sluiten ons in hoofdlijnen aan bij de woorden van de heren Hijgenaar en Van der Maas over de wijze waarop verbeteringen worden doorgevoerd.

De suggestie van de gedeputeerde dat wij het bestek voor het project-Tractaatweg krijgen, vind ik niet zo geweldig. Wij zouden ons niet graag

tegen de achtergrond van onze kaderstellende rol gaan bemoeien met bijvoorbeeld kunstwerken.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Voor ons is helder geworden dat voor sommige partijen het geld prevaleert boven mensenlevens en mensenleed. Dat is de reden waarom wij de amendementen van de fracties van GroenLinks en de PvZ zullen steunen. Overigens, in het amendement van de fractie van de PvZ wordt niet duidelijk aangegeven wat het extra bedrag zou moeten zijn, waarmee het toch een beetje een blanco cheque wordt.

Voorzitter. "Meevallers of andere financiële ruimte", zoals vermeld in het amendement van de VVD-fractie, zet de SP-fractie liever in voor heel andere zaken dan voor dit "in één keer vrijspelen". Als er op enig moment sprake is van ruimte, beoordelen we de bestedingsopties liever op dát moment dan dat nu al, bij voorbaat, wordt gesteld: wij gaan het dááaraan besteden. Wij zullen amendement nr. 3 dan ook niet steunen.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik probeer het amendement nader te duiden. Wat wij trachten, is een mentale instelling te tonen in verband met de manier waarop wij zaken willen betalen. Dat neemt niet weg --ik hoor de vrees bij de fracties van D66 en SP-- dat er nog een moment kan komen om tot een nadere afweging te komen. Ten slotte zitten wij daar hier met z'n allen voor. Wij willen tot uitdrukking brengen --het is niet meer en niet minder-- dat dit niet de manier is om je spullen te betalen. Als het maar éven kan, moet je van deze werkwijze zo kort mogelijk gebruik maken. Ook ik weet niet wanneer zich een reële mogelijkheid zal voordoen. Als je het heel "roze" bekijkt, zou je kunnen zeggen: misschien bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Het leven bestaat niet alleen uit tegenvallers. Hoe dan ook, dát is de bedoeling van ons amendement en elk statenlid behoudt zijn of haar eigen afwegingsmogelijkheid waar het gaat om bestedingsopties.

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. Als de heer Van Geesbergen datgene wat hij nu zegt, als wijziging in het amendement opneemt, kunnen wij het amendement steunen.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Wij vinden dat je, wanneer je het amendement van de VVD-fractie steunt, in feite al een claim legt op toekomstige overschotten. Wij willen de bestedingsmogelijkheden op hun merites bekijken op het moment dat er ruimte blijkt te zijn. Daarbij willen wij tot een integrale afweging komen. Het amendement kunnen wij in de vorm die het nu heeft, niet steunen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik wil niet inbreken in de VVD-gelederen, maar de discussie volgend, leg ik de indiener van het amendement de vraag voor: moet dit niet een motie zijn? Immers, met een amendement wordt het statenvoorstel gewijzigd. Dat feit zou mij kunnen dwingen om tegen het voorstel te stemmen, wat ik niet wil.

De **voorzitter**. Ik kijk even naar de heer Van Geesbergen. Wil hij nu reageren of vragen wij de gedeputeerde om eerst in tweede termijn te antwoorden?

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Ik luister eerst naar de gedeputeerde.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik had het amendement van de VVD-fractie zó geïnterpreteerd dat, als er meevallers komen en er ruimte ontstaat om het resterende boekbedrag in één keer af te schrijven, die werkwijze zou worden gevolgd, maar natuurlijk gaat het daarbij altijd om een afweging van de Staten. Het college moet daarvoor dan een voorstel doen, waarna de Staten tot een inderdaad integrale afweging kunnen komen. Wij hebben dit dus niet opgevat als een automatisme, in de zin van: als er ergens geld beschikbaar komt, dan gaan wij dat éérst inzetten om dit bedrag af te schrijven.

De heer **Robesin** (PvZ). Maar zoals u het nu aangeeft, staat het niet in het amendement. Ik verwijs naar het tweede onderdeel, dat mijns inziens heel dwingend geformuleerd is.

De **voorzitter**. Helder is wat men hiervan vindt en hoe naar deze passage wordt gekeken. De vraag die ik de indiener voorleg, is: wenst u het amendement in zijn huidige vorm te handhaven of kunt u zich vinden in datgene wat de heer Van Beveren namens GS heeft gezegd: zodra er financiële ruimte is, komt er een voorstel dat de Staten dan kunnen beoordelen? Een andere optie is dat van het amendement een motie wordt gemaakt. Het is een afweging die bij de VVD-fractie ligt. Als men zich hier even op wil beraden, kan de vergadering worden geschorst.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter, als u de tekst van mijn amendement ziet, als u mijn toelichting daarop hoort, als ik de interpretatie van de gedeputeerde hoor en als ik de vrees van mijn collega's hoor, dan meen ik toch dat zij volkomen comfort krijgen aan de hand van al die antwoorden waaruit blijkt hoe het amendement wordt uitgelegd. De VVD-fractie kan niet in haar eentje adviseren of dicteren dat voor de Staten bepaalde voorstellen worden geformuleerd. Wij zitten er met z'n allen bij als zo'n moment is aangebroken. De gedeputeerde

zal zich dan dit amendement herinneren en zich afvragen of hij een voorstel moet maken. Dát is dan het moment waarop wij hier besluiten nemen. Ik kan mij bijna niet voorstellen, voorzitter, dat in déze context niet duidelijk is hoe wij dit amendement bedoelen en wat er gebeurt als men het steunt.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter, zodra het tweede onderdeel van het amendement wordt geschrapd, hebben wij sterk de neiging om het te steunen. Zolang dat tweede onderdeel wordt gehandhaafd, blijft vrijblijvendheid ver weg.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter, volgens mij zit het venijn in het woordje "zodra". Dat betekent immers: direct op het moment dat... Een kleine wijziging zou dus veel kou uit de lucht kunnen halen. Ik vind het idee om er een motie van te maken --op die manier kan worden voorkomen dat het statenvoorstel hiermee wordt belast-- ook nog niet zo slecht. Ik zou de VVD-fractie willen aanraden om het zo te doen. Dat kan de glans alleen maar vergroten.

De **voorzitter**. Het is aan de indiener van het amendement om hiervan iets te vinden.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Wij willen graag dat het een amendement blijft. Een motie vinden wij vrijblijvender. Nogmaals, hiermee wordt een mentale instelling aangegeven, de wijze waarop men met de financiën omgaat. Als het woordje "zodra" in gevoelsmatige zin wat te dichtbij komt, zijn daar andere woorden voor te vinden, bijvoorbeeld "wanneer" of "indien". Dat maakt mij niet uit. Mij gaat het om de vraag of wij dit een fatsoenlijke manier van financieren vinden. Neen, zegt de gedeputeerde; neen, zegt de fractie van de VVD; neen, zeggen collega's. Welnu, dát hebben wij tot uitdrukking willen brengen en wie daaraan wil meedoen, wordt hartelijk uitgenodigd om het amendement te steunen. Als het comfort biedt om er "wanneer" van te maken, vind ik dat prima.

De **voorzitter**. Ik moet, als voorzitter, even scherp zijn. Wenst u uw amendement aan te passen of handhaaft u de huidige tekst? We moeten precies zijn.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Ik stel concreet voor om het woord "zodra" te vervangen door het woord "indien". Het is voor deze gewijzigde tekst dat ik de collega's steun vraag.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er nu sprake is van een gewijzigd amendement nr. 3, in die zin dat in het tweede onderdeel het woord "zodra" is vervangen door het woord "indien".

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Volgens mij maakt het niet zoveel uit of er nu sprake is van "zodra" of "indien". Het probleem zit 'm in het hele tweede onderdeel dat misschien wel tot in lengte van jaren boven de markt zal blijven hangen. Zodra er sprake is van een meevaller, zal ongetwijfeld in deze zaal worden gehoord: ja, maar wij hebben dat toen besloten. Die situatie willen wij graag voorkomen.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Ik heb een opmerking over de orde van de vergadering. Misschien is het verstandig dat er enkele minuten wordt geschorst, zodat iedereen dit even kan laten bezinken en er het zijne van kan gaan vinden. Anders blijven wij in de marge opereren.

De **voorzitter**. Ik heb de heer Van Geesbergen al gevraagd of hij behoefte had aan schorsing. Die behoefte had hij toen niet. U heeft die behoefte nu wel, constateer ik.

De heer **Van Tilborg** (SP). Het lijkt mij verstandig om even de rust te bewaren. Het is nu één grote kakofonie, van links naar rechts en van voren naar achteren.

De **voorzitter**. Het Reglement van Orde geeft aan dat, als één van de leden behoefte heeft aan schorsing, de vergadering wordt geschorst.

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Wij hebben goed naar de collega's geluisterd en wij hebben hun intenties met betrekking tot ons amendement op ons laten inwerken, inclusief datgene wat ze er niet en wat ze er wel in lezen. Met de tekstwijziging die ik nu voorstel, proberen wij om daar zo goed mogelijk bij aan te sluiten. Wij kunnen met die wijziging heel goed leven omdat uit onze toelichting op het amendement blijkt dat het onze bedoeling is om het zo te doen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat amendement nr. 3 nader is gewijzigd, in die zin dat het tweede onderdeel nu als volgt luidt:

2. Als meevallers of andere financiële ruimte zich voordoen, komen Gedeputeerde Staten met een voorstel om het restant van deze investering alsnog in één keer af te schrijven.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik vervolg mijn beantwoording in tweede termijn.

De heer Harpe houdt mij voor: wees nou maar een vent; je hebt 40 miljoen in de algemene reserve; schrijf het nu maar in één keer af. Voorzitter, men mag van het college verwachten dat het verder kijkt dan alleen naar het moment van nu. Vanochtend is aan de Staten de Voorjaarsnota voorgelegd. Duidelijk is dat er meerjarig moet worden gekeken naar de ontwikkeling van de algemene reserve, waarbij blijkt dat die reserve aanmerkelijk afneemt.

De heer **Harpe** (GL). Mijn opmerking, voorzitter, was niet tegen het voorstel van het college gericht, maar betrof het amendement.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Van de zijde van de SGP-fractie is mij tijdens de schorsing gezegd dat ik te halsstarrig ben waar het gaat om het niet mogelijk zijn van bezuinigingen. Laat ik het nog eens goed uitleggen. Wij hebben met betrekking tot de Sloeweg gekozen voor een RAW-bestek. Dat leidt tot een heel duidelijke afbakening van bevoegdheden. Je bepaalt als opdrachtgever precies hoe het eruit moet komen te zien en je bent verantwoordelijk voor het ontwerp. De aannemer is verantwoordelijk voor de uitvoering. Achteraf kan men natuurlijk altijd gaan bezuinigen en zaken gaan veranderen, maar dat kost dan wél geld. De aannemer zal daarvoor immers een vergoeding eisen. Hij neemt daarvoor een normale marge, in de zin van: als ik minder werk moet uitvoeren dan mij aanvankelijk is voorgehouden, wil ik daarvoor gecompenseerd worden.

Voorzitter, dit is niet de eerste weg die men kiest. Als wij met het ophogen van het budget kunnen bereiken dat wij niet zomaar geld weggeven, heeft dat natuurlijk veruit onze voorkeur. Als ik heb gesuggereerd dat verdere bezuinigingen echt niet kunnen, is dat natuurlijk niet waar. Het kan wel, maar het gaat dan wel geld kosten, en dat is niet wat wij willen.

Gevraagd is hoe wij het anders gaan doen als wij het anders gaan doen. Voorzitter. Hierbij gaat het om de vorm van het bestek. De Tractaatweg is nog niet aanbesteed; wij zijn nog geen verplichtingen aangegaan met een marktpartij. De Staten verlangen hierin inzicht. Het is, mijnheer Colijn, niet onze bedoeling om de Staten een bestek voor te leggen. Neen, er is gevraagd om inzicht en daarbij is voorkeur uitgesproken voor een "Zicht op beleid-bijeenkomst". Welnu, dat vinden wij prima. Het is mijn intentie dat men dan inzicht in en toelichting op het bestek krijgt. Vervolgens zal er, wat mij betreft, niet meer voor en RAW-variant worden gekozen. Liever zouden wij gaan in de richting van een geïntegreerd contract.

Voorzitter. Natuurlijk zullen wij er goed op letten dat de post-onvoorzien strikt wordt bewaakt, maar echt garanderen dat deze post niet wordt aangesproken, is niet mogelijk; dat zou te ver gaan.

De **voorzitter**. Ik constateer dat wij kunnen overgaan tot besluitvorming, allereerst over de amendementen en vervolgens over het statenvoorstel. Over de amendementen wordt gestemd in de volgorde van de nummering.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb moeite met die volgorde en stel voor om eerst te stemmen over het nader gewijzigde amendement nr. 3 van de VVD-fractie, en vervolgens over de amendementen nrs. 1 en 2. Als wij eerst over amendement nr. 1 van de fractie van GroenLinks stemmen, bestaat de mogelijkheid dat het budget wordt verhoogd, terwijl dan in verband met het nader gewijzigde amendement nr. 3 van de VVD-fractie de mogelijkheid bestaat dat het budget weer naar beneden wordt gebracht tot het niveau van 5,3 miljoen. Gelet op de wenselijkheid van de volgorde op grond van verstrekkendheid adviseer ik om eerst te stemmen over het nader gewijzigde amendement nr. 3, en vervolgens over de amendementen waarmee het budget eventueel wordt verhoogd, namelijk die van GroenLinks en van de PvZ.

De **voorzitter**. Er kan ook voor een andere redenering worden gekozen. Wat mij betreft kan het alletwee. Ik heb er geen bezwaar tegen om eerst over het nader gewijzigde amendement nr. 3 van de VVD-fractie te stemmen. Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

Het nader gewijzigde amendement nr. 3 van het lid Van Geesbergen over het later in één keer afschrijven van het restant van het boekbedrag, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PvZ, de SGP, de CU, de PVV, het CDA, de PvdA, D66, de SP en NZ voor dit nader gewijzigde amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 1 van het lid Harpe over het aanleggen van een fietsbrug of -tunnel, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, D66, de SP, de PVV en de PvZ voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 2 van het lid Robesin c.s. over het aanleggen van een fietstunnel, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, de PVV, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

In stemming komt het statenvoorstel, zoals het is gewijzigd als gevolg van de aanvaarding van het nader gewijzigde amendement nr. 1.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik zal voor het gewijzigde statenvoorstel stemmen, zij het onder aantekening dat ik tegen het VVD-amendement ben, en voor de twee andere amendementen.

De **voorzitter**. Dat is al tot uitdrukking gekomen in uw stemgedrag.

Het gewijzigde statenvoorstel wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

33. Statenvoorstel Wijziging algemene subsidieverordening Zeeland 2013, inhoudende aanpassing van artikel 5, provinciale topinkomensnorm (SERV-133)

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De in de genoemde verordening opgenomen wetstekst is onnodig complex en daardoor minder transparant. De PVV-fractie stelt dan ook een aanpassing voor die leidt tot een beter overzicht en meer duidelijkheid. Overbodige zaken kunnen immers worden weggelaten, zoals de bepaling dat genoemde bedragen jaarlijks bij ministeriële regeling worden gewijzigd. Omdat die bedragen jaarlijks op die wijze worden aangepast, is het overbodig om deze bedragen jaarlijks door GS te laten vaststellen. Hiermee kan het desbetreffende lid van het oorspronkelijke artikel komen te vervallen. Het is immers overbodig; het voegt niets toe.

Voorts is in de verordening opgenomen onder welke voorwaarden GS tot wijziging van de bedragen van de norm kunnen overgaan. Voorzitter. Nu de norm en de bijbehorende bedragen jaarlijks bij ministeriële regeling worden vastgesteld, liggen die norm en de bijbehorende bedragen reeds vast, en is ook dát lid overbodig. Voorzitter. Ik bied de Staten graag een

amendement aan met als strekking de wetstekst minder complex en meer transparant te maken.

In april 2014 deed de rechtbank-Oost-Brabant een uitspraak in een zaak tussen de gemeente Eindhoven en een gesubsidieerde instelling. Het ging over het stellen van een topinkomensnorm. Voorzitter. Ondanks de negatieve uitspraak van die rechtbank is, wat de PVV betreft, het hanteren van een provinciale topinkomensnorm juridisch houdbaar. Daarnaast zijn wij van oordeel dat voor een bij een gesubsidieerde instelling werkzame bestuurder, een directeur of een medewerker, een salarispakket van 70% van het ministersalaris ruim voldoende is. Dit is in verhouding met het salaris van een gedeputeerde. Het is daarom dat, wat de PVV betreft, de toepasselijke norm gesteld wordt op 70% van de zogenaamde WNT-norm.

In het oorspronkelijke voorstel rapporteerden GS afwijkingen van de gestelde norm achteraf, in de jaarrekening. Mijn fractie is van oordeel dat normering van topinkomens in de publieke en semipublieke sector een wezenlijke en belangrijke zaak is. Provinciale Staten nemen jaarlijks achteraf, in de jaarrekening, kennis van een en ander, maar dat vinden wij niet gepast. Het college dient de Staten van een dergelijke afwijking onverwijld schriftelijk in kennis te stellen. Ik bied in dit verband een tweede amendement aan.

De **voorzitter**. Door het lid Haaze zijn de volgende twee amendementen ingediend:

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Artikel 5.

a. Geen subsidie wordt verleend voor activiteiten waarbij de subsidie of een deel daarvan direct of indirect wordt besteed aan de bezoldiging van directeuren, bestuurders, medewerkers of interimfunctionarissen, werkzaam bij de instelling, van wie de bezoldiging meer bedraagt dan de toepasselijke norm.

2. Ingeval van een dienstverband in deeltijd, minder dan 40 uur, wordt de toepasselijke norm omgerekend naar het aantal uren van het dienstverband in deeltijd. In geval van een dienstverband met een kortere duur dan een kalenderjaar, minder dan 365 dagen, wordt de toepasselijke norm omgerekend naar het aantal dagen waarop het dienstverband betrekking heeft.

3. De toepasselijke norm is gebaseerd op de bedragen, genoemd in artikel 3.2, eerste lid, van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. De WNT-norm is de som van de in artikel 32.2, eerste lid, van voormelde wet aangegeven bedragen.

4. Zolang het wetsvoorstel *Aanpassing van de reikwijdte en enige technische wijzigingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector nog niet in werking is getreden, bedraagt de WNT-norm 178.540 euro.*

5. *Gedeputeerde Staten kunnen gemotiveerd afwijken van de toepasselijke norm en stellen Provinciale Staten daarvan jaarlijks achteraf in kennis via de jaarrekening.*

6. *De toepasselijke norm is gelijk aan 100% van de WNT-norm.*

En de toelichting op artikel 5 conform bovengenoemde wijzigingen aan te passen.

Dit amendement krijgt nr. 4.

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Lid 5 wordt vervangen door:

5. *Gedeputeerde Staten kunnen gemotiveerd afwijken van de toepasselijke norm en stellen Provinciale Staten daarvan onverwijld schriftelijk in kennis.*

Lid 6 wordt vervangen door:

6. *De toepasselijke norm is gelijk aan 70% van de WNT-norm.*

En de toelichting op artikel 5 conform bovengenoemde wijzigingen aan te passen.

Dit amendement krijgt nr. 5.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Onze benadering is vrijwel gelijk aan die van de PVV-fractie. Wij steunen beide amendementen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Mijn fractie is niet gelukkig met dit voorstel omdat daarmee de topinkomensnorm weer wordt verhoogd, maar ik erken wel het realiteitsgehalte van het voorstel. Het is gekoppeld aan landelijke normen.

Wat ik een tekortkoming vind, is dat het college kan afwijken van de voorgestelde norm. Dan is er in wezen geen norm meer, voorzitter. Wij horen vervolgens een en ander achteraf, via de jaarrekening. Ik vind dat, als er een norm wordt gesteld, het dat dan ook moet zijn. Vandaar ik dat ik een amendement indien dat erop is gericht om artikel 5, lid 5, te laten vervallen. Dit houdt in dat het college aan de norm gebonden is en niet meer, naar bevind van zaken --dit is positief bedoeld-- kan afwijken.

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend:

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Artikel 5, lid 5, van de voorgestelde wijziging komt te vervallen.

Dit amendement krijgt nr. 6.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Het voorstel van het college is een logisch voorstel. Er bestond onduidelijkheid over de correctheid van de provinciale topinkomensnorm en met dit voorstel wordt daaraan een einde gemaakt.

Het college stelt: "Gebaseerd op het bovenstaande is het nodig om de topinkomensnorm aan te passen. Het voorstel is om een subsidie niet toe te kennen indien het subsidie in zijn geheel of deels wordt besteed aan het salaris van een bestuurder" enz. "die meer verdient dan de topinkomensnorm.". Ik leg het college de vraag voor hoe het dit kan controleren. Hoe kan worden vastgesteld dat subsidie daarvoor wordt aangewend?

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. In november 2012 hebben wij in deze zaal besloten om een wijziging aan te brengen in de Subsidieverordening. Wij besloten toen dat er een Zeeuwse variant moest komen op de WNT-norm omdat wij vonden dat de landelijke WNT-norm niet geschikt was voor de Zeeuwse schaalgrootte.

Dat was een goed besluit, voorzitter, maar helaas zijn er bij de uitvoering enkele praktische problemen gerezen. Enerzijds doen wij in Zeeland ook zaken met landelijke instellingen die geen boodschap hebben aan Zeeuwse WNT-normen en die zich dus in verband met bestuurderssalaries richten op de landelijke WNT-norm. Anderzijds deed de rechtbank-Oost-Brabant de uitspraak dat de norm niet tot doel mag hebben om topinkomens te voorkomen.

Voorzitter. Ik heb ernstige twijfels waar het gaat om de vraag of de rechtbank wat dit betreft binnen zijn bevoegdheden heeft gehandeld. In het kader van de Trias Politica maakt de politiek de wetten en voert de rechtbank ze uit. Daarom mogen wij ons afvragen of de rechtbank er goed aan doet om te bepalen wat het doel van een wet is. De rechter kan zeggen dat een wet niet duidelijk is en dat die wet daardoor geen handvatten biedt om uitspraken te doen, maar of hij de wet mag veranderen, is de vraag.

Voorzitter. Hier staan wij dan... In november 2012 zeiden wij dat wij een Zeeuwse WNT-norm wilden, maar in april 2014 zeggen wij: wij hebben een beter idee: wij willen dat niet. De fractie van D66 vindt dit onverteerbaar. Het is heel menselijk, soms ook heel wenselijk, om terug te komen op genomen besluiten maar ik heb het idee dat wij hier helemaal terugkomen op ons besluit van toen, gelet op het feit dat de motivatie van dat moment nog onverminderd aanwezig is. Wij komen alleen terug op de uitvoering ervan.

Wij hebben daarom besloten, voorzitter, om een motie in te dienen. Daarin wordt ervan uitgegaan dat GS de opdracht krijgen om alles in het werk te stellen om te komen tot een topinkomensnorm voor bestuurders van gesubsidieerde instellingen die schaalbaar is en afhangt van de zwaarte van de functie en van de grootte en de complexiteit van de instelling die zij besturen. Ook dient het college alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat de topinkomensnorm in Zeeland kan worden gebruikt zoals die is bedoeld.

Als deze motie wordt aanvaard, voorzitter, kan zij ervoor zorgen dat de barrières die er nu zijn om datgene wat wij ons in 2012 hadden voorgenomen uit te voeren, worden weggenomen. Daarmee kunnen wij instemmen met het huidige voorstel om thans te komen tot een herstel van de status quo van vóór 2012, met de gedachte dat er mogelijkkerwijs op niet al te lange termijn toch mogelijkheden komen om bestuurders van instellingen te behandelen al naar gelang de grootte en importantie van die instellingen voor de samenleving. Op die manier wordt de beloning van bestuurders eerlijker. En dat was, voorzitter, uiteindelijk wat wij wilden: in elk geval in het publieke domein worden bestuurders betaald naar gelang hun prestaties.

De **voorzitter**. Door de leden Hijgenaar en Aalfs is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 25 april 2014;

kennisgenomen hebbend van:

- het statenvoorstel Wijziging algemene subsidieverordening Zeeland 2013, betreffende wijziging van het gestelde aangaande de topinkomensnorm;

- de uitspraak van de rechtbank-Oost-Brabant dat de WNT-norm niet tot doel mag hebben om topinkomens te voorkomen, maar wel voorgeschreven mag worden dat subsidiegeld niet gebruikt mag worden voor salarissen, hoger dan de topinkomensnorm;

overwegende dat:

- Provinciale Staten de topinkomens bij gesubsidieerde instellingen in Zeeland willen reguleren op een niveau dat past bij de schaal van de Zeeuwse instellingen;*
- het momenteel niet mogelijk is af te wijken van de landelijke WNT-norm omdat landelijke instellingen zich daar niet aan committeren;*
- niet vast te stellen is waarvoor subsidiegeld wordt gebruikt binnen een instelling, omdat de gelden niet geormerkt of anderszins traceerbaar zijn;*
- bestuurders van gesubsidieerde instellingen een beloning voor hun inspanningen moeten en mogen ontvangen die redelijk en billijk is;*

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- alles in het werk te stellen om te komen tot een topinkomensnorm voor bestuurders van gesubsidieerde instellingen, die schaalbaar is en afhangt van de zwaarte van de functie en de grootte en complexiteit van de instelling die zij besturen;*
- alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat de topinkomensnorm in Zeeland kan worden gebruikt zoals ze is bedoeld: het reguleren van de topinkomens binnen gesubsidieerde instellingen;*
- subsidiëren te staken indien dit faalt;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 7.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. En wéér spreken wij over de topinkomens van bestuurders van door ons gesubsidieerde instellingen... Al in november 2011 diende de SP-fractie een amendement in dat erop was gericht om de norm voor gedeputeerden aan te houden voor deze bestuurders. Behalve door de fractie van de PVV, die vandaag met een soortgelijk amendement komt, werd dat amendement toen door niemand gesteund. Ik ga nu niet alle kwalificaties herhalen, maar waar hadden wij het toen over? In Zeeland waren er geen zakkenvullers, maar in 2012 spraken deze Staten wél een norm af. Wij wilden het niveau van een gedeputeerde, maar het werd dat van een minister. Het was 100.000, werd toen 144.000 en vandaag wordt het verder opgerekt, tot het niveau van 178.000. Met andere woorden: wéér 34.000 er bovenop.

En dan, voorzitter, mag het college hiervan ook nog eens afwijken. In de laatste jaarrekening hebben wij kunnen zien dat dat twaalf keer is gebeurd. Zo werd er subsidie verstrekt aan instellingen als de VARA, die Matthijs van Nieuwkerk een half miljoen betaalt. De SP-fractie is van mening dat, als er zulke salarissen worden betaald, er geen Zeeuwse subsidie nodig is.

Voorzitter. In deze tijd van bezuinigingen, waarbij wij tegen sommige instellingen moeten zeggen dat zij geen subsidie meer krijgen of veel minder, gaat de SP-fractie zeker niet akkoord met welke verruiming van deze norm dan ook.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Het eerste amendement van de heer Haaze heeft betrekking op de jaarlijkse aanpassing van de bedragen. Hij meent dat de huidige formulering nodeloos ingewikkeld is en dat het eenvoudiger kan. De definitieve tekst van het amendement heb ik nu niet voor mij, maar in de tekst die ons per email is toegezonden, zitten enkele zaken die verwarring zouden kunnen oproepen. Zo heeft de indiener het over "bezoldiging", terwijl wij in onze verordening spreken over een "vergoeding". Dat zijn verschillende begrippen. Iemand met een bezoldiging kan daarnaast ook nog vergoedingen krijgen. Wij nemen die vergoedingen mee in onze norm. Wat de PVV-fractie betreft zouden die erbuiten vallen. Verder denken wij dat een artikel niet goed is vernoemd. Het betreft artikel 3.2, dat in het amendement als "2.3" wordt vermeld.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Er is geen verschil tussen de tekst die eerder deze week per email is verzonden en de tekst die zojuist is ingediend.

De heer **Van Beveren** (GS). Dan denk ik toch, voorzitter, dat de uitvoering van het amendement wat lastig zou worden, omdat de artikelen die de PVV-fractie wil wijzigen, verwijzen naar in de toekomst te wijzigen artikelen. Wij hebben wel gekeken naar de mogelijkheid om aansluiting te zoeken bij de WNT-norm, waardoor het minder complex zou kunnen worden, maar wij achten dit toch in juridische zin lastig. Het is een amendement waarvan wij zeggen: wij zouden het niet steunen.

Het tweede amendement gaat in op de uitspraak van de rechtbank-Oost-Brabant, met name op de norm. Voorzitter. Wat men voldoende vindt om wel of niet in aanmerking te laten komen voor een provinciaal subsidie, blijft altijd discutabel. Wij denken toch dat het verstandig is om aan te sluiten bij de norm zoals wij die nu voorstellen, mede omdat wij het zo in IPO-verband met alle provincies hebben afgesproken. Als wij daarvan in Zeeland weer gaan afwijken... Het kan, een Zeelandnorm, maar het is ook voor subsidie-aanvragers onoverzichtelijk. Ik denk dat het in de praktijk niet zo handig werkt. Ook de aanvaarding van dit amendement wordt door het college ontraden.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Op het moment dat ook instellingen van buiten Zeeland hier subsidie kunnen aanvragen, kan ik mij voorstellen

dat het lastig is wanneer die partijen zich moeten afvragen of de situatie in Zeeland anders is, maar dat is niet het geval. Wat mij betreft is dit argument helemaal niet hard. Ik zie geen problemen rijzen wanneer Zeeland wat dit betreft afwijkt van de andere elf provincies.

De heer **Van Beveren** (GS). Bij mijn weten is in IPO-verband de afspraak gemaakt dat de nieuwe WNT-norm wordt gevolgd. Als wij vervolgens op 70% gaan zitten, wijken wij af van alle andere provincies. Ik kan het niet anders uitleggen, voorzitter.

De heer **Haaze** (PVV). Maar het staat de Staten toch vrij om een voorstel te aanvaarden dat ingaat tegen een in IPO-verband gemaakte afspraak? Dat lijkt mij duidelijk.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik ontnem de PVV-fractie het recht niet om met een dergelijk voorstel te komen, maar het college adviseert wat dit betreft negatief.

In het genoemde amendement wordt voorts gesteld dat rapportage niet achteraf, bij de jaarrekening, dient plaats te vinden, maar "onverwijld", omdat dit zeer belangrijk is. Voorzitter. Men zal begrijpen dat dit de administratieve lastendruk verhoogt. Wat ons betreft zal --zeker wanneer de norm nog wat omhoog gaat, zoals het college voorstelt-- het aantal afwijkingen afnemen. Misschien komt dit niet zo heel vaak meer voor. Dat hoop ik althans, maar het zal nog wel eens voorkomen. Ik meen dat een en ander nu prima verloopt via de jaarrekening. Wij stellen voor om het maar zo te houden.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Kan de gedeputeerde aangeven in welke gevallen het college, zelfs bij verhoging, zou willen afwijken?

De heer **Van Beveren** (GS). Neen, dat kan ik vooraf niet aangeven. Als wij een subsidie-aanvraag krijgen en als daar een bezoldiging boven de norm bij betrokken is, is het mogelijk dat wij een en ander tóch heel belangrijk vinden, gelet op de verwezenlijking van het provinciale beleid. Het college zou het in een dergelijke situatie waard kunnen vinden om van de norm af te wijken, maar het moeten natuurlijk uitzonderingen blijven. Nogmaals, ik kan niet vooraf aangeven in welke gevallen dit zal plaatsvinden. Ik ken de subsidie-aanvragen immers niet.

De heer **Colijn** (CU). Maar als de norm nu wordt verhoogd en het om uitzonderingen zal gaan, is het mijns inziens niet zo moeilijk om die situaties aan de Staten voor te leggen, zodat het college kan

uitleggen waarom het de aanvraag per se wil honoreren en daarvoor van de norm wil afwijken.

De heer **Van Beveren** (GS). De bevoegdheid tot het verlenen van subsidie berust bij het college van GS. Dan zouden de Staten die bevoegdheid aan zich moeten houden. Als wij dat eerst aan de Staten moeten voorleggen... Dat heeft geen zin; het werkt niet. Als het gaat over de kaderstellende norm, waar u het vanochtend over had, nou, dan zou ik daar ook wel onder willen scharen... Dan moet u écht de kaders stellen en een en ander door GS laten uitvoeren. Voorzitter, als het college een keer afwijkt en dat achteraf netjes tegenover de Staten verantwoordt, lijkt mij dat op zich prima. Dat vertrouwen moet er over en weer zijn...

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb het aantal twaalf genoemd en u heeft gezegd dat het veel minder gaat worden. Over hoeveel keer hebben wij het dan nog?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, ik heb al gezegd dat ik het niet weet. Immers, ik weet niet welke subsidie-aanvragen er zullen worden ingediend.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Als het nog maar om een gering aantal gaat, hoe moeilijk kan het dan nog zijn om zaken vooraf aan de Staten voor te leggen?

De heer **Van Beveren** (GS). Het gaat niet om de vraag of het "moeilijk" is. Het gaat erom dat het meer werk is. Het is niet moeilijk maar het werkt vertragend wanneer wij eerst naar de Staten moeten. Wij komen dan in de "vergadertrits" van de Staten terecht. Je bent dan zomaar twee maanden verder.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Is mevrouw Van Unen het met mij eens dat de kaderstelling aan ons is, en de uitvoering aan het college? Provinciale Staten zijn geen uitvoerend orgaan. Daarvoor hebben wij nu juist het college van Gedeputeerde Staten. De Staten geven de kaders aan waarbinnen het college tot uitvoering kan komen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Dat klopt, en als er dan van die kaders wordt afgeweken, kan het college de Staten op dát moment op de hoogte stellen, bijvoorbeeld door middel van een memo.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik begrijp dat het mevrouw Van Unen erom gaat dat de Staten op de hoogte zijn. Welnu, het voorliggende voorstel voorziet erin dat de Staten op de hoogte worden gesteld van de besluiten die het college neemt.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ja, pas een jaar achteraf! Zo'n memo'tje is toch een goed alternatief?

De heer **Roeland** (SGP). U bent het toch met mij eens dat de door het college bepleite werkwijze gewoon past binnen het duale stelsel?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter, volgens mij geven wij nu wéér een stukje van onze macht af.

De heer **Babijn** (CDA). Zo zie ik het niet, voorzitter. Mijns inziens kan het probleem simpel worden opgelost. Elke week is er een vergadering van het college van GS. Op het moment dat er subsidie moet worden verstrekt aan zo'n organisatie, kan in de besluitenlijst van GS worden aangegeven dat er wordt afgeweken van de subsidieverordening. Op die manier kan dit wekelijks worden bijgehouden.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Het amendement nr. 6 van de heer Harpe beoogt deze afwijkmogelijkheid helemaal te laten vervallen. Er zijn argumenten aan te voeren voor de stelling dat het niet gewenst zou zijn om het zo te gaan aanpakken. Ik wijs erop dat wij subsidie kunnen verstrekken aan publieke instellingen, maar ook aan non-profit-instellingen. Daarop valt natuurlijk nog minder te sturen dan op publieke instellingen. Niettemin is het mogelijk dat non-profit-instellingen op een wezenlijke manier bijdragen aan de uitvoering van provinciaal beleid, zodat het van belang kan zijn om daaraan subsidie te verstrekken. Daarom dient de afwijkmogelijkheid in stand te blijven.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Wat vindt de gedeputeerde van de suggestie van de CDA-fractie, zojuist gedaan?

De heer **Van Beveren** (GS). Herhaalt u die suggestie eens even...

De heer **Babijn** (CDA). Ja, dank je wel, gedeputeerde... Op het moment dat aan zo'n organisatie subsidie wordt verstrekt boven de norm, kan het college dat verantwoorden via de besluitenlijst van zijn vergadering die wekelijks plaatsvindt. Achteraf, een jaar later, kan een en ander nog eens uitgebreid uit de doeken worden gedaan, maar op het moment dat het college wil afwijken, wordt dit gewoon in de besluitenlijst vermeld.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat is een prima voorstel, voorzitter; dat doen wij nu ook al. Men kan het én lezen in de besluitenlijst van GS, én wij kunnen het nog eens in de jaarrekening opnemen. Daarmee heeft men een totaaloverzicht.

De heer **Haaze** (PVV). Ik denk, voorzitter, dat de heer Babijn het door ons ingediende amendement heel goed heeft gelezen. Zo staat het er namelijk: "onverwijld in kennis stellen". Dat is het enige wat wij willen bereiken.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, ik leg de heer Babijn de volgende vraag voor. Wat is nu het verschil, of een en ander in het kader van de jaarrekening bekend wordt gemaakt, of via de besluitenlijst van GS? Immers, de Staten hebben de bevoegdheid waar het hier om gaat, uit handen gegeven.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik ben ingegaan op een opmerking van mevrouw Van Unen. Een jaar later vind ook ik wat laat. Welnu, doe het dan via de besluitenlijst van GS. Dan ben ik tevreden. Het college geeft op die manier gewoon openheid van zaken. Dat heeft het steeds gedaan en dat kan het in deze situatie ook doen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Als het college een besluit neemt naar aanleiding van een subsidie-aanvraag wordt dat altijd op zijn besluitenlijst vermeld. De Staten kunnen daar dus kennis van nemen. Dat een en ander ook nog achteraf, verzameld, in de jaarrekening wordt toegelicht, lijkt mij prima. Wij vinden dat het mogelijk moet blijven dat door het college van de norm wordt afgeweken. Als het college eerst naar de Staten moet, kost dat veel tijd en ontstaan er gemakkelijk discussies die mijns inziens onnodig zijn. Het college ontraadt de Staten de aanvaarding van amendement nr. 6.

Hoe kan er nu worden gecontroleerd in die zin dat subsidie niet wordt gebruikt voor salarissen boven de norm? Voorzitter. Dat gebeurt aan de hand van een formulier dat vooraf moet worden ingevuld. Daarop moet worden aangegeven of men van de norm afwijkt en een hoger salaris betaalt. Als wordt verklaard dat dat niet het geval is en als dat wordt bevestigd met een handtekening, nemen wij aan dat dat ook de waarheid is. Er vinden overigens wel steekproeven plaats om na te gaan of het klopt.

Voorzitter. De door de heer Hijgenaar ingediende motie komt erop neer dat wij naar een lagere norm gaan. Eerst was er de situatie van 2012, er ligt nu een voorstel, en dan zou het college weer de opdracht krijgen om naar een lagere norm te gaan... Voorzitter, dat wordt wel heel erg een zig-zag-beleid. Verwijzend naar datgene wat ik de heer Haaze al heb gezegd, onderstreep ik dat wij op die manier zouden afwijken van in IPO-verband gemaakte afspraken. Het kan allemaal en het gaat om een bevoegdheid van de Staten, maar het lijkt ons niet wenselijk.

De heer **Hijgenaar** (D66). Als gevolg van deze motie hoeft er niet van andere provincies te worden afgeweken. U kunt dit, wat mij betreft, in IPO-verband doen. Bovendien is er geen sprake van een zig-zag-beleid. Neen, het gaat om het doorzetten van het beleid dat wij in november 2012 hebben ingezet. Uw voorstel beoogt reparatie van enkele problemen, verbonden aan dat beleid. Deze motie is erop gericht dat dat beleid, zonder problemen, wordt uitgevoerd.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De motie is mijns inziens zo vaag geformuleerd, dat ik niet weet welke kant wij er in de richting van de andere provincies mee op moeten. Er wordt gesproken over "schaalbaarheid" en over afhankelijkheid van de "zwaarte van de functie". Dergelijke termen blijven voor allerlei discussies vatbaar. Als de heer Hijgenaar iets "schaalbaar" vindt, geldt dat misschien niet voor mij. De PVV-fractie vindt 70% van een ministersalaris, het salaris van een gedeputeerde, een heel redelijk salaris, terwijl de heer Hijgenaar misschien denkt: wat verdienen die lui weinig... Daar komen wij niet uit, voorzitter. Het college ontraadt de Staten de aanvaarding van deze motie.

In de commissie hebben wij uitvoerig over dit statenvoorstel gesproken. Voor iedereen ging het vervolgens om een hamerstuk, behalve voor de SP-fractie. Ik had dan ook niet anders verwacht, mevrouw Van Unen, dan dat uw bijdrage zou zijn zoals die is geweest. Daar hebben wij respect voor.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik heb geprobeerd om consensus te bereiken, maar het college wijst de amendementen en de motie af. Dit is een voorstel dat lek is. Er is geen norm; er kan worden afgeweken. Een en ander onttrekt zich aan het zicht van de Staten die pas achteraf worden geïnformeerd. Het is geen goed voorstel.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. In plaats van "respect" had ik van de gedeputeerde liever gelijk gekregen.

De **voorzitter**. Dat kunnen wij ons voorstellen...

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De Staten hebben met deze verordening een signaal willen afgeven. Duidelijk hebben wij aangegeven dat wij er niet van gediend zijn dat er topinkomens worden verdiend bij door ons gesubsidieerde instellingen. Wat blijft er nu van dat signaal over? Wij hebben veel water bij deze wijn gedaan, zulks als gevolg van omstandigheden, waaronder wetgeving. Ik bepleit dat het college nadenkt over mogelijkheden om hiermee in communicatieve zin toch iets te gaan doen. Nogmaals, het gaat om het signaal dat wij

hebben willen afgeven, tegenover alle instellingen die bij ons subsidie aanvragen. Zij dienen te weten dat zij iets aan die topinkomens moeten doen. Dat moet overeind blijven. Ziet het college mogelijkheden om --als er bij het verstrekken van subsidie wordt afgeweken-- dit tegenover de instelling goed te motiveren, in de zin van: wij willen dit eigenlijk niet doen, maar doen het in dit geval wél, zij het met het verzoek om hier iets aan te doen?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, wat blijft er over? Er blijft in elk geval duidelijkheid over. Wij proberen die duidelijkheid landelijk te realiseren. Dat is mijns inziens positief. Men kan discussiëren over de hoogte van de te hanteren topinkomensnorm, maar ik hoop dat wij elkaar op een goede manier hebben gevonden.

Bepleit is dat wij het een en ander aan communicatie doen. Voorzitter, dat kan. In de PZC heeft men overzichten kunnen zien, in het nabije verleden maar ook eerder. In Zeeland zijn er maar enkele instellingen die boven de norm uitkomen. Die kunnen wij natuurlijk best nog eens aanschrijven of -spreken, in de zin van: denkt u er, gelet op het signaal dat de Staten afgeven, nog eens over na of het wel verstandig is om dit te blijven doen. Voorzitter, méér kan het niet zijn; wij kunnen de instellingen niets opleggen.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. In mijn betoog heb ik aangegeven dat wij onder voorwaarden met dit voorstel akkoord zouden kunnen gaan. Welnu, aan die voorwaarden is niet voldaan en zal waarschijnlijk ook na de stemmingen niet zijn voldaan. Als gevolg daarvan zal mijn fractie tegen het voorstel stemmen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Voor mij geldt dezelfde stemverklaring.

Amendement nr. 4 van het lid Haaze inzake een aantal tekstuele verduidelijkingen, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvZ en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 5 van het lid Haaze inzake een norm, gelijk aan 70% van de WNT-norm, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvZ en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 6 van het lid Harpe inzake het laten vervallen van artikel 5, lid 5, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, D66, de SP, de PVV en de PvZ voor dit amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, het CDA, de VVD, de PvdA en de CU voor dit voorstel hebben gestemd.

In stemming komt motie nr. 7 van het lid Hijgena c.s. over een topinkomensnorm die schaalbaar is, afhankelijk van de zwaarte van de functie enz.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Mijn fractie heeft begrip voor datgene wat de fractie van D66 met deze motie beoogt, maar de tekst is zó vaag geformuleerd --de gedeputeerde heeft daar terecht op gewezen-- dat aanvaarding weer tot nieuwe discussies zou leiden, hetgeen ons niet wijs lijkt.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de PVV voor de motie hebben gestemd.

34. Statenvoorstel fusie gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap De Grevelingen met -schap Het Haringvliet, tot GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta (SERV-135)

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. De provincie heeft een taak op het gebied van natuur en recreatie. Het zijn belangrijke sectoren voor onze inwoners, de toeristen en onze economie. Het is dan ook niet voor niets dat de provincie al vele jaren deelneemt aan het Natuur- en recreatieschap De Grevelingen. De PVV-fractie onderschrijft de argumenten die worden aangevoerd om beide genoemde schappen samen te voegen tot een nieuwe organisatie. Voor onze fractie heeft daarbij

de doorslag gegeven dat deze samenvoeging een wens is van beide schappen, en dat dit dus niet van bovenaf is opgelegd.

De heer **Van Dijen** (SP). Als u de notulen van de laatste vergadering van de commissie REW heeft gelezen --dat neem ik aan-- weet u dat deze opmerking toen ook al door mij is gemaakt. In reactie daarop is gezegd dat het initiatief tot deze fusie is gekomen van de provincie Zuid-Holland, en dus niet van de schappen zelf. Wat u zojuist beweerde, klopt niet.

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Ik heb inderdaad gelezen dat het initiatief oorspronkelijk bij Zuid-Holland lag, maar beide schappen waren het ermee eens. Ze zijn er dus mee akkoord gegaan.

Voorzitter. Mogelijk is deze samenvoeging voordelig, maar mijn fractie vindt dat wij ons niet rijk mogen rekenen want de kosten zitten 'm natuurlijk niet alleen maar in het bestuur. Het meeste geld gaat naar beheer en onderhoud van het gebied en dat bedrag wordt als gevolg van deze fusie natuurlijk niet geringer.

Het is een goede zaak dat wordt gesteld dat opschaling niet mag leiden tot stijging van de deelnemerskosten. Ook de opdracht voor het nieuwe schap om naar meer inkomsten te zoeken, heeft de instemming van mijn fractie. Verder vinden wij het goed dat in artikel 28 van de regeling is opgenomen dat de begroting van het nieuwe schap alleen kan worden vastgesteld wanneer beide provincies ermee instemmen.

Voorzitter. De splitsing van de kosten en de reserves voor de twee gebieden biedt de zekerheid dat de kosten die Zeeland draagt, vergelijkbaar blijven met datgene wat de provincie nú aan het Grevelingen-schap bijdraagt.

Mijn fractie kan met dit voorstel instemmen. Zij gaat er daarbij vanuit dat GS zorgdragen voor een blijvende en kundige bestuurlijke en ambtelijke inbreng van de provincie Zeeland in het nieuw te vormen schap.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik heb bij de behandeling van het vorige voorstel getracht om met het college consensus te bereiken --het is mij toen niet gelukt-- en dat ga ik nu weer doen. Ik hou vol, en wellicht lukt het bij mevrouw Schönknecht wél. Immers, in de commissie heeft zij zelf een uitdaging verwoord door te zeggen: dit is het begin en wij willen het graag breder trekken.

Voorzitter. In het begin was ik kritisch gestemd over dit voorstel. Daarin wordt gesproken over het verminderen van bestuurlijke drukte, een strategische en een tactische tafel, met een secretaris als baas enz. Je vraagt je dan af: wat kan een provincie Zeeland of een Grevelingen-schap daarin nog betekenen? Maar goed, de

gedeputeerde gaf in de commissie aan dat, wanneer dit zo werd gedaan, hopelijk andere partijen zich zouden aansluiten. Het staat ook in het voorstel: er is pas sprake van substantiële vermindering van bestuurlijke drukte als de samenwerking wordt uitgebreid naar de andere Deltawateren.

Het is deze input, voorzitter, die ik heb gebruikt bij het opstellen van een motie. Het gaat in feite om een oud GroenLinks-verhaal. Al vaker hebben wij het geprobeerd. De consensus die ik probeer te bereiken, komt neer op: laten wij instemmen met dit voorstel, maar tegelijkertijd de zojuist aangegeven wens uitspreken. Dit is een goed begin, maar wij houden het college eraan dat de vermindering van de bestuurlijke drukte en het beter regelen van de belangen van natuur en recreatie in de Zuidwestelijke Delta breder worden aangepakt.

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 25 april 2014;

gelet op het Statenvoorstel Fusie Gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap De Grevelingen met het schap Het Haringvliet, tot de GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta;

overwegende dat:

- het voorstel een goede aanzet kan zijn voor en verdere ontwikkeling van een bestuurlijke organisatie voor de Deltawateren op stroomgebied niveau;
- een dergelijke bestuurlijke organisatie gewenst is voor een optimale behartiging van natuur- en recreatiewaarden in de Zuidwestelijke Delta;

spreken uit dat:

- het wenselijk is overleg te starten met de drie Deltaprovincies om op korte termijn te komen tot een samenwerkingsverband alwaar de natuur- en recreatiewaarden voor het gehele stroomgebied van de Zuidwestelijke Delta behartigd kunnen worden;
- het tevens wenselijk is dat Provinciale Staten zich actief vertegenwoordigd weten binnen dit samenwerkingsverband;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om dit overleg zo spoedig mogelijk vorm en inhoud te geven en de Staten hierover te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 8.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. In de commissie heeft mijn fractie duidelijk aangegeven dat zij dit voorstel steunt. Waar het gaat om de mogelijkheid om dit nieuwe schap uit te breiden, vinden wij het, evenals de heer Harpe, een goede zaak dat daar in elk geval naar gekeken wordt maar wij vinden het nu nog te vroeg om hiervan nu al iets te vinden.

Door de fractie van de PvdA zal een motie worden ingediend. Ik denk dat dat gebeurt omdat men vreest dat het natuurbelang op de aangegeven wijze onvoldoende wordt gewaarborgd. Ik hoor het graag van de heer Van Haperen als deze veronderstelling niet juist is, maar dit is in elk geval mijn indruk. Welnu, wij constateren dat in het voorliggende voorstel het natuurbelang niet als allerbelangrijkste factor allesbepalend is, en dat beschouwen wij als winst. Het dient immers te gaan om een evenwichtige balans tussen de verschillende belangen. Maar ja, voor de PvdA-fractie kan gelden dat het natuurbelang te licht wordt bevonden. Tegen die achtergrond kan ik mij de motie wel voorstellen; dat is dan een verschil met de visie van de PvZ.

Voorzitter. Ik denk dat wij deze motie niet moeten steunen, maar wel kunnen instemmen met het statenvoorstel. Ons inziens is in dit voorstel het natuurbelang op voldoende wijze geborgd. Ik voeg hieraan toe dat men niet alles op voorhand moet dichttimmeren om daarmee alles op slot te zetten. Wij maken ons al zorgen over de rem op en de blokkades voor economische doelen als gevolg van Natura 2000. Dat effect moet niet nog eens worden versterkt. Wij zeggen dan ook: laat de nieuwe club waarvan in dit voorstel sprake is, eerst eens aan de slag gaan. Er kunnen altijd nog maatregelen worden genomen wanneer blijkt dat de uitkomsten voor de natuur werkelijk zo slecht zijn. Wij hebben er alle vertrouwen in dat het goed zal gaan en steunen het voorstel.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. De heer Robesin wordt op zijn wenken bediend. Ook ons gaat het om de door hem genoemde evenwichtige balans, maar dat missen wij nu nog in het voorstel. Ik kom er straks op terug.

Uit de stukken en de in de commissie REW gevoerde discussie komt naar voren dat de voorgestelde fusie vooral is ingegeven door de Zuid-Hollandse situatie. In Zeeland hebben wij alleen te maken met het Natuur- en recreatieschap De Grevelingen. Deze fusie levert ons dan ook nauwelijks tot geen voordeel op. De facto komt de provincie Zeeland met de fusie meer op afstand te staan van de beleidsuitvoering met betrekking tot

De Grevelingen, en het is nog maar de vraag of dat een gunstige ontwikkeling is.

In het statenvoorstel en ook in de brief van het college die de Staten als aanvulling hebben ontvangen, wordt gesuggereerd dat de nieuwe GR de opmaat zou kunnen zijn naar één uitvoeringsorganisatie voor gehele Zuidwestelijke Delta.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik had niet verwacht dat ik een zo recht-uit-het-hart-betoog van de heer Van Haperen zou horen, maar de door hem genoemde uitgangspunten onderschrijf ik volledig. Inderdaad, er zijn voor ons nauwelijks voordelen en wij hebben nu alleen te maken met het schap De Grevelingen. De meerwaarde voor de provincie Zeeland ontbreekt in feite. Vooruitlopend op het slot van het betoog van de heer Van Haperen vraag ik mij af of hij, gelet op deze uitgangspunten, niet met het statenvoorstel zal instemmen. Dat proef ik nu...

De heer **Van Haperen** (PvdA). Neen...

De heer **Van Dijen** (SP). Dáár was ik al bang voor!

De heer **Van Haperen** (PvdA). Sterker nog, ik zal straks zeggen dat wij met het voorstel instemmen, maar dat doen wij vooral op grond van de overweging dat dit iets is dat ons vanuit de Zuid-Hollandse situatie wordt aangereikt. Zuid-Holland wil meer efficiency tot stand brengen. Op zich begrijpen wij dat; wij kunnen daarmee instemmen, zij het met enkele kanttekeningen.

De heer **Van Dijen** (SP). Mijn conclusie is, voorzitter, dat de heer Van Haperen hiermee vooral wil instemmen om de provincie Zuid-Holland een pleziertje te doen. Daar komt het dan op neer, ondanks de nadelen die er voor ons zijn.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Neen. Er ligt een voorstel waarvan wij de indruk hebben dat het vooral vanuit de provincie Zuid-Holland is ingestoken. Voor zover ik het kan overzien, denk ik dat er van Zeeland geen initiatieven zijn uitgegaan om het op deze manier in te steken. Op zich hebben wij begrip voor de opstelling van Zuid-Holland en op zich kunnen wij hiermee instemmen.

Voorzitter. Aan de gedachte dat deze fusie de opmaat zou kunnen zijn naar één uitvoeringsorganisatie voor de gehele Zuidwestelijke Delta, is mijn fractie nog niet toe. Wij zijn ons zeer bewust van het feit dat de beleidsuitvoering en het beheer van de Zuidwestelijke Delta als geheel een hoge urgentie hebben --dat wordt ook door de fractie van GroenLinks gesteld-- maar of daarvoor het

instrument van de GR moet worden ingezet, is voor ons zeer de vraag.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, als de heer Van Haperen dit uit mijn motie heeft opgemaakt, heeft hij het verkeerd begrepen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Ik leg u wat dit betreft een vraag voor. Het gaat om een urgente kwestie maar wij zijn wat dit betreft nog niet toe aan een GR. Wij vinden dat er eerst een analyse van knelpunten en behoeften moet plaatsvinden en dat daar vervolgens het juiste instrument bij gekozen kan worden. Misschien is dat een GR, maar wellicht zijn er ook andere oplossingen.

De heer **Harpe** (GL). Mijn conclusie is dat u de motie onderschrijft. Immers, wat u nu zegt komt overeen met de intentie van de motie; het staat er niet anders.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Ik dank u wel voor deze "aanbeveling", als ik het zo mag zien...

Voorzitter. Er zijn verschillende oplossingen mogelijk. Eén daarvan is voor het Veerse Meer gekozen. Daar hebben wij, betrekkelijk recentelijk nog, afscheid genomen van een GR. Het uitvoerend beheer wordt nu door het waterschap gedaan en wij hebben de indruk dat die opzet goed werkt. Ik voeg hieraan een ander voorbeeld toe. In de Oosterschelde is nu een Nationaal Park werkzaam. Er zijn ervaringen opgedaan met een Alliantie Oosterschelde. De geluiden die wij wat dat betreft horen, zijn verschillend maar wij vinden dat dergelijke opties eerst geanalyseerd en geëvalueerd moeten worden, om vervolgens tot de keuze van een instrument te kunnen komen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De PvdA moet je altijd een beetje scherp houden... Als er nou érgens sprake is van bestuurlijke drukte, is het wel in de Oosterschelde. Als wij daar iets aan zouden kunnen doen, zou dat ontzettend goed zijn.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Daar zijn wij het over eens, maar wij onderstrepen dat er niet in deze fase moet worden gekozen voor een oplossing die vanuit de geschiedenis op ons afkomt. Eerst moeten knelpunten en behoeften worden geanalyseerd om vervolgens daar een oplossing bij te kiezen. Nogmaals, dat zou een GR kunnen zijn, maar dat staat voor ons op dit moment niet vast.

De heer **Colijn** (CU). Ik ben het helemaal eens met uw laatste opmerking, maar waarom doet u dat in dit geval nou net niet?

De heer **Van Haperen** (PvdA). Nou, omdat de situatie in Zuid-Holland een andere is. Men heeft daar te maken met verschillende natuur- en recreatieschappen. Daar bestaat de behoefte om -- ik zeg het simpel-- schoon schip te maken, die schappen bij elkaar te voegen. Daar hebben wij begrip voor.

De heer **Colijn** (CU). Zuid-Holland heeft er behoefte aan om schoon schip te maken, maar dat geldt niet voor Zeeland en het schap De Grevelingen. Ik zou zeggen: laat Zuid-Holland eerst maar zijn zaken doen. Daarna kan op grond van inhoud en argumenten worden beoordeeld of een dergelijke fusie een zinvolle zaak is, of niet. U zegt dat u die werkwijze wel in een later stadium wil volgen, na analyse, evaluatie enz., maar in deze situatie doet u dat niet.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Wat de Zuidwestelijke Delta betreft hebben wij te maken met drie provincies die moeten samenwerken. Wij moeten gezamenlijk Deltabeleid formuleren. In het geval van de noordelijke Delta heeft Zuid-Holland een probleem en ik meen dat Zeeland daarvoor begrip moet hebben. Ook al zijn de voordelen aan onze kant niet zo groot, het feit dat ze aan de Zuid-Hollandse kant groot zijn, is voor mijn fractie aanleiding om te zeggen dat zij met dit voorstel kan leven. Dat is onze positie.

Voorzitter. In de commissie REW is gediscussieerd over de democratische controle, met name de aansturing van de subcommissies en hun ambtelijke secretaris. In de brief van GS wordt aangegeven dat aansturing en verantwoording in instructies kunnen worden geregeld. Mijn fractie gaat ervan uit dat het college erop toeziet dat die instructies er komen. Zij vraagt de gedeputeerde om in de commissie REW verslag te doen van de wijze waarop dit wordt georganiseerd.

Vervolgens, voorzitter, ga ik in op de positie van recreatie en natuur in de nieuwe GR, en op de balans tussen beide. De twee bij deze fusie betrokken schappen zijn in de jaren zeventig van de vorige eeuw nadrukkelijk in het leven geroepen om de natuurwaarden en de recreatieve potenties van deze afgesloten Deltawateren in onderlinge afhankelijkheid te ontwikkelen. Daartoe zijn toen ruimtelijke zoneringsmodellen ontwikkeld. Het is geen toeval dat juist in De Grevelingen het concept van de Eco 2-gedachte is ontwikkeld, waarbij natuur en recreatie samen opmarcheren en waarbij Natura 2000 geen blokkade is voor recreatieve ontwikkeling, maar natuurontwikkeling juist recreatieve ontwikkeling kan stimuleren en ondersteunen.

Voorzitter. De nieuwe GR draagt, als haar voorgangers, de naam "Natuur- en recreatieschap", maar over de natuur en over de verhouding tussen

natuur en recreatie wordt weinig gezegd. In de toelichting ligt de nadruk sterk op de toeristisch-recreatieve ontwikkeling. De begrippen "Eco 2", "Natura 2000" en "balans tussen natuur en recreatie" komen in het stuk niet voor. Wat wij in regeling en toelichting missen, is de noodzaak van een goed gezonde ontwikkeling en de borging van een goede balans tussen die twee. Het is niet zo, voorzitter, dat wij de natuur het primaat zouden willen geven. Ons gaat het erom dat er sprake is van een goede balans en dat die balans wordt geborgd.

Het liefst zou mijn fractie de artikelen 4 en 5 op dit punt amenderen, maar wij realiseren ons dat dit --gelet op de voltooide besluitvorming in de Staten van Zuid-Holland en in diverse gemeenteraden-- tot een bestuurlijk ingewikkelde situatie zou leiden. Wij dienen daarom een motie in waarmee het college de opdracht wordt gegeven om de geschetste balansgedachte en het bepleite "huwelijk" van recreatie en natuur verder uit te werken in de ontwikkel- en beheerplannen van het nieuwe schap.

Voorzitter. Ik merk hierbij nadrukkelijk op dat wij dit doen in de wetenschap en in het vertrouwen dat de beoogde borging in goede handen is bij dit college, gedeputeerde Schönknecht in het bijzonder. Echter, wij vinden het zeer belangrijk dat de essentie van het genoemde "huwelijk", dat in de oude natuur- en recreatieschappen geborgd was, wordt doorgegeven en geïmplementeerd in de nieuwe organisatie. Wij willen dit duidelijk maken aan de hand van een uitspraak van Provinciale Staten van Zeeland.

De **voorzitter**. Door de leden Van Haperen en Evertz is de volgende motie ingediend;

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 25 april 2014;

kennisgenomen hebbend van het statenvoorstel fusie GR De Grevelingen en GR Haringvliet tot GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta;

overwegende dat:

- De Grevelingen en Het Haringvliet grote betekenis hebben voor de recreatie en de regionale economie van het noordelijke Deltagebied, en tegelijkertijd natuurgebieden zijn van internationale importantie;*
- deze verschillende belangen naar de toekomst toe alleen in een onderlinge afhankelijkheid verder kunnen worden ontwikkeld, respectievelijk voor komende generaties kunnen worden behouden;*
- het borgen van de balans tussen deze verschillende belangen een kerntaak is van de provinciale overheid en daarmee ook van het nieuwe natuur- en recreatieschap;*

- bovenbedoelde borging en onderlinge afhankelijkheid niet of slechts zijdelings worden genoemd in de doelen en taken van het nieuwe schap (zie met name art. 4 en 5 van de GR);*

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- een evenwichtige ontwikkeling van natuur en recreatie in De Grevelingen en Het Haringvliet als uitgangspunt te nemen bij de aansturing van het nieuwe natuur- en recreatieschap;*
- de borging van de balans tussen de verschillende belangen en hun ontwikkeling in onderlinge afhankelijkheid expliciet uit te werken in de op te stellen ontwikkel- en beheerplannen;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 9.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Het college stelt de Staten voor om in te stemmen met de fusie van de twee genoemde schappen. Wat de VVD-fractie betreft gaan de Staten met dit voorstel akkoord. Onze fractie heeft hier geen bezwaren tegen en meent dat er in de nabije toekomst voordelen mee behaald kunnen worden.

De argumenten voor deze samenvoeging, die in het statenvoorstel naar voren worden gebracht, vindt de VVD-fractie niet alle even overtuigend. Het is mooi om te streven naar vermindering van bestuurlijke drukte, maar voor Zeeland is dit met deze fusie niet direct aan de orde. Dat op termijn de vergaderfrequentie zal afnemen, zou wel eens een illusie kunnen blijken te zijn. Een fusie is daarvoor trouwens ook niet nodig. Overigens, wanneer een hoge vergaderfrequentie leidt tot goede resultaten is het probleem van zo'n hoge frequentie ook wel heel relatief.

Dé reden om voor deze fusie te zijn, is dat zaken op de schaal van de Zuidwestelijke Delta in samenhang kunnen worden aangepakt. Het watergebied van de Zuidwestelijke Delta is één geheel; het bestaat niet uit losse, van elkaar gescheiden delen. Dat weten wij natuurlijk allang. Wat mijn fractie betreft is deze fusie dan ook een voorloper van een nog meer omvattende GR. Ik zou zeggen: breid het maar uit tot Volkerak Zoommeer en Oosterschelde. Dat kan leiden tot flinke bestuurskracht, in het voordeel van natuur en recreatie. Wij zien natuur en recreatie graag als twee zijden van dezelfde medaille; ze staan in dienst van elkaar.

Dat het aangaan van een GR vragen oproept over democratische borging is nieuw noch vreemd, voorzitter. Ons inziens heeft het college vragen hierover in zijn brief van 22 april afdoende beantwoord.

De provincie Zeeland draagt jaarlijks 120.000 euro bij aan het Grevelingenschap. Dat zal ook maximaal het bedrag zijn dat de provincie aan het nieuwe schap bijdraagt, aldus het statenvoorstel. De VVD-fractie is van mening dat daar een beduidend bedrag van afkan. Wat vindt het college hiervan? Graag verkrijgen wij wat dit betreft een standpunt of een inschatting. In het voorstel vinden wij de passage hierover wat voorzichtig gesteld.

Voorzitter. Wij weten dat de provincie Zuid-Holland als eerste heeft voorgesteld om tot deze fusie te komen. De redenen begrijpen wij. De VVD-fractie vindt in dezen een coöperatieve houding van onze provincie op haar plaats. Gezamenlijk, als goede burens, optrekken, vergroot de kansen op het realiseren van ook voor ons belangrijke doelstellingen. Wij denken hierbij ook maar weer eens aan een zout Volkerak-Zoommeer.

Zoals al gezegd, voorzitter, stemmen wij graag met dit voorstel in. Wij zien graag dat de provinciale bijdrage wordt verlaagd, maar stellen onze instemming daar niet van afhankelijk.

De heer **Van Dijen** (SP). U geeft een aantal argumenten en ik waardeer het altijd van de VVD-fractie dat zij de discussie voert op basis van argumenten. U stelt onder meer dat voor uw fractie de argumenten voor deze samenvoeging niet allemaal even overtuigend zijn. U vermeldt vervolgens een trits zaken waarin ook ik nadelen zie en waarbij ook ik vraagtekens zet. Wat mij echter van de discussie in de commissie REW het meest is bijgebleven, is dat u daarbij opmerkte: de argumentatie in het statenvoorstel is "flinterdun". Wat heeft nu uw opvatting, toen verwoord, doen "bijdraaien"?

De heer **Ruissen** (VVD). Om te beginnen meen ik dat ik niet over een "flinterdunne" argumentatie heb gesproken, maar over een "wat dunne" argumentatie. Niettemin heeft u wat dit betreft wel enigszins gelijk. Trouwens, ik heb dit zojuist herhaald. Waar in de argumentatie het begrip "bestuurlijke drukte" wordt aangehaald, relatiever ik dat. Ook het aspect "vergaderfrequentie" vind ik, eerlijk gezegd, bij uitstek een dun argument.

Voorzitter, waar de heer Van Dijen van oordeel is dat ik van standpunt gewisseld ben...

De heer **Van Dijen** (SP). Ik heb gevraagd waarom u eerst heeft gesteld dat de argumentatie flinterdun is en u nu zegt: wij stemmen ermee in, ook al is niet alles even overtuigend. Ik proef hierin tegenstrijdigheid.

De heer **Ruissen** (VVD). Tegenstrijdig is het niet. Van meet af aan heb ik aangegeven dat ik voordelen zie in deze fusie, maar ik was daarbij wat voorzichtig. Sinds de laatste vergadering van de

commissie REW heb ik mijn mening wat "doorgezet" in de richting van... Voorzitter, mijn fractie is, alles afwegend, ruimschoots vóór deze fusie. De suggestie dat ik van standpunt zou zijn gewisseld, klopt naar mijn idee niet helemaal, beter gezegd: helemaal niet.

De heer **Van Dijen** (SP). In de notulen van de vergadering van de commissie REW staat onder meer het volgende: "De heer Ruissen vraagt naar de voordelen van de fusie c.q. de nadelen voor Zeeland bij het uitblijven ervan. De argumentatie is dun.". Voorzitter, dat is toch een heel ander verhaal dan datgene wat ik nu van de heer Ruissen hoor.

De heer **Ruissen** (VVD). Dat bestrijd ik. De vorige keer heb ik zo'n duidelijk standpunt niet contra ingenomen. Ik ben dus niet van standpunt gewisseld. Niettemin zijn er voors en tegens en was de argumentatie wat dun. Overigens, voorzitter, gaat dit allemaal van onze spreektijd af... Na mij komt er nog een fractiegenoot.

De **voorzitter**. Volgens mij is uw standpunt duidelijk...

De heer **Ruissen** (VVD). Dat dacht ik ook.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter, het standpunt van de VVD-fractie is juist níet duidelijk! Het standpunt dat zij nu inneemt, staat haaks op datgene wat de heer Ruissen in de commissie heeft gezegd. Maar goed, ik ga de heer Ruissen niet verder belasten in zijn laatste twee minuten.

De **voorzitter**. Wat de heer Ruissen nú heeft gezegd, is volgens mij voor iedereen goed te verstaan. Dát is wat ik bedoel. Dat is niet dun, niet flinterdun maar helder.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. In de eerste plaats wil mijn fractie het college bedanken voor de brief die de Staten deze week nog hebben ontvangen. Immers, wij waren toch enigszins "verlegen", hetgeen ook uit de tot nu toe geleverde bijdragen blijkt. Wij doen iets, maar wij moeten naar de argumenten zoeken die daarbij behoren, dat was zo'n beetje de situatie tijdens het overleg in de commissie. Daarom zijn wij content met deze brief die zaken heeft opgehelderd.

In de commissie hebben wij gezegd dat, als je dan toch dergelijke dingen doet, het in beginsel direct breder getrokken moet worden. Waarom? Niet in politiek, bestuurlijk of democratisch opzicht, maar meer met de invalshoek dat sommige zaken qua inhoud om een integrale aanpak vragen. Onze fractie is dan ook voor het breder trekken van de samenwerking waarover wij nu spreken. Wij vinden het jammer dat daarvoor niet al meteen in beginsel

is gekozen. Wij zien het onderhavige voorstel als het ware als een investering in een kapstok.

Wat de stemverhoudingen betreft leg ik de gedeputeerde de volgende vraag voor. Het kan toch niet zo zijn dat wij minder zeggenschap krijgen over ons eigen beleid en over zaken die in onze eigen provincie spelen? Ik heb begrepen dat er sprake is van een vetorecht, maar dat gebruik je -- om het in bestuurlijke zin chique te houden-- niet zo gauw. Hoe wordt nu gewaarborgd dat wij bij de aangegeven stemverhoudingen toch genoeg zeggenschap houden over zaken in onze eigen provincie? Ons inziens dient het Zeeuwse beleid ook in gemeenschappelijke regelingen als deze leidend te blijven.

Veel is al gezegd over de vraag of deze fusie veel efficiency oplevert. Voorzitter, wij zien dat niet. Wij vinden het jammer dat er geen taakstellende bezuiniging is meegegeven. Dat doen wij bij bibliotheken, sociale onderzoeksinstellingen enz. ook; waarom doen wij het hier dan niet?

Verder vraag ik de gedeputeerde, of er nog een vervolg komt. Hoe is het gesteld met de ambitie van het college om daarop in te zetten?

Voorzitter, wat ons betreft hoeft datgene wat wordt beoogd met de motie van de PvdA-fractie, niet. Tijdens de commissievergadering is op dat aspect al ingegaan en ook in de brief van het college worden er opmerkingen over gemaakt. Voor datgene wat in de motie wordt bedoeld, is aandacht. De bereidheid is uitgesproken om dat op te pakken. In die zin geldt hier: een man, een man, een woord, een woord. Wat de SGP betreft geldt dat zeker ook voor vrouwen...

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. De heer Dorst zou een punt hebben wanneer het om een zuiver Zeeuwse aangelegenheid zou gaan. Dan zouden wij hier aan een woord van het Zeeuwse college van GS wat hebben. Echter, in deze situatie hebben wij te maken met twee provincies en een aantal gemeenten, in het kader van een GR. In onze interpretatie is een en ander in de regeling onduidelijk omschreven, terwijl het in de toelichting ontbreekt. Wij hebben er behoefte aan dat Zeeland duidelijk markeert wat zijn positie is. Duidelijk moet zijn wat onze opvattingen zijn over de verhouding tussen natuur en recreatie, in de geest van de Eco 2-gedachte. Dat is voor anderen geen gemeengoed. Tegen die achtergrond meen ik dat het zeker zin heeft dat de Staten hierover een uitspraak doen.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Ook in de huidige situatie is er met betrekking tot het Grevelingenschap al sprake van twee provincies. Het gaat niet alleen om Zeeland.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Ik weet niet of u de GR voor De Grevelingen heeft bekeken, zoals het daarin is omschreven, maar dat heb ik wél gedaan. Ik constateer dat het daarin anders is omschreven dan het geval is in de nieuwe regeling. Ons inziens is er geen sprake van continuïteit tussen de huidige situatie en de toekomst, zoals vastgelegd in de nieuwe regeling.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Juist daarom roepen wij het college op om ervoor te zorgen dat -- ondanks het feit dat er sprake is van een voor Zeeland onvoordelige stemverhouding-- het Zeeuwse beleid voor ons grondgebied leidend blijft. Die toezegging verkrijgen wij graag.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Wij spreken thans over het voornemen om een fusie te bewerkstelligen tussen de twee genoemde schappen in de vorm van een GR Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. Dat vindt mijn fractie een misleidende benaming. Immers, Volkerak-Zoommeer, Oosterschelde en Westerschelde zijn bij deze fusie niet betrokken. Partijen in dit nieuwe gremium zijn vijf gemeenten en twee provincies. Een benaming als "Noordwestelijke Delta" zou beter op haar plaats zijn geweest. Gelukkig wil men in de wandeling spreken over "Deltaschap". Verwarring met het bestaande samenwerkingsverband van Zeeland, Zuid-Holland en Brabant, moet in elk geval voorkomen worden. Is het college bereid om alsnog aan de participanten een voorstel voor te leggen om deze misleidende en verwarrend benaming te voorkomen? Of wordt met deze benaming al geanticipeerd op toekomstige uitbreidingsmogelijkheden? Ik verwijs hierbij naar de motie van de heer Harpe. Is het laatste het geval, dan wil mijn fractie graag de beleidsvoornemens horen.

Voorzitter. Wanneer ervoor wordt gekozen van twee schappen één schap te maken, is dat een goede ontwikkeling in een land waar, in een woud van uiteenlopende bestuurlijke gremia, het overzicht nog wel eens ontbreekt. Bovendien wordt hierdoor de samenwerking versterkt. In het algemeen is D66 voorstander van opschaling, onder intrekking van een aantal kleinere organisaties. Zoiets vergroot transparantie en bevordert samenwerking.

Door deze fusie neemt de bestuurlijke drukte voor Zuid-Holland af. Voor Zeeland verandert er op dat gebied weinig. Wél kan de bestuurlijke drukte meer in het algemeen worden verminderd door minder frequent te vergaderen. Voorkomen moet worden dat hiervoor alsnog klankbordgroepen worden ingesteld.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Tussen Grevelingenmeer en Haringvliet is er geen directe verbinding in de vorm van open water. Dus rijst de vraag: wat is nu de aanleiding om bestuurlijke zaken samen te voegen als het over water gaat? Ook tussen de natuuropgaven en de beheersopgaven is er geen overeenkomst. Dus: waarom dan deze fusie?

Voorzitter. Het initiatief hiertoe is uit Zuid-Holland gekomen. Voor die provincie zal mogelijk de bestaande bestuurlijke drukte iets gaan afnemen, maar voor de provincie Zeeland ziet mijn fractie toch vooral nadelen. Ik noem er enkele. Deze fusie leidt tot een meer complexe en gelaagde organisatie. De provincie Zeeland zal alleen in het algemeen bestuur vertegenwoordigd zijn. In het dagelijks bestuur zit maar één partij namens Zeeland, ofwel van de provincie, ofwel van de gemeente Schouwen-Duiveland. In het zogenaamd adviserend orgaan, met daarin een cruciale positie voor de secretaris, heeft de provincie Zeeland zelfs geen enkele invloed.

De conclusie moet zijn dat er ingewikkelde beleidslijnen, met daarin nauwelijks een gemeenschappelijk belang, worden gecreëerd. De zorg van onze fractie richt zich echter nog het meest op de democratische aansturing en de verantwoording met betrekking tot dit grote, toch bijzondere natuurgebied Grevelingen-Haringvliet. Die lijkt ernstig te gaan mankeren.

Voorzitter. Inhoudelijk is de nieuwe organisatie helaas volledig gericht op recreatieve en toeristische ontwikkeling, terwijl de basistaak van een natuur- en recreatieschap ons inziens vooral gericht moet zijn op het natuurlijk beheren van een prachtig gebied. Opvallend vinden wij dat het aspect natuur nauwelijks terugkomt in de doelstellingen en de missie van de nieuwe organisatie, laat staan dat de uitvoering van de Natura 2000-doelstellingen goed tot haar recht komt. Slechts het budgetrecht is geborgd. Beide provincies hebben met betrekking tot de begroting het vetorecht.

Zoals de zaken er nu bij staan, voorzitter, vinden wij eigenlijk dat er een vehikel wordt opgetuigd terwijl dat niet op deze manier zou moeten. Wij voelen dan ook het meest voor doorpakken in de richting die in de motie van de fractie van GroenLinks wordt bedoeld. Laten wij dán in ieder geval iets regelen voor de hele Zuidwestelijke Delta, en niet alleen dit, op deze manier, inrichten.

De suggestie is gedaan om het bedrag dat wij hieraan besteden, te verminderen. Voorzitter, ik heb er al op gewezen dat wij bij de voorgestelde opzet al bijna geen invloed hebben. Als je vervolgens minder of niet betaalt, heb je nóg minder invloed. Wij pleiten ervoor dat er meteen

afspraken worden gemaakt waarmee duidelijk wordt hoe men gezamenlijk verder gaat.

In de tussentijd, voorzitter, zijn wij tegen het optuigen van organisaties die in feite de zaken verkeerd regelen, terwijl er voor ons geen belang bij zit. Als het dan tóch gaat gebeuren, vinden wij dat -overeenkomstig de motie van de heer Van Haperen-- het natuurbelang op een betere manier ingebracht moet worden. Wij zullen dan ook voor deze motie stemmen. Met het statenvoorstel kunnen wij niet instemmen omdat wij het daarmee inhoudelijk niet eens zijn.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. In de commissie heb ik al gezegd dat de overgang van het schap De Grevelingen naar het schap Zuidwestelijke Delta voor de provincie Zeeland niet direct een vermindering van bestuurlijke drukte oplevert. Ik ben het eens met degenen die dit hebben gezegd. Echter, wij weten allemaal --veel leden van de Staten zijn erbij betrokken-- dat wij in verband met de Zuidwestelijke Delta een heel grote overlegstructuur kennen. Wat er op dit moment gebeurt, is dat de governance van de Zuidwestelijke Delta in kaart wordt gebracht. Hoe gaan wij straks verder, na de Delta-beslissingen die er binnenkort aankomen? Daaraan worden de overlegstructuren aangepast en ook wordt nagegaan hoe op efficiënte wijze met bepaalde belangen kan worden omgegaan. De belangen van zo'n schap passen in het geheel van de Zuidwestelijke Delta, gelet op activiteiten als veiligheid, wateropgaven, natuur enz.

Wij zien dit dus zeer zeker als een opmaat naar een groter geheel. Je moet ergens beginnen. Deze eerste stap met Grevelingen en Haringvliet is volgens ons een goede stap om te komen tot een vehikel waaraan veel méér kan worden gehangen. Daarvan zijn al voorbeelden genoemd: Veerse Meer, Oosterschelde enz. Er zijn heel wat zaken die wij op dit moment allemaal afzonderlijk hebben geregeld. Een eerste stap naar gezamenlijkheid, voorzitter, zó zou ik dit graag willen zien.

Mevrouw Thomaes geeft aan dat de kosten 'm niet in het bestuur zitten. Dat klopt, voorzitter. Die zitten in het beheer, en dat beheer zal zeker niet minder worden. Echter, er komen meer inkomsten voor het schap, als gevolg waarvan de provinciale bijdrage zou kunnen worden verminderd. Een vraag hierover is voorgelegd aan de directeur van het schap. Los van deze fusie is sowieso aan het schap gevraagd om te komen met een voorstel aan de hand waarvan duidelijk wordt of en, zo ja, hoe onze bijdrage kan worden verlaagd.

Voorts pleit de PVV-fractie voor een goede vertegenwoordiging. Welnu, voorzitter, daar gaan de Staten zelf over.

De fractie van GroenLinks dringt erop aan dat een en ander breder wordt getrokken. Voorzitter, dat is inderdaad de bedoeling. Het is de bedoeling dat datgene wat wij nu opzetten, breder gaat aansluiten bij het Deltabeleid.

Het eerste punt van de motie van de fractie van GroenLinks is grondig toegelicht. In het tweede onderdeel wordt gesteld dat de Staten actief worden betrokken bij de vertegenwoordiging. Voorzitter. De vraag rijst wat de heer Harpe hiermee nu precies bedoelt. Wordt bedoeld dat er namens PS een vertegenwoordiging moet zijn in het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur? Als dat wordt verlangd, zou ik dit willen ontraden. Ik vind dat hier de kaders worden gesteld en dat er vervolgens binnen die kaders door GS wordt gehandeld. Het college komt met zijn stukken naar commissie en Staten om de zienswijze van de Staten te vernemen en vervolgens brengt de gedeputeerde een en ander in. Met andere woorden: als met het tweede onderdeel van de motie wordt bedoeld op een actieve vertegenwoordiging vanuit de Staten in het bestuur, heb ik daar moeite mee.

De heer Robesin meent dat het natuurbelang op voldoende wijze is geborgd. Voorzitter, de één vindt het voldoende, de ander onvoldoende. Dat is wellicht de balans waarop door de heer Van Haperen is gedoeld. Naar mijn mening hebben wij in de artikelen 4 en 5 het natuurbelang geborgd. Het is daarnaast evident dat wij de opgave die wij in het kader van Natura 2000 hebben, uitvoeren. De provincie sluit hiervoor subsidiecontracten af; dat zijn de zogenaamde SNL-contracten. Op deze wijze heeft de provincie een inbreng met betrekking tot de uitvoering.

De heer Van Haperen is ingegaan op de positie van de provincie Zuid-Holland, die méér schappen heeft en deze fusie ziet als een eerste opmaat. Komt de provincie Zeeland hierdoor meer op afstand te staan? Voorzitter. Met betrekking tot het "oude" schap was de inbreng van de provincie Zeeland 25%, en toch is er altijd op een goede manier samengewerkt. Het is niet zo dat Zuid-Holland de overmacht had. Volgens mij verloopt het allemaal in goede harmonie. Ik doel op het vaststellen van het beleid. Wat De Grevelingen betreft worden beleidsstukken gezamenlijk vastgesteld. Het is bij mijn weten nog nooit voorgekomen dat bij het nemen van beslissingen stemmen moesten worden geteld. Wij waren het eens, en anders zorgden wij ervoor dat wij het eens werden. De invloed die wij hadden, was 25%. Er zal nu sprake zijn van een lager percentage, maar volgens mij wordt het niet véél lager.

De vraag is gesteld of een GR wel het goede vehikel is en men ziet graag dat de knelpunten worden geïnventariseerd. Voorzitter. Ik denk dat de optie die nu gekozen is, zeker tegemoet komt aan

de doelen die wij voor ogen hebben en die zijn geformuleerd. Er komt straks, in het kader van de Delta-beslissing, een governancestructuur. Op dat moment kan opnieuw worden nagegaan wat daar het beste bij past, hoe een en ander wordt ingericht enz. Dan kan een antwoord worden gegeven op de vraag: gaan wij vanuit Zeeland de uitbreiding verder vormgeven?

Inderdaad, wij moeten gezamenlijk het Deltabeleid uitvoeren. Dat doen wij mijns inziens heel goed. Ik denk dat de drie provincies heel goed samen optrekken in het Deltagebied, waar wij elkaar dan ook écht nodig hebben. Immers, alle belangen zijn groot; ik denk aan landbouw, natuur, waterkwaliteit, recreatie enz. Op dit moment trekken wij met de andere provincies zeer intensief op in het kader van de Delta-beslissingen. Dat heeft alles te maken met de situatie ten aanzien van het Grevelingenmeer.

In verband met de democratische controle zijn vragen gesteld over de aansturing. Voorzitter. Zoals ik al in de commissie heb aangegeven, zijn wij vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. Uit dat bestuur wordt het dagelijks bestuur gevormd. Wij komen met de desbetreffende stukken naar de commissie REW en wij kunnen wat de te leveren inbreng betreft door de Staten worden gevoed. Natuurlijk neemt de gedeputeerde het Zeeuwse beleid als uitgangspunt voor het provinciale standpunt in het algemeen bestuur. Dat is voor mij geen vraag, maar een feit. Hier wordt het beleid vastgesteld en dat beleid nemen wij mee naar de GR Zuidwestelijke Delta.

De heer Van Haperen stelt dat de begrippen "Eco 2-gedachte" en "Natura 2000" niet in het voorstel voorkomen. Voorzitter. Er wordt een "Zicht op De Grevelingen-2" voorbereid. Dat is straks het beleidsplan voor het Grevelingschap. Ik zeg toe dat ik ervoor zal zorgen dat de balans ook in woorden nog beter wordt geborgd. Ik ben ervan overtuigd dat de balans tussen recreatie en natuur, de Eco 2-gedachte, voldoende aanwezig is, óók in de nu voor ons liggende stukken, maar er worden nog beleidsnota's gemaakt en daarin kan het nog wat beter worden opgeschreven. Als de intentie in elk geval is dat er sprake is van goed beheer, het koesteren van het landschappelijke bezit, de landschappelijke kracht, dan kan dat ook worden opgeschreven. Daar zal ik zeker op letten. De heer Van Haperen heeft het over een huwelijk en dringt erop aan dat de huwelijkse voorwaarden goed worden opgesteld. Welnu, daar ga ik voor zorgen.

De fractie van de VVD noemt het niveau van 120.000 euro en vraagt zich af wat het college daarvan vindt. Voorzitter. Ik heb al gezegd dat het college van oordeel is dat de bijdrage, als het kan, naar beneden moet. Moet er dan in dit verband sprake zijn van een taakstelling? Neen, wij hebben bepleit dat het schap met een voorstel komt waaruit

naar voren komt waar zich verdienmogelijkheden voor het schap voordoen en in welke mate daardoor de provinciale bijdrage zou kunnen worden verlaagd. Die voorstellen wachten wij nu af.

Inderdaad, voorzitter, zijn wij goede burenen en trekken wij samen op. Wij hebben het nu over het schap Zuidwestelijke Delta, maar er zijn ook nog andere belangen ten aanzien waarvan wij in dit gebied met Zuid-Holland en Brabant samenwerken. Tegen die achtergrond is het inderdaad zeer belangrijk dat wij goede burenen blijven.

Voorzitter. Ik ben blij dat de door het college geschreven brief voor voldoende duidelijkheid heeft gezorgd, zoals is gesteld door de SGP-fractie. Terecht is die fractie van mening dat wij nu investeren in een kapstok. Dat is nu een kapstok met twee haakjes, maar volgens mij kunnen er wel vijf jassen aan worden opgehangen. Het is een eerste stap om te komen tot... Dat zie ik niet alleen zo, zo wordt het ook gezien door de provincies Zuid-Holland en Brabant.

Wat de zeggenschap betreft ben ik al ingegaan op het percentage. Daarnaast, voorzitter, hebben wij nu in elk geval het recht om "neen" te zeggen tegen de begroting. Ik denk dat dit een belangrijk punt is. Als de begroting niet klopt en geen juiste vertaling is van het Zeeuwse beleid, zullen wij dit middel inzetten; het kan niet anders. Nogmaals, ons Zeeuwse beleid blijft leidend, ook waar het gaat om het schap Zuidwestelijke Delta.

Gesteld is dat de voor het schap gekozen naam verwarring scheidt. Voorzitter, dat geldt niet voor mij. De Zuidwestelijk Delta, dát is het gebied dat wij beogen en waar wij voor willen staan. Alles wat zich in dit gebied voordoet, kan mijns inziens aan één van de "haakjes van de SGP" worden gehangen.

Voorzitter. Waar het gaat om de inbreng van de CU-fractie weet ik niet waar ik moet beginnen. Die inbreng komt neer op: het is niks, het wordt niks en het zal nooit iets zijn. Alleen het geld is geborgd, zo wordt gesteld. Ik vind, voorzitter, dat dat niet waar is. De begroting is de vertaling van het beleid, en daarmee is ook het beleid geborgd. Bovendien is het niet juist, te stellen dat alleen het Zeeuwse belang het belang van De Grevelingen is. Zuid-Holland heeft wat dit betreft hetzelfde belang. Het gaat om de natuur, de kwaliteit van de natuur, de beleefbaarheid van de natuur; dat is óók het belang van Zuid-Holland.

"Doorpakken en breder"; dat is prima, voorzitter, maar ik heb geleerd dat je nooit iemand tegen zijn zin in gelukkig kan maken. Nogmaals, dit is een eerste stap waarmee wij laten zien dat wij het heel goed gaan doen. Volgens mij is er vervolgens sprake van uitbreiding. Ik denk hierbij aan de beslissingen die worden genomen, de kerstboom die nu is opgetuigd en die straks anders

zal worden ingericht. Volgens mij is het prima dat wij daarvoor nu al deze organisatie hebben.

De heer **Colijn** (CU). Gedeputeerde, u kent onze partij niet als een partij die zegt: het is niks, het wordt niks, het zal ook nooit wat worden. Zo zitten wij niet in elkaar. Ik heb alleen gezegd dat het nu gepresenteerde vehikel met de verkeerde argumenten is opgetuigd, en dat het in feite zo niet had moeten gebeuren. Er moet in elk geval een doorkijk worden gegeven naar de toekomst om duidelijk te maken hoe het verder moet. Dat aspect hebben wij gemist en daarom stemmen wij tegen het statenvoorstel. Het kan wel wat worden, maar dan moet het breder worden getrokken en moet er een tijdspad worden aangegeven zodat duidelijk wordt waar wij naar toe gaan en waarom er nu wordt gehandeld zoals er wordt gehandeld. Welnu, dat heeft u niet gedaan, ook niet in uw brief.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat klopt, maar wat u aangeeft, is steeds de intentie geweest, óók van Zuid-Holland. Wij zijn afhankelijk van een heleboel ontwikkelingen in dit gebied, en die gaan allemaal op korte termijn plaatsvinden. Ze hebben te maken met de Zuidwestelijke Delta-beslissing en met de nieuwe rijksstructuurvisie die voor dit gebied wordt vastgesteld. Het zijn allemaal beslissingen die genomen gaan worden. Ook is er nog in Zuid-Holland een gemeentelijke herindeling geweest. Kortom, er is nog veel onduidelijk waardoor het niet mogelijk is om nu al een stappenplan op te stellen. Dat het de intentie is om verder te komen dan alleen datgene waarover wij nu spreken, kan men van mij aannemen. Maar ja, dat moet u dan inderdaad op mijn woord aannemen.

De heer **Colijn** (CU). Ik wil u graag op uw woord geloven, maar het gaat ook om de wijze waarop wij met elkaar omgaan. U maakt een voorstel, u gaat daarachter staan, u heeft nog een brief nodig om een en ander toe te lichten. Welnu, ik had een en ander graag in het voorstel opgenomen gezien. Dan hadden wij er wellicht mee kunnen instemmen want dan hadden wij die doorkijk en horizon gehad. Die hebben wij nu gemist. Als dit kan worden verholpen met behulp van reparaties, moties, amendementen, moties en een toezegging, is het wat ons betreft ook goed.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb het voorstel doorzocht waarbij mij is gebleken dat het woord "bezuinigen" er niet in voorkomt. Niettemin hoor ik de gedeputeerde in antwoord op de vraag van de VVD-fractie of de provinciale bijdrage naar beneden kan, zeggen dat er geen taakstelling is opgelegd maar de schappen wél is gevraagd om met een voorstel te komen...

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Aan het Grevelingschap, want dat is het enige schap waarvoor wij betalen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb in verband met deze fusie gezocht naar argumenten maar ik heb ze bijna niet kunnen vinden. Het eigenlijke argument is kennelijk dat de fusie in de toekomst een bezuiniging mogelijk maakt. Of zie ik het verkeerd?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ik denk dan toch dat u niet zo goed naar mijn verhaal heeft geluisterd. Bezuinigen is hier helemaal geen doel op zich. Wat wij willen is iets optuigen waarmee wij voor de provincie Zuid-Holland de bestuurlijke drukte kunnen verminderen en een kapstok verkrijgen met haken waaraan méér zaken kunnen worden gehangen.

De heer **Van Dijen** (SP). Maar, voorzitter, de gedeputeerde heeft zojuist gezegd: wij hebben geen taakstelling opgelegd, maar wél gezegd: kom met een voorstel.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat klopt.

De heer **Van Dijen** (SP). En dus heeft u wat dit betreft een opdracht gegeven.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Wij hadden dit al gezegd vóórdit dit voorstel ter tafel kwam. Met betrekking tot De Grevelingen doen zich op dit moment ontwikkelingen voor --ik denk aan het ecohotel, het informatiecentrum, de Jachthaven van de Toekomst enz.-- waar revenuen uitkomen. Waar die revenuen ten goede komen aan het schap, vind ik dat de bijdragen van de provincie en andere partijen tegen het licht kunnen worden gehouden. Die vraag is al een aantal maanden geleden gesteld.

De heer **Van Dijen** (SP). Dan begrijp ik, voorzitter, dat de bedoelde opmerking van mevrouw Schönknecht niet ging over dit voorstel maar over iets dat al eerder speelde. Ik dank haar voor deze opheldering.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De gedeputeerde heeft het over een eerste stap en geeft aan dat zij kan instemmen met het eerste onderdeel van mijn motie. Het tweede onderdeel, dat betrekking heeft op actieve vertegenwoordiging van de Staten, onderschrijft zij echter niet. Welnu, ik kan mij samenwerkingsverbanden voorstellen waarin de Staten wél vertegenwoordigd zijn, zoals de Scheldemondraad of het IPO. Hoe dan ook,

belangrijk is de opdracht aan het college: overleg met de andere provincie om tot een voorzet te komen. Vervolgens is er wat mij betreft van alles mogelijk. Je moet het met elkaar eens worden. Tegen die achtergrond handhaaf ik mijn motie ook op dát punt.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Het betoog van de gedeputeerde spreekt ons bijzonder aan, in alle opzichten. Echter, gelet op de doelstellingen voor de langere termijn hebben wij ook sympathie voor de motie van de fractie van GroenLinks. Is het niet mogelijk om in het eerste onderdeel daarvan, onder "spreken uit", een wijziging aan te brengen, zodat daar komt te staan: "dat het wenselijk is overleg te starten met de drie Deltaprovincies om op korte termijn te komen tot een samenwerkingsverband, alwaar alle belangen worden behartigd"? Met andere woorden: de natuur- en recreatiewaarden worden niet meer expliciet genoemd. Wat ons betreft zou voorts het tweede onderdeel kunnen vervallen. Natuurlijk, voorzitter, zijn wij vertegenwoordigd en kunnen wij tegen onze vertegenwoordiging in dit gremium zeggen: wilt u ons alstublieft zo actief mogelijk informeren over al datgene wat daar speelt. Dat is voor ons voldoende.

De **voorzitter**. De indiener van de motie kan over deze suggestie nadenken...

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. De gedeputeerde stelde in het begin van haar betoog: dit is een eerste stap op weg naar gezamenlijkheid. De vraag die dan bij mij naar voren komt is: wélke gezamenlijkheid? Kijk je naar natuur- en recreatieschappen zoals die op dit moment functioneren, dan blijkt dat ze heel verschillende taken hebben. Enerzijds zijn ze heel lokaal bezig met uitvoeringsmaatregelen; in het Veerse Meer worden ze getroffen door het waterschap. Anderzijds gaat het om beleidsontwikkeling en -uitvoering en is er sprake van een verordenende bevoegdheid. Wij hebben er met het oog op de toekomst behoefte aan dat duidelijk wordt gemaakt waar er een gemeenschappelijke taak ligt voor de Delta als geheel en welke zaken lokaal kunnen worden aangepakt. Ons inziens moet die analyse plaatsvinden. De gedeputeerde heeft het over een studie naar een governancemodel en de vraag rijst of in het kader daarvan dergelijke aspecten aan bod komen. Als dat het geval is, zien wij graag de resultaten hiervan op korte termijn tegemoet.

Vervolgens heb ik een vraag voor de heer Harpe. Als de gedeputeerde tegen de achtergrond van datgene wat ik zojuist heb gezegd een toezegging doet met betrekking tot het governancemodel en de verkenningen die in dat verband plaatsvinden, wordt daarmee dan niet óók

tegemoet gekomen aan de wensen die in zijn motie zijn verwoord?

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Op zichzelf vinden wij de motie van de heer Harpe sympathiek en logisch, maar hij staat nu eenmaal bekend als iemand die wat verder nadenkt dan menig ander...

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, moet ik misschien even de zaal verlaten?

De **voorzitter**. Inderdaad wordt dit té persoonlijk...

De heer **Ruissen** (VVD). De heer Harpe heeft het over bestuurlijke organisatie op stroomgebiedniveau. Stel nu eens dat de Staten zijn motie aanvaarden, gaat hij dan in de toekomst zeggen dat de Staten zich hebben uitgesproken voor het opgaan van het waterschap in de provincie?

De heer **Harpe** (GL). Ik denk graag na, maar zóver heb ik nog niet gedacht, echt niet.

De heer **Ruissen** (VVD). Dat stelt ons dan gerust.

De heer **Harpe** (GL). Maar als u hiermee bedoelt dat recreatieschap en waterschap goed samen zouden kunnen gaan, is dat misschien een optie...

De heer **Ruissen** (VVD). Maar dat is niet de strekking van uw motie, zo concludeer ik.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik ga even in op datgene wat de heer Robesin over de motie van de heer Harpe heeft gezegd. Al eerder is gesteld dat de doelstellingen van de diverse schappen en de manieren waarop die worden ingevuld, verschillend zijn. Accenten liggen soms op recreatie, soms op natuur. De gedeputeerde heeft drie projecten genoemd die allemaal met recreatie te maken hebben. Ze is ook aanwezig geweest bij een avond die was gewijd aan visserij en natuur in De Grevelingen, waarmee het de afgelopen 20 jaar niet goed is gegaan. Je zult die verschillende doelstellingen in onderlinge samenhang moeten borgen, ook in het kader van het nieuwe "vehikel", zoals het is genoemd. Ik hecht er zeer aan dat in de motie van de fractie van GroenLinks wordt opgenomen dat de natuurwaarden net zo belangrijk zijn als de recreatiewaarden en het economische belang. Het één grijpt immers in het ander.

Nogmaals, voorzitter, onderstreep ik dat wij een doorkijk hebben gemist. Zou die in het voorstel zijn opgenomen, dan zou er wat ons betreft sprake zijn geweest van een andere bijdrage.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Naar aanleiding van de suggesties van de heren Robesin en Colijn

ten aanzien van mijn motie, kan ik zeggen dat het eerste onderdeel onder de woorden "spreken uit" is gebaseerd op artikel 4 van de GR. Daarin staat precies wat zij zeggen. Ik kan natuurlijk geen motie indienen die tegen de GR ingaat. Het is met name in artikel 4 dat die economische, recreatieve en toeristische belangen aan bod komen. In die zin lopen deze zaken één-op-één gelijk en kan er geen enkel misverstand bestaan over de intentie van de motie.

Voorts denk ik dat het tweede onderdeel een optie is voor de onderhandelingen met beide andere provincies. Echter, als dit onderdeel voor de Staten een onoverkomelijk bezwaar is, ben ik bereid om het te schrappen. Het is geen "must", maar een optie voor de onderhandelingen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer Harpe motie nr. 8 in die zin heeft gewijzigd dat het tweede onderdeel onder de woorden "spreken uit" is vervallen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik vind het jammer dat de door ons met betrekking tot het eerste onderdeel voorgestelde wijziging niet wordt doorgevoerd. Als gevolg daarvan zullen wij de motie niet steunen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. De heer Harpe kan ik zeggen dat er op dit moment aan de governance wordt gewerkt door de Deltacommissaris. Het is die governance waarop ik heb gedoeld. Daarnaast wordt er op het moment gewerkt aan een nieuwe rijksstructuurvisie en aan de Deltabeslissingen. Alle uitkomsten van deze werkzaamheden moeten straks worden gewogen om vervolgens na te gaan wat daar het beste bij past en wat ermee kan worden gedaan. Ik meen dat ook de motie van de heer Harpe daar een beetje over gaat, in de zin van: hoe pakken wij dit straks allemaal goed bij elkaar? Misschien blijkt dan dat er alsnog iets moet worden gewijzigd. Dat zou zomaar kunnen.

In stemming komt het statenvoorstel.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Wij gaan er, de motie van de heer Harpe gelezen hebbend, van uit dat daarmee nadrukkelijk niet wordt voorgesorteerd op het idee van een GR. Met dit in het achterhoofd zullen wij voor deze motie stemmen.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Wij kunnen ons vinden in de motie van de PvdA-fractie, maar

achten haar overbodig. Desalniettemin zullen wij er voor stemmen.

De heer **Pauwels** (CDA). Voorzitter. In beide moties treffen wij plussen en minnen aan. Ik heb niet goed begrepen wat de gedeputeerde van de motie van de PvdA-fractie vindt. Na de in de motie van de heer Harpe aangebrachte wijziging kunnen wij ons daarin vinden. Wij zullen beide moties steunen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Elk voorstel beoordelen wij aan de hand van voor- en nadelen. Wat het onderhavige voorstel betreft moeten wij concluderen dat er veel nadelen zijn. Ik denk daarbij aan de democratische controle, de beperkte besparing, de geringe vermindering van de bestuurlijke drukte, de drie verschillende "tafels", de secretaris van het GZH enz. Er zijn aan deze fusie nauwelijks voordelen verbonden en voor zover ze er zijn, zijn ze er voornamelijk voor de provincie Zuid-Holland. Al met al kunnen wij niet met dit voorstel instemmen. Wél geven wij steun aan de motie van de PvdA-fractie.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de PVV, de PvZ, de VVD, het CDA, de PvdA, D66 en GL voor dit voorstel hebben gestemd.

De gewijzigde motie nr. 8 van het lid Harpe inzake een samenwerkingsverband van de Deltaprovincies, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, de VVD, de CU, de PVV, de VVD, het CDA, de PvdA en D66 voor deze motie hebben gestemd.

Motie nr. 9 van het lid Van Haperen c.s. over een evenwichtige ontwikkeling van natuur en recreatie in Grevelingen en Haringvliet, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, de SP, GL, D66, het CDA, de VVD en de CU voor deze motie hebben gestemd.

35. Brief van GS van 22 april 2014 over de algemene aandeelhoudersvergadering (AVA) DELTA NV, te houden op 16 mei 2014 (14006485)

De **voorzitter**. Ik herinner eraan dat eerder in relatie met dit onderwerp door de fracties van D66 en GroenLinks een motie is aangekondigd. Voor de indiening daarvan geef ik allereerst het woord aan de heer Hijgenaar.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De stukken voor de genoemde AVA hebben bij de griffie ter inzage gelegen. Ze bieden een aanzienlijk beter beeld dan eerder werd verwacht. De winstwaarschuwing van DELTA klinkt nog na in onze oren en de voorstellen voor een bijgestelde, gehalveerde dividenduitkering kwamen bij deze Staten hard aan. Echter, het blijkt allemaal mee te vallen. Daarom kunnen wij ons met een gerust hart afvragen of de snelle reactie van GS in de vorm van bezuinigingsvoorstellen, om de tegenvallende dividendinkomsten op te vangen, niet vallen onder het hoofdstukje "iets te snel, haastige spoed is zelden goed".

Voorzitter. Het is nog wat te vroeg om hierover wat genoeglijk te gaan doen. De Voorjaarsnota komt eraan; voorstellen van GS zijn al bekend. Wij zullen op het moment dat wij die voorstellen gaan behandelen, ook praten over het DELTA-dividend. Niettemin geven de positieve berichten reden om toch even na te denken over de hoogte van het dividend. De vraag rijst of dit niet een reden zou moeten zijn om opnieuw naar de onderhandelingstafel te gaan. Wij zijn, samen met de fractie van GroenLinks, tot de conclusie gekomen dat dat zo is, en daarom hebben wij een motie opgesteld. Het aanvaarden ervan verplicht tot niets, maar schept mogelijkheden.

De **voorzitter**. Door de leden Hijgenaar en Harpe is de volgend motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 25 april 2014;

stellen vast dat:

- de winst van DELTA NV over 2013 hoger is dan verwacht;

- de toegezegde dividenduitkering van 20 miljoen, waarvan 10 miljoen voor de provincie Zeeland, is gebaseerd op een aanzienlijk lagere winstverwachting;

- in de op 1 november 2013 door de Staten aangenomen aandeelhoudersstrategie-DELTA NV is opgenomen dat ten aanzien van het netwerkbedrijf en Evides wordt verwacht dat de

door DELTA te ontvangen dividenden volledig worden uitgekeerd aan de aandeelhouders;

overwegen dat:

- de jaarstukken van DELTA, gezien de moeizame energiemarkt, reden tot tevredenheid geven, en dat een compliment aan de gehele DELTA-bemensing op zijn plaats is;
- de hoogte van de daadwerkelijke dividenduitkering over 2013 gebaseerd wordt op de feitelijke jaarcijfers, met inachtneming van de aandeelhoudersstrategie;
- de provincie als aandeelhouder, samen met de andere aandeelhouders, invloed kan uitoefenen op het handelen van DELTA NV;
- een redelijke dividenduitkering, gezien de voorgaande jaren en de cijfers over 2013, kan liggen tussen 20 en 40 miljoen, omdat dan zowel aandeelhouders als bedrijf de noodzakelijke bewegingsruimte krijgen;

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- als aandeelhouder van DELTA, in overleg met de andere aandeelhouders, de definitieve hoogte van het dividend over 2013 aanhangig te maken in de AVA;
- met inachtneming van de aandeelhoudersstrategie, samen met de onderneming en de andere aandeelhouders, te bezien of een hogere dividenduitkering verantwoord is;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 10.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Het valt mij op dat in het dictum wordt gesproken over een "hogere" dividenduitkering. Ook ik vind dat een en ander beter moet worden onderbouwd, maar ik vind niet dat dit per definitie betekent dat de uitkering hoger moet zijn. Als het in het belang is van het bedrijf --ik verwijs naar de wijze waarop dit in de aandeelhoudersstrategie is verwoord-- kan worden besloten dat middelen in het bedrijf blijven. Mijns inziens dient die afweging leidend te zijn.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Nog tijdens deze vergadering is de tekst van de motie gewijzigd, juist om aandacht te geven aan datgene wat de heer Beekman nu benoemt. Het gaat om nieuwe onderhandelingen over de hoogte van het dividend, zulks op basis van de feiten zoals ze nú bekend zijn. De uitkomsten van die onderhandelingen zouden kunnen liggen tussen het bod dat DELTA eerder heeft gedaan op basis van een aanzienlijk mindere winstverwachting, en datgene wat wij aanvankelijk van DELTA hadden

verwacht. Het mag nog méér zijn, maar dat is niet realistisch; minder ook niet.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Als mede-indiener van de motie kan ik natuurlijk instemmen met de woorden van de heer Hijgenaar. Ik voeg daaraan toe dat ik in het college teleurgesteld ben. Ik doel nu op de haast waarmee het bezuinigingsvoorstel aan de Staten is voorgelegd en waarmee er besloten moest worden. Als ik nu de stukken zie, had ik toch verwacht dat er tijdig een voorstel van het college zou zijn gekomen met betrekking tot de wijze waarop er met de stukken voor de AVA zou moeten worden omgegaan. Dat had gekund, want die AVA-stukken zijn op 12 april binnengekomen. Het college had tot een goed, weloverwogen advies aan de Staten kunnen komen.

Wat ik nu heb moeten doen, voorzitter, is aan de hand van de "zeepbel" --zo noem ik de winstwaarschuwing van DELTA inmiddels-- en de stukken nagaan wat er nu eigenlijk allemaal aan de hand is geweest. Op grond daarvan trek ik enkele conclusies. De eerste is dat de nota inzake de aandeelhoudersstrategie, waarvan de inkt nog nauwelijks droog is, door het college opzij is gelegd. Ook tegen die achtergrond zou het wenselijk zijn geweest dat het college met een voorstel naar de Staten zou zijn gekomen met betrekking dat de manier waarop met het dividend moet worden omgegaan.

Ik heb een brief van de raad van commissarissen gezien, die neerkomt op: dit is het dan; Staten, zegt u het maar. Neen, voorzitter, de Staten hebben al een duidelijk besluit genomen in verband met de DELTA-strategie. Zij hebben onder meer besloten dat het dividend van Evides en het netwerkbedrijf één op één naar de aandeelhouders gaat. Dat besluit wordt nu zomaar ter zijde geschoven, ik zeg nog maar niet: in de prullenbak gooid.

Nogmaals, ik ben erg teleurgesteld. De stukken van DELTA gelezen hebbend, kom ik tot de conclusie dat deze gang van zaken in de maand maart "voor elkaar is gemaakt". Als het college al niet op de hoogte was van deze gang van zaken --het college zegt dit in zijn beantwoording van mijn artikel 44-vragen-- had het college een en ander desnoods moeten vragen en tijdens de vorige statenvergadering aan de Staten moeten voorleggen. Nu dat niet het geval is geweest, overweeg ik een interpellatiedebat aan te vragen voor de volgende statenvergadering. Ik vind het ernstig dat het tot nu toe is gelopen zoals het is gelopen. Ik zal mijn uiterste best doen om zoveel mogelijk informatie te krijgen waarmee hopelijk mijn ongelijk wordt bewezen, maar ik vrees dat ik dat niet voor elkaar krijg. Op basis van de feiten die ik nu uit de stukken van DELTA heb gehaald, kom ik

tot de uitspraak dat de Staten op dit punt onvoldoende zijn geïnformeerd.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik dank u voor uw bereidheid om mij wat extra spreektijd toe te kennen...

De **voorzitter**. Dat is nog maar de vraag... Ik zie dat u nog 15 seconden resten.

De heer **Bierens** (VVD). Ik baseer mij op de uitkomsten van enig vooroverleg. Als het anders is dan ik denk, hoor ik het wel.

De **voorzitter**. Ik begrijp dit verzoek en stel voor dat het wordt ingewilligd. Wij hebben straks nog enkele vragen en moties te behandelen, maar ik neem aan dat --als u het kort en kordaat doet-- de Staten ermee kunnen instemmen dat u extra spreektijd krijgt. Mij blijkt dat dat het geval is.

De heer **Bierens** (VVD). Ik mag ook nog iets zeggen namens de coalitiepartijen, waarmee het tijdsbeslag wat kan worden verdeeld...

Voorzitter. Deze week hebben wij van het college een brief gekregen met de mededeling dat de DELTA-stukken voor de AVA ter inzage waren gelegd. Ook de jaarcijfers maakten daarvan deel uit. Daarnaast hebben wij deze week een motie toegestuurd gekregen van de fracties van D66 en GroenLinks. De PZC had gisteren een vooruitziende blik, waar werd vermeld dat de VVD deze motie, zoals ze toen was geformuleerd, niet zou steunen. Vervolgens heb ik, namens de coalitiepartijen, de indieners een tekstvoorstel voorgelegd. Dat had ermee te maken dat er in de motie ons inziens ook goede elementen zaten, die met bepaalde aanpassingen tot een goed signaal vanuit deze Staten zouden kunnen leiden. Daarmee is de motie ontstaan die zojuist is ingediend.

Wat vindt de VVD-fractie nu zélf? Voorzitter. Wij hadden graag een standpunt van het college gezien met betrekking tot de DELTA-stukken, het DELTA-voorstel inzake het dividend van 20 miljoen en de motie. Maar goed, wij spreken er nu over en het zijn ten slotte de aandeelhouders die het dividend bij de rekening over enig jaar vaststellen, zulks op voorstel van de raad van commissarissen.

Er was een winstwaarschuwing uitgegeven, maar toen door DELTA het werkelijke resultaat bekend werd gemaakt, bleek dat dat toch beter was dan eerder werd verwacht. Wij hebben deze week de jaarcijfers van DELTA kunnen inzien en naar aanleiding daarvan moet ik toch zeggen dat een zorgvuldig bezien van die cijfers kan leiden, moet leiden tot overleg met de andere aandeelhouders en de onderneming om een antwoord te geven op de vraag of het verantwoord is om tóch een hoger

dividend toe te kennen. Dat antwoord staat niet op voorhand vast, maar wij zien op grond van de jaarcijfers wel mogelijkheden, bijvoorbeeld in het kader van de vrije kasstromen. Wij zijn zeer benieuwd tot welke resultaten het beoogde overleg zal leiden. Het zijn uiteindelijk de aandeelhoudersvertegenwoordigers die een besluit moeten nemen.

De aangepaste motie zien wij als een signaal van de Staten en wij hopen dat de gedeputeerde daarmee het goede doet. Het is niet alleen een signaal hier, in deze zaal, maar ook een signaal dat naar buiten is gericht, in de richting van DELTA en de andere aandeelhouders.

Voorzitter. Wij hechten aan zorgvuldigheid en willen de indruk wegnemen dat er hier hijgerige aandeelhouders zouden zitten die zelf wat financiële problemen hebben en er daarom op uit zouden zijn om een hoger dividend te verkrijgen dan verantwoord en redelijk is. Dat is niet het geval, maar wij hebben hier wél op 1 november 2013, dus heel recent, een aandeelhoudersstrategie vastgesteld. Daarin staat dat het dividendbeleid inhoudt dat het rendement van gereguleerde activiteiten --wij hebben het daarbij over Evides en netwerkbedrijf-- volledig aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd. Wat betreft de commerciële activiteiten, het rendement op eigen vermogen van 10%, geldt een 50% payout-ratio.

Er staat ook bij, voorzitter, dat in het kader van het dividendbeleid óók rekening wordt gehouden met de marktomstandigheden en de financiële positie van de onderneming, om de continuïteit van de onderneming niet te schaden. Verder wordt vermeld dat de provincie zich als actieve aandeelhouder wenst op te stellen, binnen de grenzen van de wet en de statuten. Voorzitter, dat moeten wij ook nu doen en dat vragen wij dan ook heel concreet van onze gedeputeerde. Ten slotte staat in dezelfde aandeelhoudersstrategie ook nog dat het voor de begroting van publieke aandeelhouders wenselijk is, een zekere mate van voorspelbaarheid van dividendinkomsten te hebben.

Voorzitter. Ik heb gezien dat op de AVA-agenda ook de (her)benoeming van commissarissen is vermeld. Ik leg de gedeputeerde de vraag voor of het college deze (her)benoemingen ook nog toetst aan de richtlijnen die daarop van toepassing zijn, zowel intern als extern.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik kan het kort houden. Er is al veel gezegd en veel vragen zijn al gesteld.

In de commissie heb ik de gedeputeerde gevraagd wat de beperking van het aantal commissariaten betekent voor de huidige commissarissen. De gedeputeerde antwoordde dat

een en ander alleen gold bij herbenoeming. Ik heb het jaarverslag bekeken om na te gaan wat de commissarissen op dit moment doen en een en ander even snel opgeteld. Welnu, volgens mij zouden enkele mensen die nu op de nominatie staan om herbenoemd te worden, niet aan de richtlijnen voldoen. Het is natuurlijk goed mogelijk dat zich intussen wijzigingen hebben voorgedaan, maar ook ik ben benieuwd naar de toetsing hiervan.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Mijn fractie geeft graag steun aan de aangepaste motie. Wij vinden het belangrijk dat de afspraken, gemaakt in verband met het dividend, zoveel mogelijk worden nagekomen. Wij constateren dat DELTA, ondanks de positieve cijfers, heeft gezegd: jammer dan, maar wij stoppen de middelen maar bij onszelf in de algemene reserve, ook al is dat tegenover de aandeelhouders minder charmant. Voorzitter. Wij zijn benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde op de motie. Wellicht ziet hij haar als een steun in de rug. Het is in elk geval belangrijk dat deze kwestie opnieuw wordt besproken. De argumenten die in dit verband door DELTA zijn aangevoerd, zijn voor ons niet echt overtuigend geweest.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Het is elke keer weer een afweging. Als aandeelhouder verlangen wij meer dividend, zij het met inachtneming van de positie van het bedrijf. Het DELTA-dividend is nu eenmaal een belangrijk onderdeel van de provinciale begroting. Daarom is het belangrijk dat wij ons als aandeelhouder kritisch opstellen tegenover het bedrijf waar het gaat om het uitkeren van het dividend.

De PvdA-fractie hecht er niettemin waarde aan dat men als aandeelhouder een bepaalde verantwoordelijkheid neemt waar het gaat om de continuïteit van het bedrijf, ook met het oog op het voor ons zo belangrijke behoud van de werkgelegenheid. Met het zomaar vragen om hoger dividend, zoals in de oorspronkelijke motie stond, hadden wij enorm veel moeite. Daarom zijn wij blij dat de fracties van D66 en GroenLinks de motie hebben aangepast. Samen met de andere aandeelhouders en de onderneming zal worden nagegaan of een hogere dividendum uitkering verantwoord is. Evenals de CDA-fractie vragen wij ons af of de gedeputeerde hiermee in de komende AVA uit de voeten kan.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Deze Staten hebben tegenover DELTA duidelijk gemaakt dat zij niet een stelletje ja-knikkers zijn. Ik denk hierbij aan de tweede kerncentrale, maar ook aan het opstellen van de aandeelhoudersstrategie. Ik hoop dat die strategie straks zal worden gevolgd met betrekking tot alle deelnemingen.

Het dividend hoeft niet per se hoger te worden, maar het is belangrijk dat een signaal wordt afgegeven, in de zin van: hallo, dit betekent iets voor ons. Als de provincie en de gemeenten moeten besluiten om bezuinigingen door te voeren, moet er rekening gehouden kunnen worden met een vast dividend. Voorkomen moet worden dat het met dat dividend alle kanten opgaat.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. In dit huis houden wij ons aan gedane uitspraken. In november 2013 hebben deze Staten een aandeelhoudersstrategie vastgesteld waarbij is bepaald dat wat Evides en netwerkbedrijf betreft de dividenden één op één, voor 100%, aan de aandeelhouders worden doorgegeven. Lees ik het desbetreffende besluit goed, dan is het mijn conclusie dat dit gebeurt ongeacht de vraag of de actuele situatie dit wel of niet toelaat. Met betrekking tot de commerciële activiteiten wordt 50% van de winst als dividend uitgekeerd, mits de omstandigheden dat toelaten.

Voorzitter, dát is datgene wat wij hier hebben besloten en wat leidend dient te zijn voor het college bij het omgaan met deze materie. Echter, ik vind dit niet terug in de wijze waarop deze kwestie bij de Staten aanhangig is gemaakt. Ik mis namelijk een standpunt van GS. Ik mis een plan van aanpak van GS. Het lijkt wel alsof enerzijds de aandeelhouders --ik spreek in meervoud omdat bijna alle gemeentelijke aandeelhouders onze besluiten van november 2013 hebben overgenomen-- en anderzijds directie en raad van commissarissen van DELTA niet op één lijn zitten waar het gaat om het dividendbeleid. Men moet natuurlijk wel op één lijn komen, maar nu moet de conclusie zijn dat wij iets anders hebben besloten als de raad van commissarissen en de raad van bestuur van DELTA. Dat is geen goede zaak.

Verder herinner ik eraan dat wij hebben besloten dat de provincie --ik neem aan dat hiermee het college van GS wordt bedoeld-- als aandeelhouder jaarlijks beoordeelt in hoeverre de financiële positie, inclusief financierings- en investeringsplan, van DELTA dividendum uitkering op grond van commerciële activiteiten toestaat. Ik leg het college de vraag voor of wij die beoordeling op korte termijn tegemoet kunnen zien.

Voorzitter. Neem je de jaarcijfers van DELTA door, dan zie je op blz. 59 een overzicht van de kasstromen binnen de ondernemingen. Het is een technisch verhaal, maar het gaat bij kasstromen om het saldo van wat er binnenkomt en wat er uitgaat, de winst. Daar worden vervolgens afschrijvingen en investeringen bij betrokken. Hoe dan ook, in het bedoelde overzicht wordt aangegeven dat de vrije kasstroom voor het uitkeren van dividend in 2013 37,5 miljoen bedraagt. Dit haal ik uit de cijfers die DELTA ons toestuurt. Er is mijns inziens sprake van een groot verschil tussen dit niveau en de 20

miljoen, vermeld in de begeleidende brief. Ik vraag de gedeputeerde om hierop in te gaan.

De ingediende motie zullen wij steunen. Wij denken dat dit een onderwerp is waarvoor geldt dat iedereen even alles van tafel doet om er opnieuw, met frisse blik, naar te kijken.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De heer Hijgenaar meent dat het college veel te snel heeft gehandeld en stelt: haastige spoed is zelden goed. Hij vindt dat ik opnieuw naar de onderhandelingstafel moet. Voorzitter, toen hij dit zei, dacht ik: aan welke onderhandelingstafel heb ik dan kennelijk al gezeten? Wij zitten nog helemaal niet aan een onderhandelingstafel. Misschien is het daarom goed dat ik eerst even uitleg hoe zo'n dividendvoorstel tot stand komt.

Ik verwijs naar de statuten van DELTA waar het precies is vermeld. Daarin staat dat de raad van commissarissen in enig jaar de winst bepaalt. Zij bepalen ook hoeveel daarvan naar de reserves moet. Het overblijvende gedeelte van de winst staat ter beschikking van de aandeelhouders; zo staat het in de statuten. Een en ander moet vervolgens in een AVA worden besproken om te bepalen in hoeverre dit ook wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dat is het besluit dat de aandeelhouders nemen, en dat gebeurt op 16 mei.

Voorzitter. Het gaat hierbij om een bevoegdheid van GS. Wij houden ons in dit huis aan gemaakte uitspraken, zo stelde de heer Dorst, en hier is bepaald wie welke bevoegdheden heeft. Het zijn Gedeputeerde Staten die met de stukken naar de AVA gaan. Dat wij die stukken voor de Staten ter inzage hebben gelegd, is een service. Dat behoeven wij niet te doen. Natuurlijk doen wij het wél, maar volgens de gemaakte afspraken is dit niet verplicht. Ik denk toch, voorzitter, dat het tot nu toe allemaal netjes gaat... Pas op 16 mei komen wij met elkaar voor het eerst te spreken over het dividend. Er is tot nu toe nog geen sprake geweest van een onderhandeling tussen raad van commissarissen, raad van bestuur en aandeelhouders. Dat moet nog komen.

De heer Harpe is zeer teleurgesteld, ook waar het gaat om de haast met de bezuinigingen. Voorzitter, het is al eerder uitgelegd. Als wij hadden gewacht met het inzetten van de bezuinigingen tot de behandeling van de Voorjaarsnota, zou het jaar al voor de helft zijn verstreken. De budgetten lopen door en men kan dan de beoogde bezuinigingen niet meer realiseren zoals wij het nu hebben moeten doen. Dat was één van de belangrijkste redenen om hiermee haast te maken.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik meen dat er in het antwoord dat de gedeputeerde nu geeft, een zekere tegenstrijdigheid zit. Enerzijds zegt hij dat er nog geen besluit is genomen en dat er pas op 16

mei met DELTA over het dividend wordt gesproken, maar anderzijds heeft het college al wél met een verminderd dividend rekening gehouden. Als hij nu stelt dat er nog niets besloten is, is dat tegenstrijdig met de besluiten die wij de vorige maand hebben genomen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De heer Harpe vergeet dat DELTA in november 2013 een winstwaarschuwing heeft afgegeven. Wij hebben naar aanleiding daarvan direct een stop op de budgetten-2013 gezet, om ervoor te zorgen dat wij ook in 2013 nog wat van deze tegenvaller zouden kunnen opvangen. Met andere woorden: ik vergeet niets en het is de heer Harpe die iets vergeet.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. In mijn betoog heb ik gesteld dat de winstwaarschuwing een "zeepbel" is gebleken. Wat de gedeputeerde vergeet, is dat in maart --ik verwijs naar de data, vermeld in de stukken-- een hele sessie bij DELTA heeft plaatsgevonden. Dat had bekend moeten zijn.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Het uitkeren van het dividend en het bepalen van de winst zijn twee verschillende dingen. Ik ben ermee begonnen om dat uit te leggen. Als de heer Harpe dit niet wil begrijpen, is dat jammer, maar het is wél de realiteit. Winst kan ook bestaan uit vrijval van voorzieningen die in een vorig jaar genomen zijn. Dat is dan een winst op papier, en geen winst in de kas. Daarmee moet rekening worden gehouden. Wij hebben daarover geen "sessie" gehad bij DELTA. Dat kan ik mij niet herinneren. Misschien is dat bij DELTA zelf wel het geval geweest. Ik heb er geen sessie over gehad en ik heb er ook niet over onderhandeld namens de Staten. Dat is helemaal nog niet gebeurd.

De heer Harpe heeft voorts gesproken over een voorstel om aan te geven hoe er wordt omgegaan met de stukken voor de AVA. Voorzitter. Ik heb al gezegd dat wij ons hier houden aan gemaakte afspraken; dat geldt ook voor het college van GS. Wij hebben die stukken netjes voor de Staten ter inzage gelegd; men heeft er kennis van kunnen nemen.

Ook stelt de heer Harpe even vast dat wij de aandeelhoudersstrategie ter zijde zouden hebben gelegd. Voorzitter. Ik weet niet waarop hij dit baseert. Wij zijn daar nog druk mee bezig. Daarover kan ik in het openbaar geen mededelingen doen, maar er wordt hard aan gewerkt om dit uit te voeren.

Daarnaast is er gesproken over een voorstel om aan te geven hoe er wordt omgegaan met het dividend. Voorzitter. De Staten mogen verwachten dat het college uitvoert wat in deze zaal worden besloten. Dat betekent dat ik rekening moet houden met datgene wat de Staten bij het vaststellen van

de aandeelhoudersstrategie hebben bepaald. Dat moet ik in de AVA inbrengen en dat had ik mij ook voorgenomen om te gaan doen. Dat daar nu de ingediende motie bijkomt, vind ik prima. Dat is voor mij een steun in de rug, maar ik had dat sowieso gedaan.

Voorts stelt de heer Harpe dat wij het dividend van Evides en netwerkbedrijf maar even ter zijde schuiven. Voorzitter, ik heb al aangegeven dat ik dat niet van plan ben geweest. Ik weet ook wat dit betreft niet waar de heer Harpe het op baseert.

De heer **Harpe** (GL). Dat is niet zo moeilijk. Het is mogelijk dat het bij een bepaald gedeelte van DELTA wat minder gaat --inzicht daarin heb ik nog niet aan de hand van stukken-- maar waar het niet minder is gegaan, is bij het netwerkbedrijf en bij Evides. Daarmee is het hele dividendverhaal al gedekt. Dat had u kunnen weten; dat wist u gewoon. Als u dan in de statenvergadering van maart die winstwaarschuwing serieus neemt, legt u op dat moment de aandeelhoudersstrategie naast u neer.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Dat kan een aandeelhouder pas bepalen als hij het totale beeld heeft. Een aandeelhouder mag ook niet zomaar, ongelimiteerd, dividend uit een bedrijf trekken wanneer daarmee het bedrijf in gevaar wordt gebracht. Dat kan. De aandeelhouder moet éérst het totale beeld hebben. Het spijt mij zeer, maar dat beeld had ik écht niet. Als de heer Harpe van oordeel is dat ik het wél had, verschillen wij daarover van mening. Nogmaals, ik weet niet waarop hij zijn opmerkingen baseert.

De heer Bierens had graag een standpunt van het college gezien. Voorzitter, dat is dus in verband met dergelijke stukken niet de bedoeling. Als de Staten dit verlangen, moeten zij een ander besluit nemen en zeggen: wij bepalen hier hoe het met de AVA-stukken en het dividend moet. Zo is het tot nu toe niet door de Staten besloten.

De heer **Harpe** (GL). Maar, voorzitter, dat hebben de Staten toch besloten?! Dat ligt toch besloten in de aandeelhoudersstrategie? Er ligt een keihard besluit. De gedeputeerde zegt steeds dat hij het niet weet en dat wij moeten besluiten, maar wij hebben al besloten. Dit komt bij mij over als een pure overval.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, ik heb niet de bedoeling gehad om de heer Harpe te overvallen. De Staten hebben hier een besluit genomen inzake de bevoegdhedenverdeling over PS en GS, waarmee duidelijk is gemaakt hoe er met aandeelhouderszaken moet worden omgegaan, ook met betrekking tot DELTA. Daar

doel ik op. Ik voeg daaraan toe dat tot nu toe de aandeelhoudersstrategie wordt uitgevoerd conform het hier genomen besluit, maar daarover kan ik in het openbaar geen mededelingen doen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter, ik word nu toch door de gedeputeerde wat in verwarring gebracht. De aandeelhoudersstrategie is zoals wij die hebben vastgesteld. Binnen dat kader heeft het college ruime bevoegdheden; daarover verschillen wij niet van mening. Niettemin heb ik tijdens de laatste commissievergadering van de gedeputeerde opgetekend dat hij zeer terughoudend was ten aanzien van het dividend. Dat was ik op dat moment ook. De heer Harpe wilde meteen het volle pond maar de gedeputeerde en ik vonden het nodig om op de rem te trappen. Dat deze kwestie nu op deze manier in de Staten aan de orde is, vind ik echter niet vreemd. Ook waar het gaat om de bevoegdheden die het college uitoefent in het kader van de aandeelhoudersstrategie mogen de Staten iets vinden. Dat kan soms vooraf gebeuren, maar ook achteraf, in het raam van de controle. Wij hebben het toch in die zin opgevat dat de gedeputeerde datgene wat de Staten vinden van de uitoefening van de bevoegdheden die het college binnen de aandeelhoudersstrategie heeft, als steun zou kunnen ervaren. Die mening zou een antwoord kunnen zijn op de vraag: moet ik er, bij wijze van spreken, met een gestrekt been in of moet ik mij nederig opstellen? Met de beste bedoelingen hebben wij toch gemeend dat het goed was om hierover vandaag iets te zeggen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Bij de aandeelhoudersstrategie gaat het om de volgende vragen. Wat doen wij met het bedrijf; blijft het zelfstandig, wordt er gefuseerd of worden er onderdelen verkocht? Dat wordt op het ogenblik allemaal uitgewerkt. Daarnaast hebben de Staten nog een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd, en daar houd ik mij natuurlijk óók aan. Alleen, ik kan een en ander pas achteraf verantwoorden. Waar het ging om de hoogte van het dividend, moest ik het doen met de winstwaarschuwing zonder dat ik het totaalbeeld van de winst kon overzien. Dat was pas mogelijk toen de stukken van DELTA beschikbaar kwamen. Op de motie kom ik nog terug, maar ik heb al gezegd dat het wat mij betreft prima is dat de Staten in deze zin een uitspraak doen en dat zij mij op die manier een boodschap meegeven. Daar heb ik geen moeite mee.

De heer Bierens stelt dat overleg met de andere aandeelhouders over een hoger dividend mogelijk moet zijn. Dat klopt, voorzitter. Het is nog niet gebeurd, maar voorafgaande aan een AVA overleggen wij altijd met de andere aandeelhouders, en dat zullen wij ook nu doen.

Gelet op de boodschap die de Staten nu meegeven, wordt dat niet zo'n ingewikkeld overleg, denk ik...

Voorts zegt de heer Bierens dat wij niet moeten overkomen als hijgerige aandeelhouders die hun financiële problemen willen oplossen. Neen, voorzitter; dat begrijp ik. Daarom heb ik al aangegeven dat ik, als aandeelhouder, nog een ander belang heb. Ik moet immers ook het belang van het bedrijf in beeld houden. Ik moet dus nagaan of het wel verantwoord is om een hoger dividend te laten uitkeren. Wij kunnen dit niet alleen doen. Wij zullen dit samen met de raad van bestuur en de raad van commissarissen moeten doen. Terecht is gesteld dat de continuïteit van de onderneming niet in gevaar mag komen.

De heer Bierens heeft het belang van een voorspelbaar dividend onderstreept. Dat klopt, voorzitter. Wij hebben, in de tijd van de weelde, jaren gekend waarin hierover afspraken konden worden gemaakt. Dat is in deze tijd moeilijk. DELTA vindt nu dat dit per jaar moet worden gezien. Ook ik zou het liever anders doen, maar ja, het is lastig. Als je de meerjarenprognose voor DELTA ziet, blijkt dat de winst afneemt. Echter, ik geef toe dat men ons dat óók meldde in november 2013, terwijl achteraf blijkt dat het meevalt. Als daar geen goede verklaring voor komt, wordt het lastig. Tot nu toe zie ik die verklaring nog niet.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). We moesten het in november met de gepresenteerde winstverwachting doen. Kunt u nu niet als aandeelhouder --gelet op de "leermomenten"; laat ik het zo maar noemen-- met DELTA in overleg gaan om te bereiken dat er toch sprake zal zijn van een zekere stabiliteit, zoals ook bedoeld is door de heer Bierens? Er kan in november 2014 niet wéér een winstwaarschuwing komen, waarmee DELTA meedeelt dat het niet zo goed gaat, terwijl wij hier in 2015 opnieuw een discussie voeren zoals wij die nu hebben. Ik neem toch aan dat u, als aandeelhouder, nu stevig met DELTA in gesprek gaat, in de zin van: gelet op de gevoelens die in de Staten leven, wil ik dat u oppast met dergelijke winstwaarschuwingen.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat laatste hebben wij wel al gedaan maar zullen wij zeker nog eens doen. De voorspelling was toen 37 miljoen winst, of zo.

De heer **Colijn** (CU). Maar is het niet zo dat het bedrijf verplicht is om een dergelijke waarschuwing af te geven, juist ter bescherming van de aandeelhouders? Om hier nu zomaar te zeggen dat in november 2013 ten onrechte een winstwaarschuwing werd gegeven... Ook dat kan men pas achteraf beoordelen. Laten wij dat vooral nu niet gaan roepen.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat die verplichting er is, is juist. Niettemin is er het punt dat terecht naar voren is gebracht door mevrouw De Milliano en mevrouw Evertz: het dividendvoorstel dat nu is gepresenteerd, is slecht onderbouwd. Die onderbouwing bestaat uit het briefje van de raad van commissarissen, waarin wordt gemeld dat er maar 20 miljoen kan worden uitgekeerd omdat er sprake is van slechte economische omstandigheden en de vooruitzichten met betrekking tot de energiemarkt zeer ongunstig zijn. Die onderbouwing is mager, terwijl een onderbouwing met betrekking tot het verschil tussen de winstwaarschuwing met een niveau van 37 miljoen winst en de nu bekend winst van 75 miljoen, ontbreekt. Dat maakt het lastig.

De heer **Harpe** (GL). Maar, voorzitter, de gedeputeerde moet toch bijna ontploffen als hij dit zegt? Je mag toch aannemen dat het gaat om een bedrijf dat goed in de gaten heeft hoe een en ander financieel loopt? Tegen het einde van het jaar komt dat bedrijf met de mededeling: jongens, het gaat niet goed. Even later wordt gezegd: jongens, het is ontzettend goed gegaan. Zo'n opmerking moet de gedeputeerde toch verschrikkelijk vinden?

De heer **Van Beveren** (GS). Ja, dat vind ik ook erg, maar het gaat wel even om de vraag hoe die winst is samengesteld. Ik probeer nóg eens om het u uit te leggen. Als er sprake is van winst die vrijvalt in verband met voorzieningen, in een eerder jaar genomen, kan dat betekenen dat er geen hoger dividend kan worden uitgekeerd omdat er geen kaswinst wordt gemaakt.

De heer **Harpe** (GL). Ik laat de hoogte van het dividend nu even buiten beschouwing. Mij gaat het nu om het puur technische gegeven van de winstwaarschuwing tegen het einde van 2013. Op dat moment moet zo'n bedrijf toch weten hoe het staat met de plussen en minnen? En vervolgens zegt de nieuwe directeur in april 2014: ach, het valt eigenlijk wel mee. Welnu, voorzitter, dat gaat er bij mij écht niet in.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Ik ben het met de gedeputeerde eens dat, als een voorziening vrijvalt, dat inderdaad een papieren winst is. Is hij het met mij eens dat men het resultaat over enig jaar kan drukken door in dat jaar een voorziening te vormen?

De heer **Van Beveren** (GS). Dat ben ik met u eens, maar het is aan de accountant om te beoordelen of een voorziening terecht is gevormd.

De heer **De Putter** (VVD). Zijn er in het lopende boekjaar voorzieningen gevormd die gevolgen hebben gehad voor het resultaat?

De heer **Van Beveren** (GS). Dat weet ik zo niet uit mijn hoofd, maar dat zal ongetwijfeld zijn gebeurd want het gebeurt ieder jaar. Er worden impairments uitgevoerd en op basis daarvan worden voorzieningen getroffen; dat gaat door het hele bedrijf heen. Dat gebeurt dus, maar er vallen er ook weer vrij. Ik zal er navraag naar doen, ook gelet op het verzoek van mevrouw De Milliano en mevrouw Evertz.

gevraagd is of ik met de motie uit de voeten kan. Ja, voorzitter, ik herhaal dat ik deze motie zie als een ondersteuning bij het gesprek dat ik moet aangaan. Ik sta daarmee wat steviger. Maar goed, ik had het natuurlijk tóch gedaan.

Voorts is een vraag gesteld over de mutaties in de raad van commissarissen. Voorzitter. Wij moeten voldoen aan de code-Tabaksblat maar hebben daarnaast bij DELTA ook nog interne richtlijnen. Zo mogen de commissarissen daar niet meer dan vijf commissariaten bij beursgenoteerde ondernemingen hebben. Voor zover wij het nu snel kunnen overzien, overschrijden de zittende commissarissen die lijstjes niet. Als dat wél het geval blijkt te zijn, ga ik daar natuurlijk werk van maken. Wij hebben nog ruim de tijd om het goed uit te zoeken. De signalen die ik nu heb gekregen, geven aan dat het allemaal volgens de regels gaat. Er is één commissaris die afscheid neemt, juist om de reden dat hij op basis van de genoemde code te veel punten heeft.

De heer Dorst had een standpunt en een plan van aanpak van GS verwacht. Voorzitter. Ik heb al uitgelegd dat wij wel degelijk een standpunt hebben en daar ook mee naar de AVA gaan. Of de aandeelhouders op één lijn zitten, weet ik niet. Zoals al is gezegd, heeft het gesprek met de andere aandeelhouders nog niet plaatsgevonden. Ik ben benieuwd. Het komt zelden voor dat alles op één lijn zit, maar wij hebben 50% en dan is er al snel sprake van een meerderheid.

De heer **Dorst** (SGP). Ik herinner eraan dat wij hier ooit dat statenvoorstel hebben aangenomen en dat het zo ook door de gemeenteraden is vastgesteld. In die zin zitten wij volgens mij al op één lijn waar het om het beoogde dividendbeleid gaat. Zo heb ik mijn opmerking hierover bedoeld.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat klopt, voorzitter. Het besluit dat hier is genomen, heb ik in de AVA ingebracht. Ik heb er een besluit over laten nemen. Dat heb ik ook naar de Staten teruggekoppeld in de brief die in de voorlaatste commissievergadering is behandeld.

De heer Dorst geeft voorts aan dat de raad van commissarissen en de raad van bestuur met betrekking tot de winst iets anders hebben besloten. Voorzitter. Ik dacht van niet. Immers, ik weet wel zeker dat zij onze strategie hebben overgenomen. Echter, zij kijken natuurlijk ook naar het bedrijfsbelang. Als zij menen dat het, gelet op de situatie waarin DELTA nu verkeert, niet verantwoord is om volgens die richtlijnen dividend uit te keren, kunnen zij dat zo stellen maar dan moet dat wél goed worden onderbouwd. Nu hebben ze het alleen maar over economische omstandigheden en slechte vooruitzichten op de energiemarkt, meer niet. Dat is zwak.

De heer Dorst heeft in de stukken gezien dat er in 2013 een positieve kasstroom was van 37,5 miljoen. Dat klopt, voorzitter. Vervolgens zegt hij: als je er dan maar 20 uitkeert, blijft er ruimte over. Daar, voorzitter, maakt hij een denkfout. Het dividend over 2013 wordt in 2014 uitgekeerd; het dividend over 2012 is in 2013 uitgekeerd. In 2013 werd er 40 miljoen dividend uitgekeerd. Er was toen sprake van een vrije kasstroom van 37,5 miljoen. Per saldo was er toen dus sprake van een tekort van 2,5 miljoen. Dat kan men ook zien want de schulden zijn met hetzelfde bedrag toegenomen. Men heeft dus 2,5 miljoen moeten bijlenen om het dividend te kunnen uitkeren volgens de toen gemaakte afspraken. Ik ga de onderhandelingen mede op basis van de ingediende motie in. Daar kan men van op aan. Echter, ik ken de kasstroom voor 2014 niet. Ook het bedrijf kent die niet. Ze kunnen die wel voorspellen, maar dat kan niet anders dan met veel slagen om de arm. Dit is pas zo ongeveer in november duidelijk, als wij weer een AVA hebben. Dan kan aardig worden voorspeld hoe dit in de kas uitkomt.

Voorzitter. Voor zover de Staten meer dividend verlangen, wil ik er bij het bedrijf niet op aandringen dat er wordt geleend. Dat vind ik echt onverantwoord. Ik hoop dat de Staten dat met mij eens zijn. Of ik straks, na de AVA van 16 mei, met een hoger dividend terugkom, weet ik nu niet. Misschien komen wij tot de volgende afspraak: laten wij het nu houden op die 20 miljoen en laten wij in november kijken of het alsnog mogelijk is om extra dividend uit te keren, op basis van de kasstroom die dan wat beter in beeld is.

Een ander punt is, voorzitter, dat de provincie voor 2015 een dividend van 15 miljoen heeft ingeboekt. Dat zou dus betekenen dat DELTA in totaal 30 miljoen moet uitkeren. De meerjarenprognose voor DELTA geeft aan dat dat niet kan. Dat heeft men ons ook al laten weten, zij het op basis van de inzichten van dit moment. Als wij ons houden aan de afspraken zoals ze zijn gemaakt in het kader van de aandeelhoudersstrategie --en als het dividend van Evides en netwerkbedrijf rechtstreeks door moet--

dan wordt het genoemde niveau natuurlijk gemakkelijk gehaald. Wordt daarmee echter het bedrijf schade toegebracht, dan is dat toch een punt waarover nader moet worden gesproken. Ik vind dat dat te ver gaat. Men zal begrijpen dat het een beetje een spagaat is, maar ik zal echt proberen om er het beste uit te halen.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. In eerste termijn ben ik vergeten te zeggen dat de Staten een eigen verantwoordelijkheid hebben die zij serieus dienen te nemen. Natuurlijk zijn wij er niet op uit om een onderneming te benadelen, maar wij moeten wél iedere keer in het geheel van onze verantwoordelijkheden het juiste evenwicht zoeken. Wij hebben te maken met een huishoudboekje en daarin gaat het om uitgaven --daar hebben wij flink de rem op gezet door middel van bezuinigingen -- en inkomsten. Waar het om die inkomsten gaat, behoort het tot onze verantwoordelijkheden om ook over de onderhavige kwestie goed te spreken. Dat wil ik nog eens onderstrepen om te voorkomen dat er een verkeerd beeld ontstaat. Met andere woorden: wij spreken hierover op grond van onze eigen verantwoordelijkheid.

De gedeputeerde danken wij voor zijn toelichting met betrekking tot het kasstromenoverzicht. Indedaad had ik over het hoofd gezien dat uitbetaling van dividend in enig boekjaar betrekking heeft op het jaar daarvoor.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik denk dat de gedeputeerde ook bij het slot van zijn betoog wijze woorden heeft gesproken, waar hij het had over de mogelijkheden binnen de aandeelhoudersstrategie en de zorgvuldigheden die daarbij behoren tegenover onderneming en aandeelhouders.

Voorzitter. De heren Hijgenaar en Harpe zijn van mening dat wij te vroeg hebben bezuinigd. Ik zou ze een snelle blik op de Voorjaarsnota willen toewensen. Als ze dat hebben gedaan, komen ze -- zo neem ik aan-- tot andere conclusies.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ik ben enigszins "getriggerd" door de opmerking van de gedeputeerde dat hij --ook al wordt er om een hoger dividend gevraagd-- geen schade wenst toe te brengen aan de onderneming. Dat lijkt mij een logische benadering. Volgens mij is het ook zo verwoord in de aandeelhoudersstrategie: de continuïteit in bedrijf en werkgelegenheid dient voor Zeeland behouden te blijven.

De heer **Robesin** (PvZ). Daarbij kan ik mij aansluiten, voorzitter. Ook wij vinden het verschrikkelijk belangrijk dat er primair wordt gekeken naar de continuïteit van het bedrijf. Er mag wat dat betreft absoluut geen risico ontstaan.

Verder maken wij uit het betoog van de gedeputeerde op dat hij zijn best doet om op een goede manier uitvoering te geven aan de ingediende motie. Wij vinden het dan ook niet nodig dat die motie in stemming wordt gebracht. Het is duidelijk dat het college de intentie van de motie overneemt.

De heer **Colijn** (CU). Deze uitspraak, voorzitter, vraagt om een reactie. Immers, de gedeputeerde heeft aangegeven dat hij blij is met de motie omdat hij daarmee gereedschap verkrijgt waarmee hij naar de raad van commissarissen kan gaan. Ik zou zeggen: laten wij hem dat gereedschap geven.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Ik wijs erop dat in het laatste gedeelte van de motie het woord "verantwoord" is opgenomen. Dat is ook zeker in het belang van het bedrijf, lijkt mij.

In stemming komt motie nr. 10.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Niemand heeft een glazen bol waarin hij de toekomst kan zien. Wij hebben het allemaal gehad over de noodzaak van continuïteit voor het bedrijf en allemaal zijn wij doordrongen van het belang van een gezond bedrijf DELTA. Wat de PVV-fractie betreft is het volkomen ongewenst om uit het bedrijf extra dividend te trekken. Dat moeten wij niet doen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De gedeputeerde heeft toegezegd dat hij met dit verhaal naar de AVA gaat en als hij zich daarbij gesteund voelt door een breed aanvaarde motie, willen wij de laatste zijn om die motie niet te steunen. Echter, met de heer Haaze dring ik erop aan dat men zich ontstellend voorzichtig opstelt. Boven de motie staan twee partijen die van oordeel zijn dat de bezuinigingen te vroeg zijn ingezet. Wat de ondertoon van de motie betreft, hebben wij geen goed gevoel. Ik zou zeggen: laat in elk geval niet de bedoeling zijn dat die bezuinigingen worden teruggedraaid, zelfs niet wanneer het allemaal meevalt.

Motie nr. 10 van het lid Hijgenaar c.s. over een mogelijke hogere dividenduitkering wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL, de SP, de PvdA, het CDA, de VVD, de PvZ, de SGP en de CU voor deze motie hebben gestemd.

36. Vragensessie

37. Vragen van het lid Van Dijen over rederij Dijkhuizen

De **voorzitter**. Ik maak de leden erop attent dat de heer De Putter de statenzaal even zal verlaten en dus niet zal deelnemen aan de discussie en, eventueel, besluitvorming over dit onderwerp, omdat de gemeente Noord-Beveland hierbij rechtstreeks betrokken is en hij wethouder van die gemeente is.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik dacht: laten wij het eens hebben over een veerdienst... Het betreft de veerdienst in Kamperland, de oude steiger. Wat is het geval? Daar opereert rederij Dijkhuizen die gebruikmaakt van de steiger die het afgelopen jaar is opgeknapt, met subsidie van de provincie. In verband hiermee is een conflict ontstaan. Vóór de bedoelde restauratie maakte de rederij gebruik van een 500 kilo wegende, stalen ophoogsteiger, om het mensen met rolstoelen, aangepaste fietsen en bakfietsen mogelijk te maken om aan boord te gaan. Na de restauratie van de steiger wilde de gemeente Noord-Beveland niet langer dat de stalen ophoogsteiger zou worden teruggeplaatst, zulks "uit esthetisch oogpunt". Met andere woorden: de steiger was niet mooi genoeg. Dit is bevestigd in emails van mevrouw Schönknecht.

Als gevolg hiervan, voorzitter, heeft de rederij te maken met een probleem. Men ziet zich genoodzaakt om in verband hiermee een advocaat een brief te laten schrijven en verdere stappen te nemen. En dat, terwijl de vorige week, tijdens het Paas-weekend, in Zeeland officieel het toeristenseizoen is begonnen. Er zijn op dit moment toeristen die ter plekke niet aan boord kunnen omdat de stalen ophoogsteiger verdwenen is.

Voorzitter. Ik heb er begrip voor dat het voor de gedeputeerde moeilijk is om in deze zaak te middelen. Het gaat immers om een conflict tussen gemeente en ondernemer. Echter, ik hoop wél dat wij ons, als Staten van Zeeland, op grond van ons gezamenlijk belang gaan inzetten om dit conflict zo snel mogelijk uit de lucht te halen, zodat de inclusiviteit van "Rondje pontje" wordt hersteld. Ik verneem graag van de gedeputeerde of zij bereid is om in dezen actie te ondernemen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Dit conflict is bekend; wij hebben er al eerder vragen over gehad en er een brief over

verstuurd. Ik constateer dat er nu twee vragen over worden gesteld. De eerste is: kunnen wij bemiddelen in dit conflict. Voorzitter. Wij hebben eerder beide partijen gesproken maar dat heeft niet tot een oplossing geleid. Ik meen dat wij dit probleem daar moeten laten waar het hoort, namelijk tussen rederij en gemeente. Ik zie hier geen rol voor het college van GS.

De tweede vraag betreft het aspect inclusiviteit, genoemd door de fractie van de SP. Dat die inclusiviteit wordt behouden, voorzitter, heeft natuurlijk onze voorkeur maar het is niet zo dat in het kader van "Rondje pontje" altijd alle boten toegankelijk zijn voor iedereen. Dat kunnen wij ook niet eisen. Dit valt niet in de portefeuille van collega Van Heukelom; het is geen onderdeel van het OV-netwerk, maar een voorziening die door ondernemers wordt aangeboden.

Enkele pontjes bieden de hier bedoelde toegankelijkheid wél en dat is een goede zaak. Wij willen dit graag stimuleren, overigens zonder daarbij middelen beschikbaar te stellen. Wij denken aan een sterrensysteem; wie meer voorzieningen aanbiedt, krijgt meer sterren.

Voorzitter. De website van "Rondje pontje" is juist vanmiddag weer actueel gelanceerd. Daar vindt men informatie over de toegankelijkheid, de afvaarttijden enz. Wij zijn voor een zo goed mogelijk toegankelijk "Rondje pontje" en dat zullen wij altijd blijven, maar het is aan ondernemer en gemeente om voor het geschetste probleem een goede oplossing te bedenken.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Strikt beschouwd heeft de provincie hierover inderdaad geen zeggenschap en behoort deze kwestie niet tot de portefeuille van gedeputeerde Van Heukelom. Echter, de gedeputeerde geeft zelf aan dat de provincie een goede toegankelijkheid wil stimuleren, zij het niet financieel; men wil met sterren goede voorzieningen belonen. Tegen die achtergrond en gelet op het Zeeuws belang bij een zo inclusief mogelijk "Rondje pontje", zou ik het zeer op prijs stellen wanneer de gedeputeerde zou toezeggen dat zij desnoods nogmaals rond de tafel gaat zitten met gemeente en ondernemer om een oplossing dichterbij te brengen. Op het moment dat er bij zo'n conflict advocaten en brieven aan de orde komen, wordt duidelijk dat het heel lang kan gaan duren. Het toeristenseizoen zou wel eens al voorbij kunnen zijn voordat er een oplossing is gevonden. Gelet op het belang van het stimuleren van goede toegankelijkheid hoop ik dat de gedeputeerde de toezegging wil doen dat zij zich hiervoor zal inzetten.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. De heer Van Dijen brengt deze kwestie naar voren alsof er nu niets meer mogelijk is in het kader van

"Rondje pontje", van Veere naar Kamperland, maar deze voorziening is toch voor de meeste passagiers wél toegankelijk.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Naar aanleiding van de duidelijke briefwisseling over deze kwestie heb ik contact opgenomen met de rederij en gevraagd hoe dit conflict is ontstaan. Dat is mij vervolgens helemaal uitgelegd. Op dit moment is het overleg vastgelopen. Het gaat duidelijk om een kwestie tussen gemeente en rederij, en zij zijn het die moeten zien hieruit te komen. Er is door het college al een poging gedaan om tot een oplossing te komen. Ook ik zie niet in waarom de gedeputeerde hier nog meer tijd in zou moeten steken.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Mevrouw Meulenberg heeft gelijk. Het is niet zo dat er met betrekking tot dit pontje niets meer mogelijk zou zijn. Wél is het moeilijker geworden om daar met bakfietsen, rollators enz. aan en van boord te gaan. Dat wordt ook goed vermeld op de genoemde website. Mensen die zich vooraf informeren, weten dat. Nogmaals, ik zie verder geen rol voor het college om tussen gemeente en ondernemer te gaan zitten.

38. Vragen van het lid Van Dijen over verdaging vragen SCOOP/ZB

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Mijn fractie heeft op 21 februari 2014 schriftelijke vragen ingediend over de voortgang in het fusieproces tussen SCOOP en Zeeuwse Bibliotheek (ZB). Gedeputeerde De Reu stelde tijdens de statenvergadering van 31 januari 2014 dat hij de Staten hierover tussentijds zou blijven informeren en dat hij dit proactief zou doen. Op 21 februari -- toevallig dezelfde dag waarop wij onze vragen indienden-- deed hij dat dan ook in de commissie BFW.

Op dit moment heb ik niet zozeer vragen over het inhoudelijke fusieproces. Het gaat mij nu om de informatievoorziening. Tijdens de statenvergadering van 31 januari heb ik namelijk in de wandelgangen gesproken met twee leden van coalitiepartijen over de verdere voortgang in het fusieproces. Zij gaven aan dat in een coalitieoverleg verschillende opties waren besproken. Een optie was dat de provincie het personeel van de ZB weer zelf in dienst zou nemen, zodat de frictiekosten zouden kunnen worden verminderd. Een andere zou zijn dat de provinciale bezuinigingen zouden worden uitgesteld

waardoor de instellingen extra eigen kapitaal zouden kunnen opbouwen.

Voorzitter. Bij mij gingen toen alarmbellen af. Hoe kon het zijn dat leden van de coalitiepartijen over deze informatie konden beschikken, terwijl de oppositiepartijen hierover, tot op de dag van vandaag, geen informatie hebben gekregen? Ik neem aan dat op het moment dat in deze zaal stukken worden besproken, zowel coalitie- als oppositiepartijen ervan mogen uitgaan dat ze over alle relevante informatie beschikken. Het gaat niet aan dat achteraf bekend wordt dat de één over meer informatie beschikte dan de ander.

Vandaar dat ik de gedeputeerde schriftelijk heb gevraagd of het klopt dat er overleg is geweest met de coalitiepartijen. Zijn de genoemde opties inderdaad met de coalitiepartijen besproken? Vindt de gedeputeerde het terecht dat die informatie wel bekend was bij de coalitiepartijen, maar niet bij de oppositiepartijen? Hoe ziet hij dit in relatie met de informatieplicht die voor het college geldt?

Voorzitter. Deze vragen zijn op 21 februari ingediend. De termijn van 30 dagen strekt dus tot 21 maart. Pas op 1 april werd er een verdagingsbrief opgesteld, dus 9 dagen te laat, die de Staten pas op 7 april werd toegezonden. Wat was nu de reden waarom die brief te laat werd opgesteld en ook nog eens een week bleef liggen?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Laat ik met het laatste beginnen. Mijnheer Van Dijen, als u weet -- ik weet het niet-- dat een verdagingsbrief een week is blijven liggen, en als u weet waar dat is gebeurd, moet u uw vraag dáár stellen. Dat zal dan bij de griffie geweest zijn; ik weet het niet. Het kan ook...

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Het is nu vandaag voor de tweede keer dat de griffier ergens de schuld van wordt gegeven... Misschien had het college er beter aan gedaan om te controleren of die brief inderdaad goed was verzonden, nadat die brief door GS was vastgesteld. Gedeputeerde, u gaat niet de griffie hiervan de schuld geven. Dat vind ik echt niet kunnen!

De heer **De Reu** (GS). Dat doe ik dus ook niet. Ik zeg dat ik het niet weet. Het kan bij de griffie liggen, het kan bij GS liggen, ik weet het niet. U bent wat voorbarig met uw reactie. Laat mij even uitpraten...

Voorzitter. Waar het gaat om de datum waarop de verdagingsbrief is gesteld, is een hele discussie ontstaan tussen het ambtelijke apparaat van GS en de griffie. Daarbij is van belang het al dan niet erkennen van het voorjaarsreces van GS als een recesweek, die niet meetelt in het kader van de datum- of tijdsplanning die geldt voor het versturen van verdagingsbrieven. Dat is een soort -hoe zal ik het zeggen?-- "technische" discussie over orde en reglementen. Daarmee is verklaard

waarom de één zegt dat de brief op tijd was, en de ander dat die brief niet op tijd was. Ik zou daar graag buiten blijven, voorzitter.

Mijnheer Van Dijen, u krijgt antwoord op uw vragen ingevolge de conclusie die wij hebben getrokken, na de verdaging waarover ik zojuist heb gesproken. Die antwoorden zijn naar GS onderweg. Overigens, wij hebben nu twee weken reces. In die tijdspanne zult u de antwoorden ontvangen. U stelt nu de vragen die u schriftelijk heeft gesteld, nog een keer, maar ik ga daar nu geen antwoord op geven.

Meer in het algemeen, voorzitter, kan ik zeggen dat het college geen gesprekken voert met coalitie- of oppositiepartijen. Het college overlegt met de Staten. Natuurlijk is het zo --vandaag is het ook weer verschillende keren gebeurd-- dat statenleden wel eens wat aan GS-leden vragen. Het gebeurt overal dat er informeel overleg is tussen individuele staten- en collegeleden. Dat is aan de orde van de dag. Dat, voorzitter, kan ik er in zijn algemeenheid over zeggen, niet specifiek in verband met het dossier SCOOP/ZB.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. In de verdagingsbrief wordt gesteld dat de vragen worden beantwoord met de behandeling van het "totaalvoorstel" op 27 mei. Dat is het moment waarop het college dat voorstel bespreekt. Vervolgens zullen Provinciale Staten in hun vergadering van 4 juli een besluit nemen. Kan de gedeputeerde aangeven waarom het nu ineens wél sneller kan?

Ontkent de gedeputeerde met klem dat er een vorm van structureel overleg is tussen de vier collegepartijen en leden van GS? Zo heb ik het niet begrepen. Als dit wél het geval is, waar komt dan de term "coalitie-overleg" vandaan die ik van diverse leden van coalitiepartijen heb vernomen?

Voorzitter. Van de negen vragen die ik heb gesteld, gaan er vier over de actieve informatieplicht van het college. Ik denk dat het college daarop --geheel los van de inhoudelijke vragen en het te formuleren voorstel-- best al antwoord had kunnen geven.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik zou de heer Van Dijen willen zeggen: wacht u de antwoorden op de vragen af. Hij heeft verschillende soorten vragen gesteld. Op de ene vraag krijgt hij wél een antwoord, terwijl waarschijnlijk op de andere vraag zal worden geantwoord: wacht u de procedure af, zoals wij die hebben afgesproken, inclusief tijdsplanning.

Waar het gaat om de actieve informatieplicht, herinner ik eraan dat wij op 31 januari hebben afgesproken dat de Staten door mij via de commissie BFW worden geïnformeerd. Dat is ook sindsdien bij elke vergadering van die commissie

gebeurd. Daarbovenop is er op 11 april een aparte informatiebijeenkomst geweest waarbij de instellingen zijn ingegaan op het nieuwe kennis- en informatiecentrum. Ik weet niet beter, voorzitter, dan dat ik mij keurig heb gehouden aan datgene wat wij hebben afgesproken.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik herhaal mijn vraag of de gedeputeerde ontkent dat er regelmatig overleg is tussen de coalitiepartijen en het college. Zo ja, waar komt dan de term "coalitie-overleg" vandaan?

Ik bestrijd niet dat de gedeputeerde misschien wel zijn best doet om via de commissie de Staten te informeren, maar met betrekking tot bepaalde zaken heb ik gevraagd: waarom heeft u niet ook de oppositiepartijen geïnformeerd? Weten, blijkbaar, de coalitiepartijen daar wél van? Daarover, voorzitter, heb ik de gedeputeerde nog niet gehoord. Wij hebben met het stellen van vragen gewacht tot 21 februari omdat wij op 31 januari van de gedeputeerde een reactie hoorden op grond waarvan wij dachten: het college zal wel, eerlijk en fair als het is, op korte termijn ook de oppositiepartijen inlichten. Welnu, dat is tot op heden niet gebeurd.

De heer **De Reu** (GS). Dat er overleg plaatsvindt tussen collegepartijen en individuele GS-leden, dat is zo. Ik heb begrepen dat ook niet-collegepartijen wel eens overleg hebben met gedeputeerden. Zo ben ik wel eens aanwezig geweest bij een fractievergadering van GroenLinks. Daar is verder niets geheimzinnigs of vreemds aan.

De heer **Harpe** (GL). Dat was juist heel bijzonder, leuk, gezellig!

De heer **De Reu** (GS). Dat dacht ik ook. Het is voor herhaling vatbaar, zou ik zeggen...

Voorzitter. Naar aanleiding van de vragen die de heer Van Dijen nu stelt, kan ik zeggen dat er in zijn algemeenheid overleg plaatsvindt. Of dat nu informatief of vragenderwijs gebeurt... Als hij dat wil weten... Mijnheer Van Dijen, u heeft al twee leden van coalitiepartijen daarover gesproken, en ik zou zeggen: vraag het ze een keer. Ik praat hier namens het college van GS en ik herhaal dat het college niet overlegt met college- of oppositiepartijen, maar met de Staten.

39. Moties niet behorend bij een agendapunt

40. Motie van het lid Harpe c.s. over modernisering waterschapsbestuur

De **voorzitter**. Door de leden Harpe en Hijgenaar is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 25 april 2014;

gelet op:

- de onevenredige --door tijd en democratisch besef-- achterhaalde samenstelling van het algemeen bestuur van de waterschappen in Nederland;
- de uitkomsten van het Coelo-onderzoek, waaruit blijkt dat burgers 50% van de waterschapslasten betalen;

overwegende dat:

- de trits belang-betaling-zeggenschap uit de wet is geschrapt en ook reeds lang in de praktijk niet meer bestaat;
- de kosten van het watersysteembeheer onevenredig uit de pas zijn gaan lopen in vergelijking met de financiële opbrengst van een gebied, en het belang van geborgde zetels niet meer te verdedigen is;
- dit zich niet heeft vertaald in de drie democratische EU-beginselen democratische gelijkheid, representatieve democratie en participatieve democratie, en daarmee in strijd is met het Verdrag van Lissabon;
- burgers inmiddels 90% van de waterschapslasten betalen en slechts voor 60% in het waterschapsbestuur vertegenwoordigd zijn;
- benoemde bestuurders (de zgn. geborgde zetels) in strijd zijn met het principe van democratische gelijkheid i.c. het Verdrag van Lissabon;
- het ook voor de waterschappen meer dan gewenst is, zich anno 2014 te richten op genoemd verdrag;

wetende dat er politiek verschillend wordt gedacht over het bestaansrecht van de waterschappen, maar de democratisering van het waterschapsbestuur niet mag wachten op eventuele ontwikkelingen in deze;

roepen de Tweede Kamer op om de Waterschapswet zo mogelijk nog vóór de waterschapsverkiezingen van 2015 aan te passen en de algemene besturen van de waterschappen samen te stellen uitsluitend uit vertegenwoordigers van de algemene democratie;

besluiten om deze motie te sturen aan de leden van de Eerste en Tweede Kamer, het kabinet en het IPO;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 11.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het gaat om een --vergeleken met een versie die in een vorige vergadering aan de orde is geweest-- gewijzigde motie. In die vorige versie werd het aantal leden van de algemene vergadering verminderd, hetgeen nu niet het geval is. Met de nu ingediende motie wordt voorts verwezen naar het Coelo-onderzoek en beoogd wordt om de waterschapsbesturen uitsluitend samen te stellen uit vertegenwoordigers van de algemene democratie. Ik zou zeggen: wie kan daar nu tegen zijn?

De **voorzitter**. Gedeputeerde Van Heukelom, zit u te popelen om hierop te reageren?

De heer **Van Heukelom** (GS). Nee, maar wel heb ik geconstateerd dat de heer Harpe geen spreektijd meer heeft. Daar moeten wij ons eigenlijk aan houden...

Voorzitter. Wij hebben het al eerder over die geborgde zetels gehad. In 2011 hebben wij hier, weloverwogen en gemotiveerd, het reglement van het waterschap Scheldestromen vastgesteld. Bovendien heeft de minister in de Eerste Kamer gezegd dat hij na de verkiezingen voor de waterschappen met een evaluatie zal komen.

De heer **Harpe** (GL). Deze motie gaat niet over de geborgde zetels. Dat grapje haalde u de vorige keer ook al uit, als ik het zo mag zeggen. Het gaat erom dat de in de motie genoemde trits ouderwets is en in de praktijk niet meer kan bestaan. Welnu, als dat dan zo is, hef dan die ongelijkheid op en pleit dan voor het invoeren van de algemene democratie.

De heer **Van Heukelom** (GS). En ik zeg: het gaat zeker over de geborgde zetels. Maar goed...

Voorzitter. Ik herhaal dat wij hier in 2011 een reglement hebben vastgesteld en dat de minister heeft beloofd dat na de verkiezingen het hele stelsel zal worden onderzocht. Daaraan heeft de Kamer zich ook geconformeerd en dat zal dus worden gedaan. Ik voeg hieraan toe dat wij een "tafel van vijftien" kennen. In dat kader pakken wij, samen met gemeenten en waterschap, taken op. En dan zouden wij hier nu zeggen: wij gaan het anders doen. Voorzitter, dit is volstrekt overbodig.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het zijn twee heel verschillende onderwerpen, de "tafel van vijftien" en...

De **voorzitter**. De onderhavige motie bevat een oproep aan de Kamer om voor het waterschapsbestuur uitsluitend uit te gaan van vertegenwoordigers van de algemene democratie. Daar reageert de heer Van Heukelom op door te zeggen: laten wij eerst de evaluatie, toegezegd door de minister, afwachten. Dát is zijn antwoord. Zo heb ik het toch goed samengevat? Ik kijk naar de gedeputeerde...

De heer **Van Heukelom** (GS). Geweldig, voorzitter!

De heer **Harpe** (GL). Dan kunnen wij die "tafel van vijftien" vergeten, want dat is een andere invalshoek. Ik ken de bewegingen in de Kamer, terwijl bekend is dat de minister gedurende de huidige kabinetsperiode op dit terrein geen stappen zal zetten. Nog afgezien daarvan vind ik het heel belangrijk dat van deze Staten het signaal uitgaat dat voor het waterschapsbestuur de algemene democratie moet worden ingevoerd. De bestuurlijke verhoudingen in dat bestuur zijn immers behoorlijk scheef komen te liggen.

In stemming komt motie nr. 11.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Mijn fractie is van oordeel dat de algemene democratie ook voor de waterschappen dient te gelden. Daarom zullen wij voor deze motie stemmen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Eigenlijk willen wij het waterschap gewoon afschaffen, maar dat zit er vandaag niet in en daarom zullen wij maar voor deze motie stemmen

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Mijn conclusie is dat de gedeputeerde met zijn reactie ook is ingegaan op de motie over de geborgde zetels, die straks aan de orde komt...

De **voorzitter**. Wij zijn nu toe aan stemverklaringen over motie nr. 11.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66, de SP, de PvdA, de CU en de PVV, in totaal 16 van de 34 aanwezige statenleden, voor deze motie hebben gestemd.

41. Motie van het lid Aalfs c.s. over de geborgde zetels waterschap

De **voorzitter**. Door de leden Aalfs, Harpe en Colijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 25 april 2014;

stellen vast dat:

- *de algemene vergadering van het waterschap Scheldestromen uit dertig zetels bestaat, waarvan negen geborgde zetels, met als verdeling vier ongebouwd, vier bedrijven en één natuur;*
- *zij de bevoegdheid hebben tot wijziging van de betreffende waterschapsverordening, na overleg met het waterschap;*

overwegen dat:

- *geborgde zetels nog zijn terug te voeren op de vroegere situatie dat boeren en buitenlui de enigen leken te zijn die actief betrokken waren bij de taken van het waterschap;*
- *de taken van het waterschap inmiddels zijn uitgebreid met vele publieke taken als waterkwaliteit, wegen, bermen en fietspaden, en derhalve alle burgers belanghebbenden zijn geworden;*
- *bij een kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging geen geborgde zetels meer passen;*
- *de onderlinge verhouding van de acht geborgde zetels voor economie en één voor ecologie zeer onevenwichtig is;*
- *de Staten, vooruitlopend op mogelijke landelijke wijzigingen, kunnen besluiten om ingaande 2015 het aantal geborgde zetels te reduceren tot het wettelijke minimum van zeven;*

dragen Gedeputeerde Staten op om te bewerkstelligen dat bij de komende waterschapsverkiezingen het aantal geborgde zetels wordt teruggebracht tot zeven in de verhouding drie ongebouwd, twee bedrijven en twee natuur;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 12.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Deze motie gaat wél over de geborgde zetels, en ook over zaken waarover wij vandaag zelf kunnen gaan. De negen geborgde zetels die er nu zijn, mogen immers worden teruggebracht tot het wettelijke minimum van zeven. Dat is één element van deze motie.

Het tweede betreft de samenstelling, de verdeling over de verschillende groepen. Met betrekking tot de nu aanwezige negen zetels geldt de verdeling: vier landbouw, vier overige bedrijven en één natuur. Dat komt neer op een verhouding van 8:1, economie tegenover ecologie. Voorzitter, dat is ons inziens een slechte verdeling. Graag zien wij dat een beter evenwicht tot stand wordt gebracht, bijvoorbeeld door te gaan naar de verhouding: drie voor de boeren, onze landschapsrentmeesters, twee voor de bedrijven die dat in mindere mate zijn, en twee voor de natuurorganisaties. Wij zouden die verhouding graag ingevoerd zien bij de komende waterschapsverkiezingen. Anders gebeurt er de komende jaren niets. Dit stelt niet zoveel voor, maar wij willen toch een signaal afgeven.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik zie niet in waarom wij dit op dit moment zouden moeten gaan doen, terwijl de minister gaat evalueren en ook in het bestuursakkoord-water wordt gesproken over evaluatie. Daar zijn Rijk, IPO, VNG, Vewin en Unie van Waterschappen bij betrokken. En waarom zouden wij dit dan even in Zeeland gaan regelen? Wij werken nauw samen met het waterschap en nu zouden wij even, nét voor de verkiezingen...

Wat de economie betreft, voorzitter, wijs ik erop dat van die negen zetels de economische 24,1 miljoen opbrengen; ik zeg het even uit het hoofd. Het totaal is 81 miljoen. Mijns inziens komt de bijdrage van deze sector overeen met het aantal zetels. Voorzitter. Ik herhaal mijn pleidooi: laten we nou even wachten.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Onze conclusie is dat wij op dit terrein op korte termijn iets kunnen doen. Ik zou zeggen: laten wij dat dan alsjeblieft doen en niet alles uitstellen. Voordat er op het niveau van het parlement iets gebeurt, moet er nog heel wat water door de Westerschelde stromen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik vind het belangrijk om te onderstrepen dat wij deze motie niet zomaar hebben geformuleerd, maar ook overleg hebben gehad met leden van het waterschap. De stemverhoudingen zijn soms vreemd. Besluiten worden steeds volgens dezelfde patronen genomen, hetgeen niet goed is voor Zeeland. Om hiermee nu te wachten... Dat lijkt soms wel aardig maar het is niet altijd goed. Wij kunnen er nú echt iets aan doen en een in democratisch opzicht betere manier van stemmen tot stand brengen.

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Mijn fractie zal tegen deze motie stemmen. Wij zijn tevreden met het waterschapsbestuur zoals het nu functioneert. Bovendien missen wij in deze motie dat de

bijdragen van betrokkenen in verhouding worden gezien. Ik doel hierbij op datgene wat de agrarische sector betaalt, in relatie met het schijntje dat door de sector natuur wordt betaald. Het laatste is nog geen 10% terwijl er ook voor natuur kunstwerken moeten worden gerealiseerd, een bepaald waterpeil moet worden aangehouden enz. Er wordt ten behoeve van deze categorie heel veel geld uitgegeven, terwijl zij bijna niets bijdraagt. Zou je haar nu twee geborgde zetels geven, dan zou de verhouding helemaal scheef zijn. Ik vraag de indieners van de motie om dit aspect erbij te betrekken als zij in de toekomst nog eens met een voorstel komen. Ik ga ervan uit, hoop althans, dat deze motie het niet haalt.

De heer **Aalfs** (D66). U bent echt een Zeeuw, een "zunige Zeeuw"!

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Onze fractie is het volledig eens met de gedeputeerde en kan zich ook aansluiten bij de woordvoerder van de rechtervleugel van de Partij voor Zeeland... En overigens blijven wij van mening dat de provincie Zeeland zelfstandig moet blijven.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, mag ik de heer Roeland wat vragen?

De heer **Roeland** (SGP). Wat mij betreft niet, maar ik ga er niet over...

De heer **Harpe** (GL). De heer Roeland voelt het al aankomen... Omdat dit niet in het collegeprogramma is geregeld, heb ik het verkiezingsprogramma van de Zeeuwse SGP nagezien. Daarin komt het woord "waterschap" wel voor maar er wordt niets vermeld over bestuurlijke verhoudingen. Dat is wél het geval in het landelijke programma van de SGP. Daar wordt gekozen voor de algemene democratie. Waarom, mijnheer Roeland, dient u hier zozeer het boerenbelang?

De heer **Roeland** (SGP). Ik raad de heer Harpe aan om het landelijke verkiezingsprogramma nog eens goed te lezen. Als hij dat doet, zal hij tot de conclusie komen dat daarin wat anders staat. In ons eigen verkiezingsprogramma staat inderdaad niets over de wijze waarop met geborgde zetels moet worden omgegaan enz. Dat betekent dat wij op dat moment met de toen bestaande situatie hebben ingestemd, en geen veranderingen wilden. Dat mag duidelijk zijn.

De heer **Harpe** (GL). De SGP staat voor "geen verandering". Dat is inderdaad duidelijk.

De **voorzitter**. Op dít punt...

De heer **Roeland** (SGP). Dank u, voorzitter. Ik ben blij dat een objectieve voorzitter dit vaststelt.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Ook mijn fractie stemt tegen deze motie, en wel omdat bij aanvaarding de natuurorganisaties er een zetel bij zouden krijgen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Wat mijn fractie betreft zijn de geborgde zetels een achterhaald verschijnsel. Juist op dit punt hebben de Staten de ruimte om er invulling aan te geven. Wij zien alle redenen om, als die geborgde zetels er nu eenmaal zijn, ze evenwichtig te verdelen. Daarom zullen wij voor de motie stemmen.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL, CU, de PvdA en de SP voor deze motie hebben gestemd.

42. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

43. Sluiting

De vergadering wordt te 17.12 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in hun vergadering van 26 mei 2014, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.